

AMSTERDAMI LEPING,
MILLEGA MUUDETAKSE EUROOPA LIIDU
LEPINGUT, EUROOPA ÜHENDUSTE ASUTAMISLEPINGUID
JA TEATAVAID NENDEGA SEOTUD AKTE

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS,

TEMA MAJESTEET TAANI KUNINGANNA,

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT,

KREEKA VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA MAJESTEET HISPAANIA KUNINGAS,

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT,

IIRIMAA KONSTITUTSIOONI ARTIKLIGA 14 VOLITATUD KOMISJON, KES KASUTAB IIRIMAA PRESIDENTI
VOLITUSI JA TÄIDAB TEMA AMETIÜLESANDEID,

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOG,

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA,

AUSTRIA VABARIIGI LIIDUPRESIDENT,

PORTUGALI VABARIIGI PRESIDENT,

SOOME VABARIIGI PRESIDENT,

TEMA MAJESTEET ROOTSI KUNINGAS,

TEMA MAJESTEET SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIGI KUNINGANNA

ON OTSUSTANUD muuta Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teata vaid
nendega seotud akte

ning sel eesmärgil nimetanud oma täievolilisteks esindajateks:

TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS:

välisminister Erik DERYCKE;

TEMA MAJESTEET TAANI KUNINGANNA:

välisminister Niels Helveg PETERSENI;

SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT:

välisministri ja liidukantsleri asetäitja dr Klaus KINKELI;

KREEKA VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Theodoros PANGALOSE;

TEMA MAJESTEET HISPAANIA KUNINGAS:

välisminister Juan Abel MATUTESE;

PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Hubert VÉDRINE'I;

IIRIMAA KONSTITUTSIOONI ARTIKLIGA 14 VOLITATUD KOMISJON, KES KASUTAB IIRIMAA PRESIDENDI VOLITUSI JA TÄIDAB TEMA AMETIÜLESANDEID:

välisminister Raphael P. BURKE'I;

ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Lamberto DINI;

TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOG:

asepeaministri, välis-, väliskaubandus- ja koostööministri Jacques F. POOSI;

TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA:

asepeaministri ja välisministri Hans van MIERLO;

AUSTRIA VABARIIGI LIIDUPRESIDENT:

välisministri ja asekancleri Wolfgang SCHÜSSELI;

PORTUGALI VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Jaime GAMA;

SOOME VABARIIGI PRESIDENT:

välisminister Tarja HALONENI;

TEMA MAJESTEET ROOTSI KUNINGAS:

välisminister Lena HJELM-WALLÉNI;

TEMA MAJESTEET SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIGI KUNINGANNA:

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

on kokku leppinud järgmises.

ESIMENE OSA

Sisulised muudatused

Artikkel 1

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Liidu lepingut.

1) Preambuli kolmanda lõigu järele lisatakse järgmine lõik:

"KINNITADES oma ustavust sotsiaalsetele põhiõigustele, nagu need on määratletud 18. oktoobril 1961 Torinos allkirjutatud Euroopa sotsiaalharta ja ühenduse 1989. aasta harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta".

2) Senine seitsmes lõik asendatakse järgmisega:

"OTSUSTANUD seoses siseturu väljakujundamise ning ühtekuuluvuse ja keskkonnakaitse tugevdamisega ja säästva arengu põhimõtet järgides edendada oma rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset progressi ning rakendada poliitikat, mis tagaks, et majandusliku integratsiooni edusammudega kaasneks rööbitine progress muudes valdkondades".

3) Senised üheksas ja kümnes lõik asendatakse järgmistega:

"OTSUSTANUD rakendada ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, mis hõlmab järk-järgult kujundatavat ühist kaitsepoliitikat, mis vastavalt artikli J.7 sätetele võib viia ühiskaitseni, ning niiviisi tugevdada Euroopa identiteeti ja sõltumatust rahu, julgeoleku ja progressi soodustamiseks Euroopas ja kogu maailmas,

OTSUSTANUD hõlbustada isikute vaba liikumist, samal ajal tagades oma rahvaste ohutuse ja julgeoleku, luues kooskõlas käesoleva lepingu sätetega vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala".

4) Artiklis A asendatakse teine lõik järgmisega:

"Käesolev leping tähistab uut etappi Euroopa rahvaste üha tihedama liidu loomises, kus otsused tehakse nii avalikult kui võimalik ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik."

5) Artikkel B asendatakse järgmisega:

"*Artikkel B*

Liit seab endale järgmised eesmärgid:

- edendada majanduslikku ja sotsiaalset progressi, kõrget tööhõive taset ning saavutada tasa-kaalustatud ja säästev areng, eriti sisepiirideta ala loomise, majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamise ning käesoleva lepingu sätete kohaselt lõpptulemusena ühisraha hõlmava majandus- ja rahaliidu loomise kaudu;
- kinnitada oma identiteeti rahvusvahelisel tasandil eelkõige ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamise kaudu, kaasa arvatud ühise kaitsepoliitika järkjärguline kujundamine, mis vastavalt artikli J.7 sätetele võib viia ühiskaitseni;
- tugevdada liikmesriikide kodanike õiguste ja huvide kaitset liidu kodakondsuse sisseseadmise kaudu;
- säilitada ja arendada liitu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alana, kus isikute vaba

liikumine on tagatud üheskoos nii välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega kui ka kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete võtmisega;

- säilitada täiel määral *acquis communautaire* ja arendada seda edasi, silmas pidades, mil määral käesoleva lepingu alusel kasutuselevõetud poliitika ja koostöövormid võiksid vajada revideerimist, selleks et tagada ühenduse mehhanismide ja institutsioonide tõhusus.

Liidu eesmärgid saavutatakse käesoleva lepingu kohaselt ning kooskõlas lepingus esitatud tingimuste ja ajakavaga, ühtlasi kinni pidades subsidiaarsuse põhimõttest, nagu see on määratletud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 3b."

6) Artiklis C asendatakse teine lõik järgmisega:

"Eelkõige tagab liit oma välistegevuse kui terviku järjepidevuse liidu välissuhete, julgeoleku-, majandus- ja arengupoliitika raames. Nõukogu ja komisjon vastutavad nimetatud järjepidevuse tagamise eest ja teevad sel eesmärgil koostööd. Nad tagavad asjaomase poliitika elluviimise vastavalt oma volitustele."

7) Artikkel E asendatakse järgmisega:

"*Artikkel E*

Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon, kohus ja kontrollikoda kasutavad oma volitusi kooskõlas nende tingimuste ja eesmärkidega, mis on ette nähtud ühelt poolt Euroopa ühenduste asutamislepingute ning neid muutvate ja täiendavate hilisemate lepingute ja aktide sätetega ning teiselt poolt käesoleva lepingu ülejäänud sätetega."

8) Artiklit F muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Liit on rajatud vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning õigusriigi põhimõtetele, mis on ühised kõikidele liikmesriikidele";

b) senine lõige 3 muutub lõikeks 4 ja lisatakse järgmine uus lõige 3:

"3. Liit austab liikmesriikide rahvuslikku omapära".

9) I jaotise lõppu lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel F.1*

1. Riigipeade ja valitsusjuhtide tasandil kokku tulev nõukogu võib ühe kolmandiku liikmesriikide või komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist teha ühehäälselt kindlaks, et mõni liikmesriik rikub oluliselt ja jätkuvalt artikli F lõikes 1 mainitud põhimõtteid, olles enne seda kutsunud kõnealuse liikmesriigi valitsust üles esitama oma seisukohta.

2. Kui selline rikkumine on kindlaks tehtud, võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega teha otsuse peatada teatavad õigused, mis tulenevad käesoleva lepingu kohaldamisest kõnealuse liikmesriigi suhtes, sealhulgas peatada selle liikmesriigi valitsuse esindaja hääleõiguse nõukogus. Seda tehes võtab nõukogu arvesse sellise peatamise võimalikke tagajärgi füüsiliste ja juriidiliste isikute õigustele ja kohustustele.

Kõnealuse liikmesriigi käesoleva lepingu järgsed kohustused on sellele riigile jätkuvalt siduvad.

3. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega teha hiljem otsuse lõike 2 alusel võetud meetmeid muuta või need tühistada, kui nende kehtestamise tinginud olukord muutub.

4. Käesoleva artikli kohaldamisel teeb nõukogu otsuseid kõnealuse liikmesriigi valitsuse esindaja häält arvestamata. Isiklikult kohalviibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista lõikes 1 osutatud otsuste vastuvõtmist. Kvalifitseeritud häälteenamus tähendab sedasama võrdelist osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikes 2.

Samuti kohaldatakse käesolevat lõiget juhul, kui hääleõigus peatatakse vastavalt lõikele 2.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel teeb Euroopa Parlament otsused kahe kolmandiku enamusega antud häältest, mis esindavad tema liikmete enamust."

10) V jaotis asendatakse järgmisega:

"V JAOTIS

SÄTTED ÜHISE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA KOHTA

Artikkel J.1

1. Liit määratleb ja rakendab ühise välis- ja julgeolekupoliitika, mis hõlmab kõiki välis- ja julgeolekupoliitika valdkondi ning mille eesmärgid on:

- kaitsta liidu ühiseid väärtusi, põhihuve, sõltumatust ning terviklikkust kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtetega;
- tugevdada igal viisil liidu julgeolekut;
- säilitada rahu ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut kooskõlas nii Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja kui ka Helsingi lõppakti põhimõtetega ning Pariisi harta eesmärkidega, kaasa arvatud rahu ja julgeolek välispiiridel;
- edendada rahvusvahelist koostööd;
- arendada ja tugevdada demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid ning inimõiguste ja põhivabaduste austamist.

2. Liikmesriigid toetavad aktiivselt ja tingimusteta liidu välis- ja julgeolekupoliitikat lojaalsuse ja vastastikuse solidaarsuse vaimus.

Liikmesriigid teevad koostööd, et süvendada ja arendada oma vastastikust poliitilist solidaarsust. Nad hoiduvad igasugustest meetmetest, mis on vastuolus liidu huvidega või mis võivad kahjustada liidu efektiivsust ühtse jõuna rahvusvahelistes suhetes.

Nendest põhimõtetest kinnipidamise tagab nõukogu.

Artikkel J.2

Liit taotleb artiklis J.1 seatud eesmärkide saavutamist:

- määratledes ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhimõtted ning üldsuunised;
- tehes otsuseid ühisstrateegia kohta;
- võttes ühismeetmeid;
- võttes ühiseid seisukohti;
- tugevdades liikmesriikide süstemaatilist koostööd poliitika elluviimisel.

Artikkel J.3

1. Euroopa Ülemkogu määratleb ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhimõtted ning üldsuunised, sealhulgas kaitsepoliitilise tähendusega küsimustes.

2. Euroopa Ülemkogu teeb otsused liidu ühisstrateegia kohta neis valdkondades, kus liikmesriikidel on tähtsad ühishuvid.

Ühisstrateegia puhul määratakse kindlaks selle eesmärgid, kestus ja vahendid, mis liidul ja liikmesriikidel tuleb kättesaadavaks teha.

3. Nõukogu teeb ühise välis- ja julgeolekupoliitika määratlemiseks ja rakendamiseks vajalikud otsused Euroopa Ülemkogu määratletud üldsuuniste põhjal.

Nõukogu soovitab Euroopa Ülemkogule ühisstrateegia ja rakendab seda eelkõige ühismeetmeid ja ühiseid seisukohti võttes.

Nõukogu kindlustab liidu meetmete ühtsuse, järjekindluse ja tõhususe.

Artikkel J.4

1. Nõukogu võtab ühismeetmeid. Ühismeetmeid kasutatakse erandlikes olukordades, kus peetakse vajalikuks liidu operatiivmeedet. Ühismeetmete puhul määratakse kindlaks nende eesmärgid, ulatus, liidule kättesaadavaks tehtavad vahendid, vajaduse korral nende kestus ja rakendamise tingimused.
2. Kui asjaolud muutuvad ja see mõjutab oluliselt küsimust, mille suhtes on võetud ühismeetmeid, siis vaatab nõukogu läbi selle meetme põhimõtted ja eesmärgid ning teeb vajalikud otsused. Niikaua kui nõukogu ei ole otsust langetanud, on ühismeetmete jõus.
3. Ühismeetmed seovad liikmesriike nende seisukohavõtude ja talitusviiside suhtes.
4. Nõukogu võib nõuda, et komisjon esitaks talle ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud asjakohaseid ettepanekuid, et tagada ühismeetmete rakendamine.
5. Igast ühismeetme alusel plaanitavast üksiku riigi seisukohavõtust või meetmest antakse teada õigel ajal, et vajaduse korral konsulteerida eelnevalt nõukogus. Eelteabe andmise kohustust ei kohaldata meetmete suhtes, mis kujutavad endast lihtsalt nõukogu otsuste ülevõtmist siseriiklikusse õigusse.
6. Olukorra muutumisest ja nõukogu otsuse puudumisest tingitud tungiva vajaduse korral võivad liikmesriigid võtta vajalikke kiireloomulisi meetmeid, pidades silmas ühismeetmete üldisi eesmärgi. Asjassepuutuv liikmesriik teavitab kõikidest niisugustest meetmetest viivitamata nõukogu.
7. Kui ühismeetmete rakendamisel peaks esinema suuremaid raskusi, annab liikmesriik neist teada nõukogule, kes neid arutab ja asub otsima asjakohaseid lahendusi. Niisugused lahendused ei tohi olla vastuolus ühismeetmete eesmärkidega ega kahjustada selle tõhusust.

Artikkel J.5

Nõukogu võtab ühiseid seisukohti. Ühistes seisukohtades määratletakse liidu lähenemisviisi konkreetsele geograafilisele või temaatilisele küsimusele. Liikmesriigid tagavad, et nende riigi poliitika vastab ühistele seisukohtadele.

Artikkel J.6

Liikmesriigid teavitavad üksteist ja konsulteerivad omavahel nõukogus kõigis üldist huvi pakkuvates välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes, selleks et tagada kooskõlastatud ja järjekindlate meetmete abil liidu mõju võimalikult tõhus kasutamine.

Artikkel J.7

1. Ühine välis- ja julgeolekupoliitika hõlmab kõiki liidu julgeolekuga seotud küsimusi, sealhulgas vastavalt teisele lõigule ühise kaitsepoliitika järkjärgulist kujundamist, mis võib viia ühiskaitсени, kui Euroopa Ülemkogu niiviisi otsustab. Sel juhul soovib ta igal liikmesriigil võtta selline otsus vastu kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Lääne-Euroopa Liit (WEU) on Euroopa Liidu arengu lahutamatu osa, kindlustades liidu operatiivse tegutsemisvõime eelkõige seoses lõikega 2. Ta toetab liitu ühise välis- ja julgeolekupoliitika kaitseaspektide kujundamisel, nagu on sätestatud käesolevas artiklis. Liit edendab sellele vastavalt tihedaid institutsioonilisi suhteid WEUga, pidades silmas võimalust integreerida WEU liitu, kui Euroopa Ülemkogu niiviisi otsustab. Sel juhul soovib ta igal liikmesriigil võtta selline otsus vastu kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Käesolevas artiklis silmas peetud liidu poliitika ei mõjuta teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning arvestab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühiskaitse teostumist Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonis (NATO); liidu poliitika on kooskõlas selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga.

Ühise kaitsepoliitika järkjärgulist kujundamist toetavad liikmesriigid, nii nagu nad seda asjakohaseks peavad, omavahelise koostööga relvastuse alal.

2. Käesolevas artiklis osutatud küsimused hõlmavad humanitaar- ja päästeülesandeid, rahuvalvet ja lahinguüksuste ülesandeid kriiside ohjeldamisel, sealhulgas rahusobitamist.

3. Liit kasutab WEUd, et töötada välja ja rakendada liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuseid ja meetmeid.

Euroopa Ülemkogu pädevus kehtestada üldsuuniseid vastavalt artiklile J.3 puudutab ka WEUd nende

küsimuste puhul, mille jaoks liit kasutab WEUd.

Kui liit kasutab WEUd, et töötada välja ja rakendada lõikes 2 osutatud ülesannetega seotud otsuseid, siis on kõigil liidu liikmesriikidel õigus osaleda täiel määral kõnealuste ülesannete täitmisel. Kokkuleppel WEU institutsioonidega kehtestab nõukogu vajaliku tegutsemiskorra, et võimaldada kõigil kõnealuste ülesannete täitmisele kaasa aitaval liikmesriikidel täielikult ja võrdsetel alustel võtta osa planeerimisest ja otsuste tegemisest WEUs.

Käesolevas lõikes käsitletud kaitsepoliitilise tähendusega otsuste tegemine ei mõjuta lõike 1 kolmandas lõigus osutatud poliitikat ja kohustusi.

4. Käesoleva artikli sätted ei takista tihedama kahepoolse koostöö arengut kahe või enama liikmesriigi vahel nii WEU kui ka Atlandi liidu raames, kui niisugune koostöö ei ole vastuolus käesolevas jaotises sätestatud koostööga ega takista seda.

5. Käesoleva artikli eesmärkide edendamiseks vaadatakse selle artikli sätted läbi vastavalt artiklile N.

Artikkel J.8

1. Ühise välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes esindab liitu eesistujariik.

2. Eesistujariik vastutab käesoleva jaotise alusel tehtud otsuste rakendamise eest; selles pädevuses väljendab ta rahvusvahelistes organisatsioonides ja rahvusvahelistel konverentsidel põhimõtteliselt liidu seisukohta.

3. Eesistujariiki abistab nõukogu peasekretär, kes tegutseb ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindajana.

4. Komisjon osaleb täiel määral lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesannete täitmisel. Vajaduse korral abistab eesistujariiki nende ülesannete täitmisel järgmiseks eesistujariigiks saav liikmesriik.

5. Nõukogu võib, kui ta seda vajalikuks peab, nimetada eriesindaja, kellel on volitused teatavates poliitikaküsimustes.

Artikkel J.9

1. Liikmesriigid koordineerivad oma tegevust rahvusvahelistes organisatsioonides ja rahvusvahelistel konverentsidel. Niisugustel foorumitel toetuvad nad ühistele seisukohtadele.

Rahvusvahelistes organisatsioonides ja rahvusvahelistel konverentsidel, millest ei võta osa kõik liikmesriigid, toetuvad osalevad liikmesriigid ühistele seisukohtadele.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 ja artikli J.4 lõike 3 kohaldamist, teavitavad liikmesriigid, kes on esindatud rahvusvahelistes organisatsioonides või rahvusvahelistel konverentsidel, millest ei võta osa kõik liikmesriigid, viimasena nimetatuid kõigist ühist huvi pakkuvatest küsimustest.

Liikmesriigid, kes on ühtlasi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu liikmed, kooskõlastavad oma tegevuse ning teavitavad täielikult teisi riike. Liikmesriigid, kes on julgeolekunõukogu alalised liikmed, tagavad oma funktsioonide täitmisel liidu seisukohtade ja huvide kaitse, ilma et see piiraks nende kohustusi, mis johtuvad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja sätetest.

Artikkel J.10

Liikmesriikide diplomaatilised ja konsulaaresindused ning komisjoni delegatsioonid kolmandates riikides ja rahvusvahelistel konverentsidel ning nende esindajad rahvusvahelistes organisatsioonides teevad koostööd, kindlustades nõukogu võetud ühiste seisukohtade ja ühismeetmete järgimise ja rakendamise.

Nad tihendavad koostööd teabevahetuse, ühishinnangute andmise ning Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 8c osutatud sätete rakendamisele kaasaaitamise teel.

Artikkel J.11

Eesistujariik konsulteerib Euroopa Parlamendiga ühise välis- ja julgeolekupoliitika peamistes aspektides ja põhilistes valikuvõimalustes ning tagab, et Euroopa Parlamendi seisukohti asjakohaselt arvesse võetaks. Eesistujariik ja komisjon informeerivad Euroopa Parlamenti korrapäraselt liidu välis- ja julgeolekupoliitika arengust.

Euroopa Parlament võib nõukogule esitada küsimusi või anda talle soovitusi. Ta peab iga-aastase mõttevahetuse ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamisel saavutatud edusammude üle.

Artikkel J.12

1. Iga liikmesriik või komisjon võib suunata nõukogule ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud küsimusi ning teha nõukogule ettepanekuid.

2. Kiiret otsustamist nõudvatel juhtudel kutsub eesistujariik kas omal algatusel või komisjoni või liikmesriigi taotlusel neljakümne kaheksa tunni, äärmise vajaduse korral lühema aja jooksul kokku nõukogu erakorralise istungi.

Artikkel J.13

1. Käesoleva jaotise alusel vastuvõetavad otsused teeb nõukogu ühehäälselt. Isiklikult kohalviibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista selliste otsuste vastuvõtmist.

Hääletamisest hoiduv nõukogu liige võib põhjendada oma käitumist, tehes käesoleva lõigu alusel ametliku avalduse. Sel juhul ei ole asjaomane liikmesriik kohustatud otsust kohaldama, kuid ta aktsepteerib, et otsus seob liitu. Vastastikuse solidaarsuse vaimus hoidub asjaomane liikmesriik igasugusest meetmest, mis võiks sattuda vastuollu sellel otsusel põhineva liidu meetmega või takistada seda; teised liikmesriigid austavad tema seisukohta. Kui sel viisil hääletamisest hoidumist põhjendanud nõukogu liikmed esindavad üle ühe kolmandiku häälest, mis on arvestatud vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikele 2, siis otsust vastu ei võeta.

2. Erandina lõike 1 sättest teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega:

- kui ta ühisstrateegia põhjal võtab ühismeetmeid, ühiseid seisukohti või teeb mõne muu otsuse;
- kui ta võtab vastu ühismeetme või ühise seisukoha rakendusotsuse.

Kui nõukogu liige teatab, et ta kavatseb riikliku poliitikaga seotud tähtsatel ja esitatud põhjustel olla kvalifitseeritud häälteenamusega otsustamise vastu, siis küsimust hääletusele ei panda. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega taotleda, et küsimus suunataks ühehäälselt otsuse tegemiseks Euroopa Ülemkogusse.

Nõukogu liikmete hääli arvestatakse vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikele 2. Otsuste vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt 62 poolthäält, mis on antud vähemalt 10 liikme poolt.

Käesolevat lõiget ei kohaldata sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega otsuste suhtes.

3. Menetlusküsimuste puhul teeb nõukogu otsuse oma liikmete häälteenamusega.

Artikkel J.14

Kui käesoleva jaotise rakendamiseks on vaja sõlmida leping ühe või enama riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, võib nõukogu ühehäälselt lubada eesistujariigil, keda asjakohaselt abistab komisjon, alustada sellega seotud läbirääkimisi. Selliseid lepinguid sõlmib nõukogu ühehäälselt eesistujariigi soovitusel põhjal. Leping ei seo liikmesriiki, mille esindaja nõukogus teatab, et ta peab järgima oma põhiseadusest tulenevate menetluste nõudeid; teised nõukogu liikmed võivad nõustuda lepingu ajutise kohaldamisega nende suhtes.

Käesoleva artikli sätteid kohaldatakse ka VI jaotises käsitletud küsimuste suhtes.

Artikkel J.15

Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 151 kohaldamist, jälgib poliitiline komitee rahvusvahelist olukorda ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga hõlmatud valdkondades ning aitab kaasa poliitika määratlemisele, esitades kas nõukogu taotlusel või omal algatusel nõukogule arvamusi. Ta jälgib ka kokkulepitud poliitika rakendamist, ilma et see piiraks eesistujariigi ja komisjoni pädevust.

Artikkel J.16

Ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindajana tegutsev nõukogu peasekretär abistab nõukogu ühise välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes, aidates eelkõige kaasa poliitikaotsuste sõnastamisele, ettevalmistamisele ja rakendamisele ning pidades vajaduse korral eesistujariigi taotlusel nõukogu nimel poliitilist dialoogi kolmandate osapooltega.

Artikkel J.17

Komisjon osaleb täiel määral ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas tehtavas töös.

Artikkel J.18

1. Käesolevas jaotises nimetatud valdkondadega seotud sätete puhul kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 137, 138, 139-142, 146, 147, 150-153, 157-163, 191a ja 217.

2. Halduskulud, mida institutsioonidele toovad kaasa käesolevas jaotises nimetatud valdkondadega seotud sätted, kaetakse Euroopa ühenduste eelarvevahenditest.

3. Nende sätete rakendamiseks vajalikud tegevuskulud tuleb samuti katta Euroopa ühenduste eelarvevahenditest, välja arvatud sõjalise ja kaitsepoliitilise tähendusega operatsioonideks vajalikud tegevuskulud ning juhul kui nõukogu ühehäälselt otsustab teisiti.

Juhul kui tegevuskulud ei ole kaetud Euroopa ühenduste eelarvevahenditest, katavad liikmesriigid need kulud rahvamajanduse kogutoodangu järgi määratud skaala kohaselt, kui nõukogu ühehäälselt ei otsusta teisiti. Liikmesriigid, mille esindajad nõukogus on teinud ametliku avalduse artikli J.13 lõike 1 teise lõigu alusel, ei ole kohustatud aitama kaasa sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega operatsioonideks vajalike tegevuskulude katmisele.

4. Euroopa ühenduste eelarvevahenditest kaetavate kulude suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingus sätestatud eelarvemenetlust."

11) VI jaotis asendatakse järgmisega:

"VI JAOTIS

SÄTTED POLITSEIKOOSTÖÖ JA ÕIGUSALASE KOOSTÖÖ KOHTA KRIMINAALASJADES

Artikkel K.1

Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduse volitusi, on liidu eesmärk tagada kodanikele kõrgetasemeline kaitse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal, arendades liikmesriikide ühismeetmeid kriminaalasjadega seotud politseikoostöö ja õiguslase koostöö valdkonnas, vältides rassismi ja ksenofoobiat ning võideldes nende vastu.

See eesmärk saavutatakse organiseeritud või muu kuritegevuse, eelkõige terrorismi, inimkaubanduse ja lastevastaste kuritegude, ebaseadusliku uimasti- ja relvakaubanduse, korrupsiooni ja pettuste vältimisega ning nende vastu võitlemisega:

- liikmesriikide politsei- ja tolliasutuste ning muude pädevate ametiasutuste vahelise tihedama koostööga nii vahetult kui ka Euroopa Politseiameti (Europol) kaudu vastavalt artiklite K.2 ja K.4 sätetele;
- liikmesriikide kohtute ja muude pädevate asutuste vahelise tihedama koostööga vastavalt artikli K.3 punktidele a-d ja artiklile K.4;
- vajaduse korral liikmesriikide kriminaalõigusnormide ühtlustamisega vastavalt artikli K.3 punkti e sätetele.

Artikkel K.2

1. Ühismeetmed politseikoostöö valdkonnas hõlmavad:

1. liikmesriikide pädevate asutuste, sealhulgas politsei, tolli ja muude spetsialiseeritud õiguskaitseorganite operatiivkoostööd kuritegude ennetamisel, avastamisel ja uurimisel;
2. asjakohaste andmete kogumist, säilitamist, töötlemist, analüüsi ja vahetust, kaasa arvatud õiguskaitseorganite valduses olevad eelkõige Europoli kaudu saadud ettekanded kahtlaste finantstehingute kohta, järgides seejuures asjakohaseid isikuandmete kaitsmisega seotud sätteid;
3. koolituse, sidet pidavate ametnike vahetamise, lähetuste, seadmete kasutamise ja kohtu-eksperitiisiga seotud koostööd ja ühisalgatusi;
4. organiseeritud kuritegevuse raskete vormide avastamisega seotud teatavate uurimismeetodite

ühishindamist.

2. Nõukogu soodustab Europoli kaudu toimuvat koostööd ning viie aasta jooksul alates Amsterdami lepingu jõustumise kuupäevast:

1. võimaldab Europolil hõlbustada ja toetada liikmesriikide pädevate asutuste spetsiaalsete uurimistoimingute ettevalmistamist, soodustada nende kooskõlastamist ning teostamist, kaasa arvatud Europoli esindajaid abijõuna hõlmavate ühisrühmade operatsioonid;
2. võtab meetmeid, mis võimaldavad Europolil paluda liikmesriikide pädevatel ametiasutustel konkreetsetel juhtudel korraldada ja kooskõlastada oma uurimistoimingud ja arendada eriteadmisi, mida võib anda liikmesriikide käsutusse nende abistamiseks organiseeritud kuritegevuse juhtumite uurimisel;
3. tihedas koostöös Europoliga soodustab sidepidamise korraldamist süüdistust esitavate ja/või uurimist teostavate ametnike vahel, kes on spetsialiseerunud võitlusele organiseeritud kuritegevuse vastu;
4. loob piiriülest kuritegevust käsitleva uurimis-, dokumenteerimis- ja statistikavõrgu.

Artikkel K.3

Kriminaalasjades hõlmavad õigusala se koostöö ühismeetmed:

1. liikmesriikide pädevate ministeeriumide ja kohtute või muude vastavate asutuste vahelise koostöö hõlbustamist ja kiirendamist kriminaalasjade menetlemisel ning otsuste täitmisel;
2. isikute väljaandmise hõlbustamist liikmesriikide vahel;
3. liikmesriikides kohaldatavate eeskirjade kooskõlastamise kindlustamist, mis võib olla vajalik sellise koostöö parandamiseks;
4. kohtualluvuskonfliktide ärahoidmist liikmesriikide vahel;
5. järkjärgulist meetmete võtmist, selleks et kehtestada miinimumeeskirjad kuriteokoosseisu tunnuste ja karistuste suhtes organiseeritud kuritegevuse, terrorismi ja ebaseadusliku uimastikaubanduse valdkonnas.

Artikkel K.4

Nõukogu sätestab tingimused ja piirangud, mille alusel artiklites K.2 ja K.3 osutatud pädevad asutused võivad tegutseda teise liikmesriigi territooriumil, olles selle riigi asutustega kontaktis ja kokku leppinud.

Artikkel K.5

Käesolev jaotis ei mõjuta nende kohustuste täitmist, mis on liikmesriikidel avaliku korra säilitamiseks ja sisejulgeoleku kaitsmiseks.

Artikkel K.6

1. Käesolevas jaotises nimetatud valdkondades teavitavad liikmesriigid üksteist ja konsulteerivad nõukogus oma meetmete kooskõlastamiseks. Selleks seavad nad sisse koostöö asjaomaste valitsusasutuste vahel.

2. Nõukogu võtab meetmeid ja edendab koostööd, mis aitab kaasa liidu eesmärkide saavutamisele, kasutades selleks asjakohast vormi ja menetlusi, nagu on sätestatud käesolevas jaotises. Selleks võib nõukogu liikmesriigi või komisjoni algatusel ühehäälselt:

1. võtta vastu ühiseid seisukohti liidu lähenemisviisi määratlemiseks asjaomases küsimuses;
2. võtta vastu raamotsuseid liikmesriikide õigusaktide ühtlustamiseks. Raamotsused on saavutatavat tulemust silmas pidades liikmesriikidele siduvad, kuid jätavad riigi asutustele vabaduse valida vorm ja meetodid. Neil ei ole vahetut õigusmõju;
3. võtta vastu muid käesoleva jaotise eesmärkidega kooskõlas olevaid otsuseid, välja arvatud otsused liikmesriikide õigusaktide ühtlustamiseks. Need otsused on siduvad, kuid neil ei ole vahetut õigusmõju; nõukogu võtab kvalifitseeritud häälteenamusega meetmeid, mis on vajalikud nende

otsuste rakendamiseks liidu tasandil;

4. kehtestada konventsioone, mida ta soovib liikmesriikidel vastu võtta kooskõlas oma põhi-seadusest tulenevate nõuetega. Liikmesriigid algatavad kohaldatava menetluse nõukogu seatud tähtaja jooksul.

Kui konventsioonides ei ole ette nähtud teisiti, siis jõustuvad need vastvõtnud liikmesriikides, kui vähemalt pooled liikmesriikidest on need vastu võtnud. Konventsiooni rakendusmeetmed võetakse nõukogus lepinguosaliste kahekolmandikulise häälteenamusega.

3. Kui nõukogu peab tegema otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega, arvestatakse tema liikmete hääli vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikele 2 ja nõukogu õigusaktide vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt 62 poolthäält, mis on antud vähemalt 10 liikme poolt.

4. Menetlusküsimuste puhul teeb nõukogu otsuse oma liikmete häälteenamusega.

Artikkel K.7

1. Euroopa Ühenduste Kohtu pädevuses on vastavalt käesolevas artiklis sätestatud tingimustele teha eelotsuseid raamotsuste ja otsuste kehtivuse ja tõlgendamise kohta, käesoleva jaotise alusel kehtestatud konventsioonide tõlgendamise kohta ning nende rakendusmeetmete kehtivuse ja tõlgendamise kohta.

2. Liikmesriik saab Amsterdami lepingu allakirjutamise ajal või mis tahes ajal pärast seda tehtud deklaratsiooniga aktsepteerida Euroopa Kohtu pädevust teha lõikes 1 piiritletud eelotsuseid.

3. Kooskõlas lõikega 2 täpsustab deklareeriv liikmesriik, kas:

1. selle riigi kohus, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, võib taotleda Euroopa Kohtult, et see teeks eelotsuse poolelioleva kohtuasja käigus üleskerkinud küsimuse kohta, mis käsitleb lõikes 1 osutatud õigusakti kehtivust või tõlgendamist, kui see kohus leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse, või kas
2. selle riigi kohus võib taotleda Euroopa Kohtult, et see teeks eelotsuse poolelioleva kohtuasja käigus üleskerkinud küsimuse kohta, mis käsitleb lõikes 1 osutatud õigusakti kehtivust või tõlgendamist, kui see kohus leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse.

4. Igal liikmesriigil, sõltumata sellest, kas ta on teinud deklaratsiooni vastavalt lõikele 2, on õigus esitada seletusi või kirjalikke märkusi Euroopa Kohtule lõike 1 alusel algatatud kohtuasjades.

5. Euroopa Kohtu pädevuses ei ole läbi vaadata liikmesriigi politsei või muude õiguskaitseorganite korraldatavate operatsioonide õiguspärasust või proportsionaalsust või nende kohustuste täitmist, mis on liikmesriikidel avaliku korra säilitamiseks ning sisejulgeoleku kaitsmiseks.

6. Euroopa Kohtu pädevuses on läbi vaadata raamotsuste või otsuste õiguspärasust liikmesriikide või komisjoni hagides, mille aluseks on pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, käesoleva lepingu või selle rakendusnormi rikkumine või võimu kuritarvitamine. Käesolevas lõikes sätestatud menetlus tuleb algatada kahe kuu jooksul alates meetme avaldamisest.

7. Euroopa Kohtu pädevuses on lahendada artikli K.6 lõike 2 alusel vastuvõetud õigusaktide tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused liikmesriikide vahel, kui nõukogu ei saa lahendada sellist vaidlust kuue kuu jooksul pärast seda, kui üks liige on suunanud selle nõukogusse. Kohtu pädevuses on ka lahendada artikli K.6 lõike 2 punkti d alusel kehtestatud konventsioonide tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused liikmesriikide ja komisjoni vahel.

Artikkel K.8

1. Asutatakse kõrgematest ametnikest koosnev kooskõlastuskomitee. Lisaks kooskõlastamisele on komitee ülesandeks:

- nõukogu taotlusel või omal algatusel esitada nõukogule arvamusi;
- ilma et see piiraks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 151 kohaldamist, aidata ette valmistada nõukogu arutelusid artiklis K.1 viidatud valdkondades.

2. Komisjon osaleb täiel määral töös, mida tehakse käesolevas jaotises viidatud valdkondades.

Artikkel K.9

Liikmesriigid kaitsevad käesoleva jaotise sätete alusel vastuvõetud ühiseid seisukohti rahvusvahelistes organisatsioonides ja rahvusvahelistel konverentsidel, millest nad osa võtavad.

Käesolevas jaotises käsitletud küsimuste suhtes kohaldatakse artiklite J.8 ja J.9 asjakohaseid sätteid.

Artikkel K.10

Artiklis J.14 osutatud lepingud võivad hõlmata käesolevas jaotises käsitletud küsimusi.

Artikkel K.11

1. Nõukogu konsulteerib Euroopa Parlamendiga enne artikli K.6 lõike 2 punktis b, c ja d osutatud meetmete võtmist. Euroopa Parlament esitab oma arvamuse tähtaja jooksul, mille nõukogu võib määrata ja mis on vähemalt kolm kuud. Kui selle tähtaja jooksul ei ole arvamust saadud, võib nõukogu teha otsuse.

2. Eesistujariik ja komisjon teavitavad Euroopa Parlamenti korrapäraselt aruteludest käesoleva jaotisega hõlmatud valdkondades.

3. Euroopa Parlament võib nõukogule esitada küsimusi või anda talle soovitusi. Ta peab iga-aastase mõttevahetuse käesolevas jaotises nimetatud valdkondades saavutatud edusammude üle.

Artikkel K.12

1. Liikmesriigid, kes kavatsevad omavahel sisse seada tihedama koostöö, võivad artikleid K.15 ja K.16 arvesse võttes saada loa kasutada asutamislepingutes ettenähtud institutsioone, menetlusi ja mehhanisme, tingimusel et kavandatav koostöö:

1. austab Euroopa Ühenduse volitusi ja käesolevas jaotises sätestatud eesmärgi;
2. seab eesmärgiks võimaldada liidul areneda kiiremini vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks.

2. Lõikes 1 osutatud loa annab nõukogu, kes teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega asjaomaste liikmesriikide taotluse põhjal ja pärast seda, kui on kutsunud komisjoni üles esitama oma arvamust; taotlus edastatakse ka Euroopa Parlamendile.

Kui nõukogu liige teatab, et ta kavatseb riikliku poliitikaga seotud tähtsatel ja esitatud põhjustel olla kvalifitseeritud häälteenamusega otsustamise vastu, siis küsimust hääletusele ei panda. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega taotleda, et küsimus suunataks ühehäälese otsuse tegemiseks Euroopa Ülemkogusse.

Nõukogu liikmete hääli arvestatakse vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikele 2. Otsuste vastuvõtmiseks on nõutav vähemalt 62 poolthäält, mis on antud vähemalt 10 liikme poolt.

3. Liikmesriik, kes soovib osaleda vastavalt käesolevale artiklile rajatud koostöös, teatab oma kavatsusest nõukogule ja komisjonile, kes esitab oma arvamuse nõukogule kolme kuu jooksul pärast teate kättesaamist koos võimaliku soovitusena sellise erikorra kohta, mida ta võib vajalikuks pidada selleks, et see liikmesriik saaks osaleda kõnealuses koostöös. Nelja kuu jooksul pärast teatamist teeb nõukogu otsuse taotluse ja sellise erikorra kohta, mida ta võib vajalikuks pidada. Otsust peetakse vastuvõetuks, kui nõukogu ei otsusta kvalifitseeritud häälteenamusega selle otsuse vastuvõtmist edasi lükata; sel juhul esitab nõukogu oma otsuse põhjused ja määrab tähtaja selle taastlõikamiseks. Käesoleva lõike kohaldamisel teeb nõukogu otsuseid artiklis K.16 sätestatud tingimuste kohaselt.

4. Kui käesolevas artiklis ning artiklites K.15 ja K.16 ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva artikliga sätestatud tihedama koostöö suhtes artiklite K.1-K.13 sätteid.

Lõigete 1, 2 ja 3 suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad Euroopa Ühenduste Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist.

5. Käesolev artikkel ei piira Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis sätete kohaldamist.

Artikkel K.13

1. Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 137, 138, 138e, 139-142, 146, 147, artikli 148 lõiget 3, artikleid 150-153, 157-163, 191a ja 217 kohaldatakse käesolevas jaotises nimetatud valdkondadega

seotud sätete puhul.

2. Halduskulud, mida institutsioonidele toovad kaasa käesolevas jaotises nimetatud valdkondadega seotud sätted, kaetakse Euroopa ühenduste eelarvevahenditest.

3. Nende sätete rakendamisel tekkivad tegevuskulud tuleb samuti katta Euroopa ühenduste eelarvevahenditest, kui nõukogu ühehäälselt ei otsusta teisiti. Juhul kui tegevuskulud ei ole kaetud Euroopa ühenduste eelarvevahenditest, katavad liikmesriigid need kulud rahvamajanduse kogutoodangu järgi määratud skaala kohaselt, kui nõukogu ühehäälselt ei otsusta teisiti.

4. Euroopa ühenduste eelarvevahenditest kaetavate kulude suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingus sätestatud eelarvemenetlust.

Artikkel K.14

Komisjoni või liikmesriigi algatusel ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga võib nõukogu ühehäälselt otsustada, et meetmed artiklis K.1 osutatud valdkondades kuuluvad Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alla, ja samal ajal määrata sellega seotud asjakohased hääletamistingimused. Ta soovib liikmesriikidel see otsus vastu võtta kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega."

12) Lisatakse järgmine uus jaotis:

"VIA JAOTIS

SÄTTED TIHEDAMA KOOSTÖÖ KOHTA

Artikkel K.15

1. Liikmesriigid, kes kavatsevad omavahel sisse seada tihedama koostöö, võivad kasutada käesolevas lepingus ja Euroopa Ühenduse asutamislepingus ettenähtud institutsioone, menetlusi ja mehhanisme, tingimusel et see koostöö:

1. on suunatud liidu eesmärkide edendamisele ja selle huvide kaitsmisele ning teenimisele;
2. austab nimetatud lepingute põhimõtteid ja liidu ühtset institutsioonilist raamistikku;
3. võetakse kasutusele viimase abinõuna, kui nimetatud lepingute eesmärke ei saa saavutada nendes kehtestatud asjakohaseid menetlusi kohaldades;
4. hõlmab vähemalt liikmesriikide enamust;
5. ei mõjuta *acquis communautaire*'i ja nimetatud lepingute ülejäänud sätete alusel võetud meetmeid;
6. ei mõjuta nende liikmesriikide pädevust, õigusi, kohustusi ja huve, kes ei osale koostöös;
7. on avatud kõikidele liikmesriikidele ja lubab neil hakata osalema koostöös millal tahes, juhul kui nad järgivad põhiotsust ja koostöö raames vastuvõetud otsuseid;
8. järgib sõltuvalt asjaomasest valdkonnast Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 5a sätestatud spetsiaalseid lisakriteeriume ja käesoleva lepingu artiklit K.12 ning on nõukogu poolt lubatud kooskõlas kõnealustes artiklites sätestatud menetlustega.

2. Liikmesriigid kohaldavad neid puudutavas osas selle koostöö rakendamiseks vastuvõetud akte ja otsuseid, milles nad osalevad. Liikmesriigid, kes ei osale sellises koostöös, ei takista osalevatel liikmesriikidel selle elluviimist.

Artikkel K.16

1. Selleks et võtta vastu artiklis K.15 osutatud koostöö rakendamiseks vajalikke õigusakte ja otsuseid, kohaldatakse käesoleva lepingu ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu vastavaid institutsioonilisi sätteid. Aruteludel võivad osaleda kõik nõukogu liikmed, kuid otsuste tegemisest võtavad osa ainult koostöös osalevate liikmesriikide esindajad. Kvalifitseeritud häälteenamuseks määratletakse seesama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häälest, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikes 2. Ühehäälsuseks vajatakse ainult nõukogu asjaomaste liikmete hääli.

2. Koostöö rakendamiseks tulenevad kulud, välja arvatud institutsioonide halduskulud, kaetakse liikmesriikide eelarvevahenditest, kui nõukogu ühehäälselt ei otsusta teisiti.

Artikkel K.17

Nõukogu ja komisjon teavitavad Euroopa Parlamenti korrapäraselt käesoleva jaotise alusel loodud tihedama koostöö arengust."

13) Artikkel L asendatakse järgmisega:

"*Artikkel L*

Euroopa Ühenduse asutamislepingu, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad Euroopa Ühenduste Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist, kohaldatakse ainult järgmiste käesoleva lepingu sätete suhtes:

1. sätteid, millega muudetakse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut seoses Euroopa Ühenduse asutamisega, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingut ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut;
2. VI jaotise sätteid artiklis K.7 sätestatud tingimuste alusel;
3. VIa jaotise sätteid Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikliga 5a ja käesoleva lepingu artikliga K.12 sätestatud tingimuste alusel;
4. artikli F lõige 2 institutsioonide meetmete suhtes niivõrd, kui võrd kohus on pädev Euroopa ühenduste asutamislepingute ja käesoleva lepingu alusel;
5. artiklid L-S."

14) Artikli N lõige 2 kustutatakse ja lõige 1 säilib ilma numbrita.

15) Artikli O esimene lõik asendatakse järgmisega:

"Liidu liikmeks astumise avalduse võib esitada iga Euroopa riik, kes austab artikli F lõikes 1 sätestatud põhimõtteid. Ta esitab avalduse nõukogule, kes otsustab asja ühehäälselt pärast konsulteerimist komisjoniga ning nõusoleku saamist Euroopa Parlamendilt, kes langetab otsuse oma liikmete absoluutse häälteenamusega."

16) Artiklisse S lisatakse järgmine uus lõik:

"Vastavalt 1994. aasta ühinemislepingule on käesoleva lepingu soome- ja rootsikeelne tekst samuti autentne."

Artikkel 2

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut.

1) Preambuli kaheksanda lõigu järel lisatakse järgmine lõik:

"OTSUSTANUD hariduse laia kättesaadavuse ja pideva kaasajastamise abil edendada oma rahvaste teadmiste arendamist võimalikult kõrgele tasemele".

2) Artikkel 2 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 2*

Ühenduse ülesanne on ühisturu ning majandus- ja rahaliidu rajamise ning artiklites 3 ja 3a märgitud ühise poliitika või meetmete kaudu edendada ühenduse kõigis osades majandustegevuse harmoonilist, tasakaalustatud ja säästvat arengut, tööhõive ja sotsiaalkaitse kõrget taset, meeste ja naiste võrdõiguslikkust, püsivat ja inflatsioonivaba kasvu, konkurentsivõime ja majandusliku suutlikkuse vastastikuse lähenemise kõrget astet, keskkonna kaitse ja kvaliteedi parandamise kõrget taset, elatusaseme ja elu kvaliteedi parandamist ning liikmesriikide majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust ja solidaarsust."

3) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) senine tekst nummerdatakse ja muudetakse lõikeks 1;

b) uues lõikes 1 asendatakse punkt d järgmisega:

"d) meetmeid, mis käsitlevad isikute sissesõitu ja liikumist vastavalt IIIa jaotise sätetele";

c) uude lõikesse 1 lisatakse punkti h järele uus punkt i:

"i) liikmesriikide tööhõivepoliitika koordineerimise edendamist, pidades silmas selle tõhustamist koordineeritud tööhõivestrateegia väljatöötamise abil";

d) uue lõike 1 punktist i saab punkt j ja järgmised punktid nummerdatakse vastavalt ümber;

e) lisatakse järgmine lõige:

"2. Kõigi selles artiklis osutatud meetmete puhul on ühenduse eesmärk meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine."

4) Lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel 3c*

Artiklis 3 osutatud ühenduse poliitika ja tegevuse määratlemisse ja rakendamisse peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist."

5) Lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel 5a*

1. Liikmesriigid, kes kavatsevad omavahel sisse seada tihedama koostöö, võivad Euroopa Liidu lepingu artikleid K.15 ja K.16 arvesse võttes saada loa kasutada käesolevas lepingus ettenähtud institutsioone, menetlusi ja mehhanisme, tingimusel et kavandatav koostöö:

1. ei hõlma valdkondi, mis kuuluvad ühenduse ainupädevusse;
2. ei mõjuta ühenduse poliitikat, meetmeid või programme;
3. ei käsitle liidu kodakondsust ega tee vahet liikmesriikide kodanike vahel;
4. jääb käesoleva lepinguga ühendusele antud volituste piiresse;
5. ei kujuta endast diskrimineerimist või piirangut liikmesriikidevahelises kaubanduses ega kahjusta nendevahelist konkurentsi.

2. Lõikes 1 osutatud loa annab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

Kui nõukogu liige teatab, et ta kavatseb riikliku poliitikaga seotud tähtsatel ja esitatud põhjustel olla kvalifitseeritud häälteenamusega otsustamise vastu, siis küsimust hääletusele ei panda. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega taotleda, et küsimus suunataks ühehäälese otsuse tegemiseks riigipeadest ja valitsusjuhtidest koosnevasse Euroopa Ülemkogusse.

Liikmesriigid, kes kavatsevad sisse seada lõikes 1 osutatud tihedama koostöö, võivad taotlusega pöörduda komisjoni poole, kes võib sel eesmärgil teha nõukogule ettepaneku. Juhul kui komisjon ettepanekut ei tee, teatab ta asjakohastele liikmesriikidele selle põhjustest.

3. Liikmesriik, kes soovib osaleda vastavalt käesolevale artiklile rajatud koostöös, teatab oma kavatsusest nõukogule ja komisjonile, kes annab oma arvamuse nõukogule kolme kuu jooksul pärast teate saamist. Nelja kuu jooksul pärast teatamise kuupäeva teeb komisjon otsuse taotluse ja erikorra kohta, mida ta võib vajalikuks pidada.

4. Koostöömeetmete elluviimiseks vajalike õigusaktide ja otsuste suhtes kehtivad kõik käesoleva lepingu asjakohased sätted, kui käesolevas artiklis või Euroopa Liidu lepingu artiklites K.15 ja K.16 ei ole sätestatud teisiti.

5. Käesolev artikkel ei piira Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis sätete kohaldamist."

6) Artiklis 6 asendatakse teine lõik järgmisega:

"Tehes otsuse vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele, võib nõukogu võtta vastu eeskirju, mis on

kavandatud niisuguse diskrimineerimise keelamiseks."

7) Lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel 6a*

Ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist ja talle ühenduse poolt antud volituste piires võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga astuda vajalikke samme, et võidelda diskrimineerimisega soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel."

8) Esimese osa lõppu lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel 7d*

Ilma et see piiraks artiklite 77, 90 ja 92 kohaldamist ning arvestades kohta, mis liidu ühistes väärtustes kuulub üldist majandushuvi pakkuvatele teenustele, nagu ka nende osa ühiskondliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel, hoolitsevad ühendus ja liikmesriigid, igaüks oma vastavate volituste ja käesoleva lepingu kohaldamisala piires, et niisugused teenused toimiksid põhimõtete ja tingimuste alusel, mis võimaldavad neil täita oma ülesandeid."

9) Artikli 8 lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Käesolevaga kehtestatakse liidu kodakondsus. Iga isik, kellel on liikmesriigi kodakondsus, on liidu kodanik. Liidu kodakondsus täiendab, kuid ei asenda liikmesriigi kodakondsust."

10) Artikli 8a lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Nõukogu võib võtta vastu sätteid selleks, et hõlbustada lõikes 1 märgitud õiguste kasutamist; kui käesolev leping ei näe ette teisiti, teeb nõukogu otsuse vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele. Selle menetluse kohaldamisel teeb nõukogu otsused ühehäälselt."

11) Artiklisse 8d lisatakse järgmine lõik:

"Iga liidu kodanik võib kirjutada ükskõik millisele käesolevas artiklis või artiklis 4 osutatud institutsioonile või organile ühes artiklis 248 nimetatud keeltest ja saada vastuse samas keeles."

12) Artikkel 51 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 51*

Nõukogu võtab vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele sotsiaalkindlustuse valdkonnas meetmeid, mis on vajalikud töötajate liikumisvabaduse tagamiseks; selleks kehtestab ta korra, millega kindlustatakse võörtöötajatele ja nende ülalpeetavatele:

1. eri riikide õigusaktide kohaselt arvessevõetavate perioodide kokkuliitmine, et omandada ja säilitada õigus saada toetust ja arvutada toetuse suurus;
2. toetuse maksmine isikutele, kes elavad liikmesriigi territooriumil.

Artiklis 189b sätestatud menetluse kohaldamisel teeb nõukogu otsused ühehäälselt."

13) Artikli 56 lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Tehes otsuse vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele, annab nõukogu direktiivid eespool mainitud sätete kooskõlastamiseks."

14) Artikli 57 lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Samal eesmärgil annab nõukogu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele direktiive liikmesriikides nende õigus- ja haldusnormide kooskõlastamiseks, mis käsitlevad tegevuse alustamist ja jätkamist füüsilisest isikust ettevõtjana. Artiklis 189b sätestatud menetluse kohaldamisel otsustab nõukogu ühehäälselt selliste direktiivide andmise, mille rakendamiseks tuleb vähemalt ühes liikmesriigis muuta kutsealasisid reguleerivaid seadusega kehtestatud põhimõtteid, mis on seotud füüsiliste isikute koolituse ja kutsealale pääsemise tingimustega. Muudel puhkudel teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega."

15) Kolmandasse osasse lisatakse järgmine jaotis:

"IIIA JAOTIS

VIISA-, VARJUPAIGA-, SISSERÄNDE- JA MUU ISIKUTE VABA LIIKUMISEGA SEOTUD POLIITIKA

Artikkel 73i

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks rajamiseks võtab nõukogu:

1. viie aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist meetmed isikute vaba liikumise tagamiseks vastavalt artiklile 7a koos nendega otseselt seotud kõrvalmeetmetega välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserände kohta vastavalt artikli 73j lõigetele 2 ja 3, artikli 73k lõike 1 punktile a ja lõike 2 punktile a ning meetmed kuritegevuse ennetamiseks ja tõkestamiseks vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 punktile e;
2. muud meetmed varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas vastavalt artiklile 73k;
3. õiguslase koostöö meetmed tsiviilasjades, nagu on ette nähtud artiklis 73m;
4. vajalikud meetmed halduskoostöö edendamiseks ja tugevdamiseks, nagu on ette nähtud artiklis 73n;
5. politseikoostöö ja õiguslase koostöö meetmed kriminaalasjades, mille eesmärk on kuritegevuse ennetamise ja tõkestamise abil saavutada liidu piires vastavalt Euroopa Liidu lepingu sätetele kõrge turvalisuse tase.

Artikkel 73j

Vastavalt artiklis 73o osutatud menetlusele võtab nõukogu viie aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist:

- 1) meetmed, millega vastavalt artiklile 7a tagatakse igasuguse kontrolli puudumine isikute, kas liidu või kolmandate riikide kodanike suhtes sisepiiride ületamisel;
- 2) liikmesriikide välispiiride ületamisega seotud meetmed, millega kehtestatakse:
  1. normid ja kord, mida liikmesriigid järgivad isikute kontrollimisel sellistel piiridel;
  2. viisaeeskirjad kuni kolmekuulise kavatsetud viibimise puhuks, sealhulgas:
    - i) nimekiri nendest kolmandatest riikidest, mille kodanikel peab välispiiride ületamiseks olema viisa, ja nendest kolmandatest riikidest, mille kodanikud on sellest nõudest vabastatud;
    - ii) liikmesriikide viisade väljastamise kord ja tingimused;
    - iii) ühtne viisavorm;
    - iv) eeskirjad ühtse viisa kohta;
- 3) meetmed, mis sätestavad tingimused, mille kohaselt kolmandate riikide kodanikel on õigus reisida liikmesriikide territooriumil kuni kolme kuu vältel.

Artikkel 73k

Vastavalt artiklis 73o osutatud menetlusele võtab nõukogu viie aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist:

1. kooskõlas pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooniga ja 31. jaanuari 1967. aasta protokolliga ning teiste asjakohaste lepingutega varjupaika käsitlevad meetmed järgmistes valdkondades:
  1. kriteeriumid ja mehhanismid, et määrata, milline liikmesriik vastutab varjupaigataotluse läbivaatamise eest, mille on ühes liikmesriigis esitanud kolmanda riigi kodanik;
  2. varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded liikmesriikides;

3. kolmandate riikide kodanike pagulaseks tunnistamise miinimumnõuded;
4. pagulasseisundi andmise või äravõtmise menetluste miinimumnõuded liikmesriikides;

2. pagulasi ja ümberasustatud isikuid käsitlevad meetmed järgmistes valdkondades:

1. miinimumnõuded ajutise kaitse andmiseks kolmandatest riikidest pärit ümberasustatud isikutele, kes ei saa naasta oma päritolumaale, ja isikutele, kes muul põhjusel vajavad rahvusvahelist kaitset;
2. liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamine pagulaste ja ümberasustatud isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel;

3. sisserändepoliitikat käsitlevad meetmed järgmistes valdkondades:

1.
  1. sissesõidu- ja elamistingimused ning selle korra normid, mille kohaselt liikmesriigid väljastavad pikaajalisi viisasid ja elamislube, sealhulgas neid, mille eesmärk on perekondade taasühinemine;
  2. ebaseaduslik sisseränne ja ebaseaduslik elamine riigis, kaasa arvatud ebaseaduslikult riigis elavate isikute repatrieerimine;

4. meetmed, mis määravad kindlaks õigused ja tingimused, mille korral kolmandate riikide kodanikud, kes elavad seaduslikult ühes liikmesriigis, võivad elada teistes liikmesriikides.

Meetmed, mida nõukogu võtab vastavalt punktidele 3 ja 4, ei takista ühtki liikmesriiki mainitud valdkondades säilitamast või kehtestamast siseriiklikke norme, mis sobivad kokku käesoleva lepingu ja rahvusvaheliste kokkulepetega.

Meetmete suhtes, mis tuleb võtta punkti 2 alapunkti b, punkti 3 alapunkti a ja punkti 4 alusel, ei kohaldata eespool nimetatud viieaastast tähtaega.

Artikkel 73l

1. Käesolev jaotis ei mõjuta nende kohustuste täitmist, mis on liikmesriikidel avaliku korra säilitamiseks ja sisejulgeoleku kaitseks.

2. Juhul kui kolmandate riikide kodanike ootamatu sissevool tingib hädaolukorra ühes või mitmes liikmesriigis, võib nõukogu võtta komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega kõnealuste liikmesriikide kasuks ajutisi meetmeid, mille kestus ei ületa kuut kuud, ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist.

Artikkel 73m

Vastavalt artiklile 73o ja siseturu häireteta toimimiseks vajalikul määral võetavad õiguslase koostöö piiriülese toimega meetmed tsiviilasjus hõlmavad:

1. järgmiste valdkondade täiustamist ja lihtsustamist:
  - kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülese kätteleandmise süsteem;
  - koostöö tõendite kogumisel;
  - tsiviil- ja kaubandusajades tehtud otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine, kaasa arvatud kohtuvälised otsused;
2. liikmesriikides seaduste ja kohtualluvuse konflikti suhtes kohaldatavate eeskirjade kokkusobivuse edendamist;
3. tsiviilasjade lahendamise tõrgeteta sujumise takistuste kõrvaldamist, vajaduse korral edendades liikmesriikides kohaldatavate tsiviilkohtumenetlusnormide kokkusobivust.

Artikkel 73n

Vastavalt artiklis 73o osutatud menetlusele võtab nõukogu meetmed, et tagada käesoleva jaotisega hõlmatud valdkondades koostöö liikmesriikide vastavate valitsusasutuste vahel, samuti nende asutuste ja

komisjoni vahel.

Artikkel 73o

1. Amsterdami lepingu jõustumisele järgneva viieaastase üleminekuperioodi vältel teeb nõukogu otsused ühehäälselt komisjoni ettepaneku või liikmesriigi algatuse põhjal pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

2. Selle viie aasta järel:

- teeb nõukogu otsused komisjoni ettepanekute põhjal; komisjon vaatab läbi kõik liikmesriikide taotlused, mis puudutavad nõukogule ettepaneku tegemist;
- teeb nõukogu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ühehäälselt otsuse artiklis 189b osutatud menetluse kohaldamise kohta kõigi või mõne käesoleva jaotisega hõlmatud valdkonna suhtes, kohandades Euroopa Kohtu volitustega seotud sätteid.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võtab nõukogu alates Amsterdami lepingu jõustumisest artikli 73j lõike 2 punkti b alapunktides i ja iii osutatud meetmed kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

4. Erandina lõikest 2 võtab nõukogu viie aasta vältel pärast Amsterdami lepingu jõustumist artikli 73j lõike 2 punkti b alapunktides ii ja iv osutatud meetmed vastavalt artiklis 189b osutatud menetlusele.

Artikkel 73p

1. Artiklit 177 kohaldatakse käesoleva jaotise suhtes järgmiste asjaolude ja tingimuste puhul: kui käesoleva jaotise tõlgenduse või ühenduse institutsioonide käesoleval jaotisel põhinevate õigusaktide kehtivuse või tõlgenduse kohta tõstatatakse küsimus poolelioleva kohtuasja läbivaatamisel liikmesriigi kohtus, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, taotleb see kohus Euroopa Kohtult selle kohta otsust, kui ta leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse.

2. Mingil juhul ei ole Euroopa Kohus pädev tegema otsust ükskõik millise artikli 73j lõike 1 kohaselt võetud meetme või otsuse kohta, mis on seotud avaliku korra säilitamise ja sisejulgeoleku kaitsega.

3. Nõukogu, komisjon või liikmesriik võib taotleda Euroopa Kohtult otsust käesoleva jaotise või ühenduse institutsioonide käesoleval jaotisel põhinevate õigusaktide tõlgenduse kohta. Otsust, mille Euroopa Kohus vastuseks sellisele taotlusele teeb, ei kohaldata liikmesriikide kohtute jõustunud otsuste suhtes.

Artikkel 73q

Käesolevat jaotist kohaldatakse vastavalt Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolliga ja Taani seisukohta käsitleva protokolliga sätetele ja ilma et see piiraks mõningate Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7a teatavate aspektide Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes kohaldamise protokolliga kohaldamist."

16) Artikli 75 lõikes 1 asendatakse sissejuhatav osa järgmisega:

"1. Nõukogu, toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega, kehtestab transpordi iseärasusi arvesse võttes artikli 74 rakendamiseks:".

17) Artikli 100a lõiked 3, 4 ja 5 asendatakse järgmiste lõigetega:

"3. Lõikes 1 ettenähtud tervishoidu, ohutust, keskkonnakaitset ja tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme, eriti võttes arvesse kõiki uusi teaduslikel faktidel põhinevaid suundumusi. Oma vastavate volituste piires püüavad ka Euroopa Parlament ja nõukogu saavutada sama eesmärgi.

4. Kui pärast seda, kui nõukogu või komisjon on ühtlustamismeetme vastu võtnud, peab liikmesriik artiklis 36 märgitud oluliste vajaduste tõttu või seoses keskkonna või töökeskkonna kaitsega vajalikuks säilitada siseriiklikke norme, teatab ta nendest normidest ja nende säilitamise põhjustest komisjonile.

5. Lisaks sellele ja ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, kui pärast ühtlustamismeetme võtmist nõukogus või komisjonis liikmesriik peab vajalikuks ühtlustamismeetme võtmise järel ainuomased selles

liikmesriigis ilmneva probleemi tõttu kehtestada keskkonna ja töökeskkonna kaitsega seotud uutel teaduslikel tõenditel põhinevaid siseriiklikke norme, teatab ta kavandatavatest normidest ja nende kehtestamise põhjustest komisjonile.

6. Komisjon kinnitab kõnealused siseriiklikud normid või lükkab need tagasi kuue kuu jooksul pärast lõigetes 4 ja 5 osutatud teatamist, olles eelnevalt kindlaks teinud, kas need on või ei ole suvalise diskrimineerimise vahendid või liikmesriikidevahelise kaubanduse varjatud piirangud, ja kas need kujutavad või ei kujuta endast takistust siseturu toimimisele.

Kui komisjon selles ajavahemikus otsust ei tee, loetakse lõigetes 4 ja 5 osutatud siseriiklikud normid kinnitatuks.

Kui seda õigustab küsimuse keerukus ja kui puudub oht inimeste tervisele, võib komisjon asjaomasele liikmesriigile teatada, et käesolevas lõikes osutatud ajavahemikku võidakse pikendada veel kuni kuus kuud.

7. Kui liikmesriik on vastavalt lõikele 6 volitatud säilitama või kehtestama siseriiklikke norme, mis erinevad ühtlustamismeetmest, uurib komisjon kohe, kas teha ettepanek selle meetme kohandamiseks.

8. Kui liikmesriik tõstatab konkreetse tervisealase küsimuse valdkonnas, kus varem on võetud ühtlustusmeetmeid, juhib ta sellele komisjoni tähelepanu, kes siis viivitamata uurib, kas teha nõukogule ettepanek sobivate meetmete kohta.

9. Erandina artiklites 169 ja 170 osutatud menetlusest võib komisjon või liikmesriik anda asja otse Euroopa Kohtusse, kui ta arvab, et mõni teine liikmesriik kasutab käesolevas artiklis ettenähtud volitusi vääriti.

10. Asjakohastel juhtudel on eespool märgitud ühtlustamismeetmetes kaitseklausel, mis volitab liikmesriike ühel või mitmel artiklis 36 osutatud majandusvälisel põhjusel võtma ühenduse kontrollimenetlusele alluvaid ajutisi meetmeid."

18) Artiklid 100c ja 100d tunnistatakse kehtetuks.

19) VI jaotise järele lisatakse järgmine jaotis:

"VIA JAOTIS

TÖÖHÕIVE

Artikkel 109n

Liikmesriigid ja ühendus püüavad käesoleva jaotise kohaselt välja arendada kooskõlastatud tööhõivestrategiat, eelkõige edendada kvalifitseeritud, koolitatud ja kohanemisvõimelist tööjõudu ning majanduslikele muudatustele reageerivaid töoturget, pidades silmas Euroopa Liidu lepingu artiklis B ja käesoleva lepingu artiklis 2 määratletud eesmärkide saavutamist.

Artikkel 109o

1. Liikmesriigid aitavad oma tööhõivepoliitikaga kaasa artiklis 109n osutatud eesmärkide saavutamisele viisil, mis on kooskõlas artikli 103 lõike 2 kohaselt vastuvõetud liikmesriikide ja ühenduse majanduspoliitika üldsuunistega.

2. Võttes arvesse riikide tööturu osapoolte kohustustega seotud siseriiklikke tavasid, käsitlevad liikmesriigid tööhõive edendamist üldist huvi pakkuva probleemina ja kooskõlastavad nõukogus oma sellealased meetmed vastavalt artikli 109q sätetele.

Artikkel 109p

1. Ühendus aitab kaasa kõrge tööhõivetaseme saavutamisele, soodustades koostööd liikmesriikide vahel ning toetades ja vajaduse korral täiendades nende meetmeid. Seejuures respektieritakse liikmesriikide pädevust.

2. Ühenduse poliitika ja meetmete sõnastamisel ning rakendamisel võetakse arvesse eesmärki saavutada kõrge tööhõivetaseme.

Artikkel 109q

1. Euroopa Ülemkogu arutab igal aastal tööhõive olukorda ühenduses ja teeb selle kohta järeltõukogu ja komisjoni ühise aastaaruande põhjal.
2. Euroopa Ülemkogu järeltõukogu põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi, majandus- ja sotsiaalkomitee, regioonide komitee ning artiklis 109s nimetatud tööhõivekomiteega suunised, mida liikmesriigid oma tööhõivepoliitikas arvesse võtavad. Need suunised on kooskõlas artikli 103 lõike 2 kohaselt vastuvõetud üldsuunistega.
3. Iga liikmesriik esitab nõukogule ja komisjonile aastaaruande põhimeetmete kohta, mis võetakse tema tööhõivepoliitika rakendamiseks vastavalt lõikes 2 osutatud tööhõivesuunistele.
4. Lõikes 3 osutatud aruannete põhjal ja olles ära kuulunud tööhõivekomitee arvamuse, kontrollib nõukogu igal aastal liikmesriikide tööhõivepoliitika elluviimist vastavalt tööhõivesuunistele. Nõukogu võib komisjoni soovitusel põhjal kvalifitseeritud hääletamusega anda liikmesriikidele soovitusi, kui ta seda kontrollimise põhjal vajalikuks peab.
5. Kontrollimise tulemuste põhjal teevad nõukogu ja komisjon tööhõive olukorrast ühenduses ja tööhõivesuuniste rakendamisest ühise aastaaruande Euroopa Ülemkogule.

Artikkel 109r

Vastavalt artiklis 189b osutatud menetlusele ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega võib nõukogu võtta stimuleerivaid meetmeid, mis on kavandatud riikidevahelise koostöö soodustamiseks ning nende tööhõivealase tegevuse toetamiseks algatuste abil, mille eesmärk on teabe ja parimate tavade vahetuse arendamine, võrdleva analüüsi ja nõuannete pakkumine, samuti uuenduste lähenemise soodustamine ja kogemustele hinnangu andmine, eriti kasutades katseprojekte.

Need meetmed ei hõlma liikmesriikide õigusnormide ühtlustamist.

Artikkel 109s

Pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga asutab nõukogu nõuandva tööhõivekomitee, et edendada liikmesriikide tööhõive- ja tööturupoliitika kooskõlastamist. Komitee ülesanneteks on:

- jälgida tööhõive olukorda ja tööhõivepoliitikat liikmesriikides ja ühenduses;
- sõnastada arvamusi nõukogu või komisjoni palvel või omal algatusel, ilma et see piiraks artikli 151 kohaldamist, ja aidata kaasa artiklis 109q osutatud nõukogu menetluste ettevalmistamisele.

Oma ülesannet täites konsulteerib komitee tööturu osapooltega.

Iga liikmesriik ja komisjon määrab komiteesse kaks liiget."

20) Artiklisse 113 lisatakse järgmine lõige:

"5. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ühehäälselt laiendada lõigete 1-4 kohaldamist rahvusvahelistele läbirääkimistele ja lepingutele teenuste ja intellektuaalomandi valdkonnas niivõrd, kui võrd nimetatud lõiked neid ei hõlma."

21) VII jaotise järele lisatakse järgmine jaotis:

"VIIA JAOTIS

TOLLIKOOSTÖÖ

Artikkel 116

Käesoleva lepingu kohaldamisalas võtab nõukogu kooskõlas artiklis 189b osutatud menetlusega meetmed tollikoostöö tugevdamiseks liikmesriikide ning liikmesriikide ja komisjoni vahel. Need meetmed ei käsitle siseriikliku kriminaalõiguse kohaldamist ega siseriiklikku õigusemõistmist."

22) Artiklid 117-120 asendatakse järgmiste artiklitega:

"Artikkel 117

Pidades silmas sotsiaalseid põhiõigusi, nagu need on määratletud 18. oktoobril 1961 Torinos allkirjutatud Euroopa sotsiaalharta ja ühenduse 1989. aasta harta töötajate sotsiaalsete põhiõiguste kohta, võtavad

ühendus ja liikmesriigid oma eesmärgiks tööhõive edendamise ning parandatud elamis- ja töötingimused, et võimaldada nende ühtlustamist samal ajal jätkuva parandamisega, piisava sotsiaalkaitse, tööturu osapoolte dialoogi, inimressursside arendamise, pidades silmas kestvat kõrget tööhõivet ja tööturul väljatõrjumise tõkestamist.

Sel eesmärgil rakendavad ühendus ja liikmesriigid meetmeid, mis võtavad arvesse riigiti kehtivate tavade mitmekesisust, eriti lepinguliste suhete vallas, ja vajadust säilitada ühenduse majanduse konkurentsivõime.

Nad usuvad, et niisugune areng ei tulene ainult ühisturu toimimisest, mis soodustab sotsiaalsüsteemide ühtlustamist, vaid ka käesoleva lepinguga sätestatud menetlustest ning õigus- ja haldusnormide ühtlustamisest.

Artikkel 118

1. Pidades silmas artikli 117 eesmärkide saavutamist, toetab ja täiendab ühendus liikmesriikide meetmeid järgmistes valdkondades:

- eelkõige töökeskkonna parandamine, et kaitsta töötajate tervist ja turvalisust;
- töötingimused;
- töötajate teavitamine ja ärakuulamine;
- tööturul väljatõrjutud isikute integreerimine, ilma et see piiraks artikli 127 kohaldamist;
- meeste ja naiste võrdõiguslikkus seoses nende võimalustega tööturul ja kohtlemisega tööol.

2. Sel eesmärgil võib nõukogu direktiivide abil vastu võtta miinimumnõuded järkjärguliseks rakendamiseks, arvestades igas liikmesriigis kehtivaid tingimusi ja tehnilisi eeskirju. Sellised direktiivid hoiduvad haldus-, finants- ja õiguslike piirangute kehtestamisest viisil, mis pidurdaks väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist ja arengut.

Nõukogu teeb otsused vastavalt artiklis 189b osutatud menetlusele pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega.

Sama menetluse kohaselt võib nõukogu võtta meetmeid, mis on kavandatud liikmesriikidevahelise koostöö ergutamiseks algatuste abil, mille eesmärk on teadmiste täiendamine, teabe ja parimate tavade vahetuse arendamine, uudse lähenemise soodustamine ja kogemustele hinnangu andmine sotsiaalse tõrjutuse tõkestamiseks.

3. Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga, majandus- ja sotsiaalkomiteega ning regioonide komiteega teeb nõukogu ühehäälselt otsuse siiski järgmistes valdkondades:

- töötajate sotsiaalkindlustus ja sotsiaalkaitse;
- töötajate kaitse, kui nende tööleping lõpetatakse;
- töötajate ja tööandjate huvide esindatus ja kollektiivne kaitse, sealhulgas töötajate osavõtt ettevõtte juhtimisest, kui lõige 6 ei sätesta teisiti;
- seaduslikult ühenduse territooriumil elavate kolmandate riikide kodanike tööhõive tingimused;
- rahalised toetused tööhõive ja töökohtade loomise edendamiseks, ilma et see piiraks Sotsiaal-fondiga seotud sätete kohaldamist.

4. Liikmesriik võib tööturu osapooltele nende ühise taotluse põhjal usaldada lõigete 2 ja 3 kohaselt vastuvõetud direktiivide rakendamise.

Sel juhul tagab liikmesriik, et hiljemalt selleks ajaks, mil kooskõlas artikliga 189 peab direktiiv olema üle võetud, on tööturu osapooled kokkuleppel kehtestanud vajalikud meetmed, kusjuures asjaomane liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, mis võimaldavad tal igal ajal tagada selle direktiiviga ettenähtud tulemusi.

5. Käesoleva artikli alusel vastuvõetud sätted ei takista liikmesriike säilitamast või kehtestamast rangemaid kaitsemeetmeid, mis on kooskõlas käesoleva lepinguga.

6. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata tasustamise, ühinemisõiguse, streigiõiguse ega töösuluõiguse suhtes.

Artikkel 118a

1. Komisjoni ülesandeks on edendada tööturu osapooltega konsulteerimist ühenduse tasandil ja ta võtab kõik vastavasisulised meetmed nende dialoogi hõlbustamiseks, tagades osapooltele tasakaalustatud toetuse.

2. Sel eesmärgil konsulteerib komisjon enne sotsiaalpoliitiliste ettepanekute tegemist tööturu osapooltega ühenduse meetmete võimaliku suuna üle.

3. Kui komisjon pärast sellist konsulteerimist peab ühenduse meetmeid soovitavaks, konsulteerib ta tööturu osapooltega kavandatava ettepaneku sisu üle. Tööturu osapooled edastavad komisjonile arvamuse või vajaduse korral soovitusi.

4. Niisuguse konsultatsiooni korral võivad tööturu osapooled teatada komisjonile oma soovist algatada artiklis 118b sätestatud menetlus. Menetluse kestus ei ületa üheksat kuud, kui asjaomased tööturu osapooled koos komisjoniga ei otsusta ühiselt seda pikendada.

Artikkel 118b

1. Kui tööturu osapooled soovivad, võib nendevaheline dialoog ühenduse tasandil tuua kaasa lepingusuhted, kaasa arvatud kokkulepete sõlmimine.

2. Ühenduse tasandil sõlmitud kokkuleppeid rakendatakse tööturu osapoolte ja liikmesriikide kehtivate menetluste või tavade kohaselt, artiklis 118 käsitletud küsimustes aga allakirjutanute ühisel taotlusel nõukogu otsusega komisjoni ettepaneku põhjal.

Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega, välja arvatud juhul, kui kõnealuses kokkuleppes on üks või mitu sätet, mis käsitlevad artikli 118 lõikes 3 osutatud valdkondi, mille puhul nõukogu otsustab ühehäälselt.

Artikkel 118c

Pidades silmas artikli 117 eesmärkide saavutamist ja ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist, edendab komisjon liikmesriikide koostööd ja hõlbustab nende meetmete kooskõlastamist kõigis käesoleva peatükiga hõlmatud sotsiaalpoliitika valdkondades, eriti küsimustes, mis käsitlevad:

- tööhõivet;
- tööõigust ja töötingimusi;
- põhi- ja täiendkurseõpet;
- sotsiaalkindlustust;
- tööõnnetuste ja kutsehaiguste vältimist;
- tööhügieeni;
- ühinemisõigust ning tööandjate ja töötajate vahelisi kollektiivläbirääkimisi.

Selle nimel tegutseb komisjon tihedas kontaktis liikmesriikidega, tehes uuringuid, esitades arvamusi ja korraldades konsultatsioone nii riigi tasandil tekkivates kui ka rahvusvaheliste organisatsioonidega seotud küsimustes.

Enne käesolevas artiklis ettenähtud arvamuste esitamist konsulteerib komisjon majandus- ja sotsiaalkomiteega.

Artikkel 119

1. Iga liikmesriik tagab meestele ja naistele võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte rakendamise.

2. Käesolevas artiklis mõistetakse "tasu" all harilikku põhi- või miinimumpalka või mõnd muud tasumoodust kas rahas või loonusena, mida töötaja tööandjalt oma töö eest otseselt või kaudselt saab.

Võrdne tasu ilma soolise diskrimineerimiseta tähendab, et:

1. ühe ja sama tükitööna tehtava töö eest arvestatakse tasu ühe ja sama mõõtühiku alusel;
2. ajatöö eest ühel ja samal töökohal on ühesugune tasu.

3. Vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ja pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu meetmeid, et tagada meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte, sealhulgas võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamine tööhõive ja elukutse küsimustes.

4. Pidades silmas meeste ja naiste täieliku ja tegeliku võrdõiguslikkuse tagamist töös, ei takista võrdse kohtlemise põhimõtte ühtki liikmesriiki säilitamast või võtmast meetmeid, mis sätestavad erilised eelised, et hõlbustada alaesindatud sool tegutsemist oma kutsealal ja ära hoida või heastada halvemusi tööalases karjääris.

Artikkel 119a

Liikmesriigid püüavad säilitada tasustatavate puhkuste süsteemide olemasolevat võrdväarsust.

Artikkel 120

Komisjon koostab igal aastal aruande edusammude kohta artikli 117 eesmärkide saavutamisel, kaasa arvatud ühenduse demograafiline olukord. Selle aruande edastab ta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele.

Euroopa Parlament võib kutsuda komisjoni koostama aruandeid konkreetsete probleemide kohta sotsiaalse olukorra vallas."

23) Artikkel 125 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 125*

Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regionide komiteega, võtab nõukogu vastu Euroopa Sotsiaalfondiga seotud rakendusotsused."

24) Artikli 127 lõige 4 asendatakse järgmisega:

"4. Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regionide komiteega, võtab nõukogu meetmed selleks, et kaasa aidata käesolevas artiklis esitatud eesmärkide saavutamisele, välja arvatud igasugune liikmesriikide õigusnormide ühtlustamine."

25) Artikli 128 lõige 4 asendatakse järgmisega:

"4. Käesoleva lepingu teiste sätete kohaselt tegutsedes võtab ühendus arvesse erinevaid kultuuriaspekte, eriti selleks, et respektida ja edendada oma kultuuride mitmekesisust."

26) Artikkel 129 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 129*

1. Kogu ühenduse poliitika ja meetmete määratlemisel ja rakendamisel tagatakse inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.

Ühenduse meetmed, mis täiendavad riikide poliitikat, on suunatud rahvatervise parandamisele, inimeste haiguste ennetamisele ja inimeste tervist ohustavate tegurite kõrvaldamisele. Sellised meetmed hõlmavad võitlust olulisemate tervisehäirete vastu, edendades nende põhjuste, leviku ja vältimise uurimist, samuti tervishoiualast selgitus- ja kasvatustööd.

Ühendus täiendab uimastitest tulenevate tervisekahjustuste vähendamiseks liikmesriikide meetmeid, kaasa arvatud teavitamine ja tõkestamine.

2. Ühendus soodustab liikmesriikidevahelist koostööd käesoleva artikliga hõlmatud valdkondades ja toetab vajaduse korral nende meetmeid.

Koostöös komisjoniga kooskõlastavad liikmesriigid oma poliitikat ja programme lõikega 1 hõlmatud valdkondades. Komisjon võib tihedas kontaktis liikmesriikidega teha kõiki kasulikke algatusi, et sellist kooskõlastamist edendada.

3. Ühendus ja liikmesriigid edendavad rahvatervise alal koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

4. Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega, aitab nõukogu kaasa käesolevas artiklis viidatud eesmärkide saavutamisele, võttes:

1. meetmeid, millega kehtestatakse inimpäritoluga organitele ja ainetele, verele ja veresaadustele kõrged kvaliteedi- ja ohutusnõuded; need meetmed ei takista ühtki liikmesriiki säilitamast või kehtestamast karmimaid kaitsemeetmeid;
2. erandina artiklis 43 sätestatud veterinaaria- ja fütosanitaaralal meetmeid, mille otsene eesmärk on rahvatervise kaitse;
3. inimeste tervise kaitseks ja parandamiseks kavandatud stimuleerivaid meetmeid, välja arvatud liikmesriikide õigusnormide ühtlustamine.

Komisjoni ettepaneku põhjal võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega võtta vastu ka soovitusi käesolevas artiklis loetletud eesmärkidel.

5. Ühenduse tervishoiu meetmed võtavad täiel määral arvesse liikmesriikide vastutust tervishoiuteenuste ja arstiabi korraldamisel ning kättesaadavaks muutmisel. Eriti lõike 4 alapunktis a osutatud meetmed ei mõjuta organite ja vere annetamise või meditsiinilise kasutamise siseriiklikke norme."

27) Artikkel 129a asendatakse järgmisega:

"Artikkel 129a

1. Tarbijate huvide edendamiseks ja kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamiseks aitab ühendus kaitsta tarbijate tervist, turvalisust ja majanduslikke huve, samuti edendada nende õigust teavitamisele, koolitamisele ja organiseerumisele oma huvide kaitseks.

2. Ühenduse ülejäänud poliitika ja meetmete määratlemisel ning rakendamisel võetakse arvesse tarbijakaitse nõudeid.

3. Ühendus aitab kaasa lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamisele:

1. meetmetega, mis on võetud artikli 100a põhjal seoses siseturu väljakujundamisega;
2. meetmetega, mille abil toetatakse, täiendatakse ja jälgitakse liikmesriikide poliitikat.

4. Vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu lõike 3 punktis b osutatud meetmed.

5. Lõike 4 kohaselt võetud meetmed ei takista ühtki liikmesriiki säilitamast või võtmast rangemaid kaitsemeetmeid. Niisugused meetmed peavad olema kooskõlas käesoleva lepinguga. Neist teatatakse komisjonile."

28) Artikli 129c lõike 1 esimeses lõigus asendatakse kolmanda taande esimene osa järgmisega:

"-võib toetada eelkõige teostatavusuuringute, laenu tagatiste või intressitoetuste näol liikmesriikide rahastatavaid ühist huvi pakkuvaid projekte, mis on kindlaks määratud esimeses taandes märgitud suuniste raames".

29) Artiklit 129d muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

"Nõukogu võtab vastu artikli 129c lõikes 1 märgitud suunised ja muud meetmed, toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega";

b) kolmas lõik kustutatakse.

30) Artiklis 130a asendatakse teine lõik järgmisega:

"Iseäranis taotleb ühendus eri regioonide arengutaseme ühtlustamist ning mahajäämuse vähendamist kõige ebasoodsamates piirkondades ja saartel, kaasa arvatud maapiirkonnad."

31) Artiklis 130e asendatakse esimene lõik järgmisega:

"Euroopa Regionaalarengu Fondi käsitlevad rakendusotsused võtab nõukogu vastu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega."

32) Artikli 130i lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"1. Vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu vastu mitmeaastase raamprogrammi, milles esitatakse ühenduse kogu tegevus."

33) Artikkel 130o asendatakse järgmisega:

"Artikkel 130o

Nõukogu võtab komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi ning majandus- ja sotsiaalkomiteega kvalifitseeritud häälteenamusega vastu artiklis 130n märgitud sätted.

Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu vastu artiklites 130j, 130k ja 130l märgitud sätted. Lisaprogrammide vastuvõtmiseks on nõutav asjassepuutuvate liikmesriikide nõusolek."

34) Artikli 130r lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Ühenduse keskkonnapoliitika, võttes arvesse ühenduse eri piirkondade olukorra mitmekesisust, seab eesmärgiks kaitstuse kõrge taseme. See rajaneb ettevaatusprintsibil ja põhimõtetel, mille järgi tuleb võtta ennetusmeetmeid ja keskkonnakahjustus heastada eeskätt kahjustuse kohas, saastaja peab aga maksma.

Sellega seoses sisaldavad keskkonnakaitse nõuetele vastavad ühtlustamismeetmed vajaduse korral kaitseklauslit, mis lubab liikmesriikidel majandusvälistel keskkonnakaitselistel põhjustel võtta ühenduse kontrollimenetlusele alluvaid ajutisi meetmeid."

35) Artiklit 130s muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega, otsustab nõukogu, missuguseid meetmeid tuleb ühendusel võtta, et saavutada artiklis 130r seatud eesmärgid";

b) lõike 2 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

"2. Erandina lõikes 1 ettenähtud otsustamismenetlusest ja ilma et see piiraks artikli 100a kohaldamist, võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendi, majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega ühehäälselt vastu:";

c) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"3. Muudes valdkondades võtab nõukogu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega vastu üldised tegevusprogrammid, milles määratakse kindlaks esmatähtsad eesmärgid".

36) Artikli 130w lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist, võtab nõukogu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele vastu meetmed, mis on vajalikud artiklis 130u seatud eesmärkide saavutamiseks. Niisuguseid meetmeid võib võtta mitmeaastaste programmidena."

37) Artiklisse 137 lisatakse järgmine lõik:

"Euroopa Parlamendi liikmete arv ei ole suurem kui seitsesada."

38) Artiklit 138 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"3. Euroopa Parlament koostab ettepaneku otsesteks ja üldisteks valimisteks ühtse korra kohaselt kõikides liikmesriikides või kõikidele liikmesriikidele ühistel põhimõtetel";

b) lisatakse järgmine lõige:

"4. Euroopa Parlament sätestab pärast komisjoni arvamuse küsimist ja nõukogu ühehäälsel heakskiidul eeskirjad ja üldtingimused, mis reguleerivad tema liikmete kohustuste täitmist".

39) Artikkel 151 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 151*

1. Liikmesriikide alalistest esindajatest koosnev komitee vastutab nõukogu töö ettevalmistamise ja talle nõukogu poolt antud ülesannete täitmise eest. Nõukogu kodukorras sätestatud juhtudel võib komitee vastu võtta otsuseid menetlusküsimustes.

2. Nõukogule on abiks peasekretariaat, mida juhatab peasekretär, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, keda abistab asepeasekretär, kes vastutab peasekretariaadi töö eest. Peasekretäri ja asepeasekretäri määrab nõukogu ametisse ühehäälselt.

Nõukogu otsustab peasekretariaadi struktuuri.

3. Nõukogu võtab vastu oma kodukorra.

Artikli 191a lõike 3 kohaldamiseks täpsustab nõukogu kodukorras tingimused, mis sätestavad avalikkuse ligipääsu nõukogu dokumentidele. Käesoleva lõike kohaldamiseks määratleb nõukogu juhtumid, mil teda tuleb lugeda toimivaks seadusandjana, pidades sellistel juhtudel silmas laiema ligipääsu võimaldamist dokumentidele, säilitades samal ajal nõukogu otsustamisprotsessi tõhususe. Kui nõukogu toimib seadusandjana, avalikustatakse igal juhul hääletustulemused ja häälte selgitused nagu ka avaldused protokollides."

40) Artikli 158 lõikes 2 asendatakse esimene ja teine lõik järgmistega:

"2. Ühisel kokkuleppel nimetavad liikmesriikide valitsused isiku, kelle nad kavatsesid määrata komisjoni presidendiks; nimetamise kinnitab Euroopa Parlament.

Ühisel kokkuleppel presidendikandidaadiga nimetavad liikmesriikide valitsused teised isikud, keda nad kavatsesid määrata komisjoni liikmeteks."

41) Artiklisse 163 lisatakse esimese lõiguna järgmine lõik:

"Komisjon töötab oma presidendi poliitilisel juhtimisel."

42) Artiklis 173 asendatakse kolmas lõik järgmisega:

"Samadel tingimustel on Euroopa Kohtu pädevuses Euroopa Parlamendi, kontrollikoja ja EKP poolt oma õiguste kaitseks esitatud hagid."

43) Artiklit 188c muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

"Kontrollikoda teeb Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust ning mis avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas";

b) lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"2. Kontrollikoda kontrollib, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantshaldus on olnud usaldusväärne. Selle käigus teatab kontrollikoda üksikasjalikult kõigist eeskirjade eiramise juhtudest";

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

"3. Auditeerimine põhineb dokumentidel ja vajaduse korral kontrollitakse kohapeal ühenduse muudes institutsioonides, ühenduse nimel tulusid või kulusid haldava mis tahes asutuse ruumides ja liikmesriikides, sealhulgas iga eelarvest makseid vastu võtva füüsilise või juriidilise isiku ruumides. Liikmesriikides kontrollitakse koostöös riigi auditeerimisasutustega või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riigi pädevate talitustega. Kontrollikoda ja liikmesriikide auditeerimisasutused teevad usalduslikult koostööd, säilitades samal ajal oma sõltumatuse. Need asutused või talitused teatavad kontrollikojale, kas nad kavatsevad auditeerimisest osa võtta.

Ühenduse muud institutsioonid, ükskõik millised ühenduse nimel tulusid või kulusid haldavad asutused, kõik eelarvest makseid vastu võtavad füüsilised või juriidilised isikud ja liikmesriikide auditeerimisasutused või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riikide pädevad talitused annavad kontrollikojale viimase nõudmisel üle dokumendid või teabe, mida see oma ülesande täitmiseks vajab.

Euroopa Investeeringuspanga tegevuse suhtes ühenduse tulude ja kulude haldamisel korraldatakse kontrollikoja ligipääs panga valduses olevale teabele kontrollikoja, panga ja komisjoni kokkuleppega. Kui kokkulepe puudub, on kontrollikojale ometi kättesaadav teave, mis on vajalik panga poolt hallatud ühenduse tulude ja kulude kontrollimiseks."

44) Artikkel 189b asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 189b*

1. Kui käesolevas lepingus viidatakse õigusakti vastuvõtmise alusena käesolevale artiklile, siis kohaldatakse järgmist menetlust.

2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule ettepaneku.

Nõukogu, kes teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega pärast Euroopa Parlamendi arvamuse saamist:

- võib kavandatava õigusakti vastu võtta, kui ta kiidab heaks kõik Euroopa Parlamendi arvamuses leiduvad muudatused;
- võib kavandatava õigusakti vastu võtta, kui Euroopa Parlament ei soovita ühtki parandust;
- jõuab muul viisil ühisele seisukohale ja teeb selle teatavaks Euroopa Parlamendile. Nõukogu teavitab Euroopa Parlamenti täielikult põhjustest, mis viisid ühise seisukoha vastuvõtmisele. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti täielikult oma seisukohast.

Kui kolme kuu jooksul pärast sellist teatavakstegemist:

1. Euroopa Parlament kiidab ühise seisukoha heaks või pole otsust teinud, loetakse kõnesolev õigusakt kooskõlas selle ühise seisukohaga vastuvõetuks;
2. Euroopa Parlament lükkab oma liikmete absoluutse häälteenamusega ühise seisukoha tagasi, loetakse kavandatav õigusakt vastuvõtmata jäetuks;
3. Euroopa Parlament paneb oma liikmete absoluutse häälteenamusega ette ühise seisukoha muudatused, saadetakse muudetud tekst edasi nõukogule ja komisjonile, kes esitab nende muudatuste kohta oma arvamuse.

3. Kui kolme kuu jooksul pärast asja andmist tema otsustada kiidab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega kõik Euroopa Parlamendi muudatused heaks, loetakse kõnesolev õigusakt niiviisi muudetud ühise seisukoha näol vastuvõetuks; muudatuste puhul, mille kohta komisjon on esitanud eitava arvamuse, teeb nõukogu otsuse ühehäälselt. Kui nõukogu kõiki muudatusi heaks ei kiida, kutsub nõukogu eesistuja kokkuleppel Euroopa Parlamendi presidendiga kuue nädala jooksul kokku lepituskomitee koosoleku.

4. Nõukogu liikmetest või nende esindajatest ja võrdsest arvust Euroopa Parlamendi esindajatest koosneva lepituskomitee ülesanne on jõuda kokkuleppele ühise teksti suhtes, tehes otsuse nõukogu liikmete või nende esindajate kvalifitseeritud häälteenamusega ja Euroopa Parlamendi esindajate häälteenamusega. Komisjon võtab lepituskomitee menetlusest osa ning teeb kõik vajalikud algatused selleks, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohti lähendada. Seda ülesannet täites käsitleb lepituskomitee ühist seisukohta Euroopa Parlamendi ettepanud muudatuste alusel.

5. Kui lepituskomitee kiidab kokkukutsumisest alates kuue nädala jooksul heaks ühise teksti, on nii

Euroopa Parlamendil antud hääle absoluutse enamusega kui ka nõukogul kvalifitseeritud hääleteenamusega sellest heakskiitmisest alates kuus nädalat aega võtta kõnesolev õigusakt vastu ühise teksti kohaselt. Kui üks kahest institutsioonist kõnesolevat õigusakti selles ajavahemikus vastu ei võta, loetakse see vastuvõtmata jäetuks.

6. Kui lepituskomitee ühist teksti heaks ei kiida, loetakse kõnesolev õigusakt vastuvõtmata jäetuks.

7. Käesolevas artiklis märgitud kolmekuulisi ja kuuenädalasi tähtaegu võib Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendada maksimaalselt vastavalt ühe kuu ja kahe nädala võrra."

45) Lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 191a

1. Igal liidu kodanikul ja igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kes elab või kelle registrijärgne asukoht on mõnes liikmesriigis, on õigus pääseda ligi Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele põhimõtete ning tingimuste alusel, mis määratletakse kooskõlas lõigetega 2 ja 3.

2. Nõukogu määrab vastavalt artiklis 189b osutatud menetlusele kahe aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist kindlaks dokumentidele ligipääsu reguleerivad üldpõhimõtted ja piirangud, lähtudes avalikest ja erahuvidest.

3. Iga eespool nimetatud institutsioon täpsustab oma kodukorras konkreetsed sätted ligipääsu kohta tema dokumentidele."

46) Artiklisse 198 lisatakse järgmine lõik:

"Komiteega võib konsulteerida Euroopa Parlament."

47) Artiklis 198a asendatakse kolmas lõik järgmisega:

"Vastavate liikmesriikide ettepanekul nimetab nõukogu ühehäälselt neljaks aastaks komitee liikmed ja sama palju asendusliikmeid. Neid võib ametisse tagasi nimetada. Ükski komitee liige ei või samal ajal olla Euroopa Parlamendi liige."

48) Artiklis 198b asendatakse teine lõik järgmisega:

"Ta võtab vastu oma kodukorra."

49) Artiklit 198c muudetakse järgmiselt:

a) esimene lõik asendatakse järgmisega:

"Nõukogu ja komisjon konsulteerivad regioonide komiteega käesolevas lepingus ettenähtud juhtudel ning kõigil muudel, eriti piiriülese koostööga seotud juhtudel, kui üks neist kahest institutsioonist seda vajalikuks peab";

b) kolmanda lõigu järele lisatakse järgmine lõik:

"Regioonide komiteega võib konsulteerida Euroopa Parlament".

50) Artiklis 205 asendatakse esimene lõik järgmisega:

"Komisjon täidab eelarvet omal vastutusel ja määratud assigneeringute piires kooskõlas artikli 209 alusel kehtestatud määruste sätetega ning võttes arvesse usaldusväärse finantshalduse põhimõtteid. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et tagada nende assigneeringute kasutamine usaldusväärse finantshalduse põhimõtete kohaselt."

51) Artikli 206 lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Kvalifitseeritud hääleteenamusega otsustava nõukogu soovitusel põhjal annab Euroopa Parlament heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel. Selleks vaatavad nõukogu ja Euroopa Parlament kordamööda läbi artiklis 205a märgitud raamatupidamisaruande ja bilansi, kontrollikoja aastaaruande koos auditeeritud institutsioonide vastustega kontrollikoja märkustele, artikli 188c lõike 1 teises lõigus osutatud kinnitava avalduse ja kõik kontrollikoja esitatud asjassepuutuvad eriaruanded."

52) Artikkel 209a asendatakse järgmisega:

"Artikkel 209a

1. Ühendus ja liikmesriigid võitlevad kelmuste ja muu ühenduse finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu käesoleva artikli kohaselt võetavate meetmetega, mis toimivad tõkestavalt ja tagavad liikmesriikides tõhusa kaitse.

2. Liikmesriigid võtavad ühenduse finantshuve kahjustavate kelmuste vastu samu meetmeid, mida nad kasutavad omaenda finantshuve kahjustavate pettuste vastu.

3. Ilma et see piiraks käesoleva lepingu teiste sätete kohaldamist, kooskõlastavad liikmesriigid oma meetmeid, mille eesmärk on kaitsta ühenduse finantshuve kelmuste eest. Selleks organiseerivad nad koos komisjoniga tiheda ja regulaarse koostöö pädevate ametiasutuste vahel.

4. Toimides vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist kontrollikojaga võtab nõukogu vajalikud meetmed ühenduse finantshuve kahjustavate kelmuste ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks, pidades silmas tõhusa ja võrdväärse kaitse võimaldamist liikmesriikides. Need meetmed ei käsitle siseriikliku kriminaalõiguse kohaldamist või siseriiklikku õigusemõistmist.

5. Koostöös liikmesriikidega esitab komisjon igal aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva artikli rakendamiseks võetud meetmete kohta."

53) Lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 213a

1. Ilma et see piiraks Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja käsitleva protokolliga artikli 5 kohaldamist, võtab nõukogu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele meetmeid statistika koostamiseks, kui see on vajalik ühenduse tegevuseks.

2. Ühenduse statistika koostamine on kooskõlas erapooletuse, usaldusväärse, objektiivse, teadusliku sõltumatuse, tasuvuse ja andmete konfidentsiaalsusega; see ei too majandustegevuses osalejatele kaasa ülemäärast koormat."

54) Lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 213b

1. Alates 1. jaanuarist 1999 kohaldatakse käesoleva lepinguga või selle alusel asutatud institutsioonide ja organite suhtes ühenduse õigusakte, mis käsitlevad üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja nende andmete vaba liikumist.

2. Enne lõikes 1 märgitud kuupäeva asutab nõukogu vastavalt artiklis 189b sätestatud menetlusele sõltumatu järelevalveorgani, mis vastutab eespool nimetatud ühenduse õigusaktide ühenduse institutsioonide ja organite suhtes kohaldamise jälgimise eest ja võtab vajaduse korral kõik muud asjakohased meetmed."

55) Artikli 227 lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Prantsusmaa ülemeredepartemangude, Assooride, Madeira ja Kanaari saarte suhtes.

Võttes arvesse Prantsusmaa ülemeredepartemangude, Assooride, Madeira ja Kanaari saarte struktuurilist ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda, mida tingivad nende kaugus, isoleeritus, väike pindala, rasked looduslikud olud, majanduslik sõltuvus mõnest tootest, mille püsivus ja koosmõju piiravad nende arengut, võtab nõukogu pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga komisjoni ettepaneku põhjal kvalifitseeritud häälteenamusega erimeetmed, mis on suunatud eriti käesoleva lepingu kohaldamise tingimuste sätestamisele nendes piirkondades, kaasa arvatud ühine poliitika.

Teises lõigus osutatud kohaste meetmete võtmisel arvestab nõukogu selliseid valdkondi nagu tolli- ja kaubanduspoliitika, maksupoliitika, vabatsoonid, põllumajandus- ja kalanduspoliitika, toorainete ja hädavajalike tarbekaupadega varustamise tingimused, riigiabi ning struktuurifondidele ja ühenduse horisontaalprogrammidele ligipääsu tingimused.

Nõukogu võtab teises lõigus osutatud meetmed, võttes arvesse äärepoolseimate piirkondade erilisi iseärasusi ja piiranguid, õõnestamata ühenduse õiguskorra, sealhulgas siseturu ja ühise poliitika terviklikkust ja sidusust."

56) Artiklit 228 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

"Talle käesoleva lõikega antud volituste kasutamisel teeb nõukogu otsused kvalifitseeritud häälteenamusega, välja arvatud juhud, mille puhul lõike 2 esimene lõik näeb ette nõukogu ühehäälese otsuse.";

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Kui komisjonile selles valdkonnas antud volitustest ei johtu teisiti, otsustab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal lepingute allkirjutamise, millega võib kaasneda otsus ajutise kohaldamise kohta enne jõustumist, ja nende sõlmimise. Nõukogu teeb otsuse ühehäälselt, kui leping hõlmab valdkonda, mille puhul ühendusesiseste eeskirjade vastuvõtmiseks on nõutav ühehäälsus, ja artiklis 238 märgitud lepingute puhul.

Erandina lõikes 3 sätestatud eeskirjadest kohaldatakse sama menetlust lepingu kohaldamise peatamise otsuse puhul ja selleks et kehtestada seisukohti, mille ühenduse nimel võtab artiklil 238 põhineva lepinguga loodud organ, kui seda organit kutsutakse tegema õiguslike tagajärgedega otsuseid, välja arvatud otsused, mis täiendavad või muudavad lepingu institutsioonilist raamistikku.

Euroopa Parlamenti teavitatakse viivitamata ja täielikult igast käesoleva lõike alusel tehtud otsusest, mis käsitleb lepingute ajutist kohaldamist või kohaldamise peatamist, või ühenduse seisukoha kehtestamisest artiklil 238 põhineva lepinguga loodud organis."

57) Lisatakse järgmine artikkel:

"*Artikkel 236*

1. Kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 2 on võetud otsus peatada ühe liikmesriigi valitsuse esindaja hääleõigus, peatatakse see hääleõigus ka käesoleva lepingu suhtes.

2. Lisaks sellele võib nõukogu, kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 1 on tuvastatud selle lepingu artikli F lõikes 1 osutatud põhimõtete tõsine ja järjekindel rikkumine mõne liikmesriigi poolt, kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada peatada teatavate käesolevast lepingust tulenevate õiguste kohaldamise kõnealuse liikmesriigi suhtes. Seda tehes võtab nõukogu arvesse sellise peatamise võimalikke tagajärgi füüsiliste ja juriidiliste isikute õigustele ja kohustustele.

Kõnealuse liikmesriigi käesolevast lepingust tulenevad kohustused jäävad igal juhul sellele riigile siduvaks.

3. Edaspidi võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada vastavalt lõikele 2 võetud meetmeid muuta või tühistada, kui nende kehtestamise tinginud olukord muutub.

4. Lõigetes 2 ja 3 nimetatud otsuseid tehes jätab nõukogu arvesse võtmata asjassepuutuva liikmesriigi valitsuse esindaja hääled. Erandina artikli 148 lõikest 2 määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust kui sedasama võrdelist osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, mis on sätestatud artikli 148 lõikes 2.

Samuti kohaldatakse käesolevat lõiget juhul, kui hääleõigus peatatakse vastavalt lõikele 1. Niisugustel juhtudel tehakse ühehäälsust nõudev otsus ilma kõnealuse liikmesriigi valitsuse esindaja hääleta."

58) Lisatud protokoll sotsiaalpoliitika kohta ja sotsiaalpoliitika kokkulepe tunnustatakse kehtetuks.

59) Protokoll majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komitee kohta tunnustatakse kehtetuks.

Artikkel 3

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingut.

1) Artikli 10 lõikes 2 asendatakse esimene ja teine lõik järgmistega:

"2. Ühisel kokkuleppel nimetavad liikmesriikide valitsused isiku, kelle nad kavatsesvad määrata komisjoni presidendiks; nimetamise kinnitab Euroopa Parlament.

Kokkuleppel presidendikandidaadiga nimetavad liikmesriikide valitsused teised isikud, keda nad kavatsesvad määrata komisjoni liikmeteks."

2) Artiklisse 13 lisatakse esimese lõiguna järgmine lõik:

"Komisjon töötab oma presidendi poliitilisel juhtimisel."

3) Artiklisse 20 lisatakse järgmine lõik:

"Euroopa Parlamendi liikmete arv ei ole suurem kui seitsesada."

4) Artiklit 21 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"3. Euroopa Parlament koostab ettepaneku otsesteks ja üldisteks valimisteks ühtse korra kohaselt kõikides liikmesriikides või kõigile liikmesriikidele ühistel põhimõtetel";

b) lisatakse järgmine lõige:

"4. Euroopa Parlament sätestab pärast komisjoni arvamuse küsimist ja nõukogu ühehäälsel heakskiidul eeskirjad ja üldtingimused, mis reguleerivad tema liikmete kohustuste täitmist".

5) Artikkel 30 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 30*

1. Liikmesriikide alalistest esindajatest koosnev komitee vastutab nõukogu töö ettevalmistamise ja talle nõukogu poolt antud ülesannete täitmise eest. Nõukogu kodukorras sätestatud juhtudel võib komitee vastu võtta otsuseid menetlusküsimustes.

2. Nõukogule on abiks peasekretariaat, mida juhatab peasekretär, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, keda abistab asepeasekretär, kes vastutab peasekretariaadi töö eest. Peasekretäri ja asepeasekretäri määrab ühehäälselt ametisse nõukogu.

Nõukogu otsustab peasekretariaadi struktuuri.

3. Nõukogu võtab vastu oma kodukorra."

6) Artiklis 33 asendatakse neljas lõik järgmisega:

"Samadel tingimustel on Euroopa Kohtu pädevuses Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja poolt oma õiguste kaitseks esitatud hagid."

7) Artiklit 45c muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

"Kontrollikoda teeb Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust ning mis avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas";

b) lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"2. Kontrollikoda kontrollib, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantshaldus on olnud usaldusväärne. Selle käigus teatab kontrollikoda üksikasjalikult kõigist eeskirjade eiramise juhtudest";

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

"3. Auditeerimine põhineb dokumentidel ja vajaduse korral kontrollitakse kohapeal ühenduse muudes institutsioonides, ühenduse nimel tulusid või kulusid haldava mis tahes asutuse ruumides ja liikmesriikides, sealhulgas iga eelarvest makseid vastu võtva füüsilise või juriidilise isiku ruumides. Liikmesriikides kontrollitakse koostöös riigi auditeerimisasutustega või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riigi pädevate talitustega. Kontrollikoda ja liikmesriikide auditeerimisasutused teevad usalduslikult koostööd, säilitades samal ajal oma sõltumatuse. Need asutused või talitused teatavad kontrollikojale, kas nad kavatsevad auditeerimisest osa võtta.

Ühenduse muud institutsioonid, ükskõik millised ühenduse nimel tulusid või kulusid haldavad asutused, kõik eelarvest makseid vastu võtavad füüsilised või juriidilised isikud ja liikmesriikide auditeerimisasutused

või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riikide pädevad talitused annavad kontrollikojale viimase nõudmisel üle dokumendid või teabe, mida see oma ülesande täitmiseks vajab.

Euroopa Investeeringispanga tegevuse suhtes ühenduse tulude ja kulude haldamisel korraldatakse kontrollikoja ligipääs panga valduses olevale teabele kontrollikoja, panga ja komisjoni kokkuleppega. Kui kokkulepe puudub, on kontrollikojale ometi kättesaadav teave, mis on vajalik panga poolt hallatud ühenduse tulude ja kulude kontrollimiseks."

8) Artiklis 78c asendatakse esimene lõik järgmisega:

"Komisjon täidab eelarvet oma vastutusel ja määratud assigneeringute piires kooskõlas artikli 78h alusel kehtestatud määruste sätetega ning võttes arvesse usaldusväärse finantshalduse põhimõtteid. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et tagada nende assigneeringute kasutamine usaldusväärse finantshalduse põhimõtete kohaselt."

9) Artikli 78g lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Kvalifitseeritud häälteenamusega otsustava nõukogu soovitusel põhjal annab Euroopa Parlament heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel. Selleks vaatavad nõukogu ja Euroopa Parlament kordamööda läbi artiklis 78d osutatud raamatupidamisaruande ja bilansi, kontrollikoja aastaaruande koos revideeritud institutsioonide vastustega kontrollikoja märkustele, artikli 45c lõike 1 teises lõigus osutatud kinnitava avalduse ja kõik kontrollikoja esitatud asjassepuutuvad eriaruanded."

10) Lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 96

1. Kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 2 on tehtud otsus peatada liikmesriigi valitsuse esindaja hääleõigus, peatatakse see hääleõigus ka käesoleva lepingu suhtes.

2. Peale selle võib nõukogu, kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 1 on tuvastatud selle lepingu artikli F lõikes 1 osutatud põhimõtete raske ja jätkuv rikkumine mõne liikmesriigi poolt, kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada peatada teatavate käesolevast lepingust tulenevate õiguste kohaldamise kõnealuse liikmesriigi suhtes. Seda tehes võtab nõukogu arvesse sellise peatamise võimalikke tagajärgi füüsiliste ja juriidiliste isikute õigustele ja kohustustele.

Kõnealuse liikmesriigi käesolevast lepingust tulenevad kohustused jäävad sellele riigile igal juhul siduvaks.

3. Edaspidi võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada vastavalt lõikele 2 võetud meetmeid muuta või tühistada, kui nende võtmise tinginud olukord muutub.

4. Lõigetes 2 ja 3 nimetatud otsuseid tehes jätab nõukogu arvesse võtmata asjassepuutuva liikmesriigi esindaja hääled. Erandina artikli 28 neljandast lõigust määratletakse kvalifitseeritud häälteenamuseks sama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häälest, nagu on sätestatud artikli 28 neljandas lõigus.

Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui hääleõigus peatatakse vastavalt lõikele 1. Niisugustel juhtudel tehakse ühehäälsust nõudev otsus ilma kõnealuse liikmesriigi valitsuse esindaja hääleta."

Artikkel 4

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut.

1) Artiklisse 107 lisatakse järgmine lõik:

"Euroopa Parlamendi liikmete arv ei ole suurem kui seitsesada."

2) Artiklit 108 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"3. Euroopa Parlament koostab ettepaneku otsesteks ja üldisteks valimisteks ühtse korra kohaselt kõikides liikmesriikides või kõigile liikmesriikidele ühistel põhimõtetel";

b) lisatakse järgmine lõige:

"4. Euroopa Parlament sätestab pärast komisjoni arvamuse küsimist ja nõukogu ühehäälsel heakskiidul eeskirjad ja üldtingimused, mis reguleerivad tema liikmete kohustuste täitmist".

3) Artikkel 121 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 121*

1. Liikmesriikide alalistest esindajatest koosnev komitee vastutab nõukogu töö ettevalmistamise ja talle nõukogu poolt antud ülesannete täitmise eest. Nõukogu kodukorras sätestatud juhtudel võib komitee vastu võtta otsuseid menetlusküsimustes.

2. Nõukogule on abiks peasekretariaat, mida juhatab peasekretär, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, keda abistab asepeasekretär, kes vastutab peasekretariaadi töö eest. Peasekretäri ja asepeasekretäri määrab ühehäälselt ametisse nõukogu.

Nõukogu otsustab peasekretariaadi struktuuri.

3. Nõukogu võtab vastu oma kodukorra."

4) Artikli 127 lõike 2 esimene ja teine lõik asendatakse järgmistega:

"2. Ühisel kokkuleppel nimetavad liikmesriikide valitsused isiku, kelle nad kavatsevad määrata komisjoni presidendiks; nimetamise kinnitab Euroopa Parlament.

Kokkuleppel presidendikandidaadiga nimetavad liikmesriikide valitsused teised isikud, keda nad kavatsevad määrata komisjoni liikmeteks."

5) Artiklisse 132 lisatakse esimese lõikena järgmine lõik:

"Komisjon töötab oma presidendi poliitilisel juhtimisel."

6) Artiklis 146 asendatakse kolmas lõik järgmisega:

"Samadel tingimustel on Euroopa Kohtu pädevuses Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja poolt oma õiguste kaitseks esitatud hagid."

7) Artiklit 160c muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

"Kontrollikoda teeb Euroopa Parlamendile ja nõukogule avalduse, mis kinnitab raamatupidamiskontode usaldatavust ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust ning mis avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas";

b) lõike 2 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"2. Kontrollikoda kontrollib, kas kogu tulu on laekunud ning kõik kulutused on tehtud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantshaldus on olnud usaldusväärne. Selle käigus teatab kontrollikoda üksikasjalikult kõigist eeskirjade eiramise juhtudest";

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

"3. Auditeerimine põhineb dokumentidel ja vajaduse korral kontrollitakse ühenduse muudes institutsioonides kohapeal ühenduse nimel tulusid või kulusid haldava mis tahes asutuse ruumides ja liikmesriikides, sealhulgas iga eelarvest makseid vastu võtva füüsilise või juriidilise isiku ruumides. Liikmesriikides kontrollitakse koostöös riigi auditeerimisasutustega või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riigi pädevate talitustega. Kontrollikoda ja liikmesriikide auditeerimisasutused teevad usalduslikult koostööd, säilitades samal ajal oma sõltumatuse. Need asutused või talitused teatavad kontrollikojale, kas nad kavatsevad auditeerimisest osa võtta.

Ühenduse muud institutsioonid, ükskõik millised ühenduse nimel tulusid või kulusid haldavad asutused, kõik eelarvest makseid vastu võtavad füüsilised või juriidilised isikud ja liikmesriikide auditeerimisasutused või kui neil puuduvad vajalikud volitused, siis riikide pädevad talitused annavad kontrollikojale viimase nõudmisel üle dokumendid või teabe, mida see oma ülesande täitmiseks vajab.

Euroopa Investeerimispanga tegevuse suhtes ühenduse tulude ja kulude haldamisel korraldatakse kontrollikoja ligipääs panga valduses olevale teabele kontrollikoja, panga ja komisjoni kokkuleppega. Kui

kokkulepe puudub, on kontrollikojale ometi kättesaadav teave, mis on vajalik panga poolt hallatud ühenduse tulude ja kulude kontrollimiseks".

8) Artiklisse 170 lisatakse järgmine lõik:

"Komiteega võib konsulteerida Euroopa Parlament."

9) Artiklis 179 asendatakse esimene lõik järgmisega:

"Komisjon täidab eelarvet oma vastutusel ja määratud assigneeringute piires kooskõlas artikli 183 alusel kehtestatud määruste sätetega ning võttes arvesse usaldusväärse finantshaldamise põhimõtteid. Liikmesriigid teevad komisjoniga koostööd, et tagada nende assigneeringute kasutamine usaldusväärse finantshalduse põhimõtete kohaselt."

10) Artikli 180b lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Kvalifitseeritud häälteenamusega otsustava nõukogu soovitusel põhjal annab Euroopa Parlament heakskiidu komisjoni tegevusele eelarve täitmisel. Selleks vaatavad nõukogu ja Euroopa Parlament kordamööda läbi artiklis 179a osutatud raamatupidamisaruande ja bilansi, kontrollikoja aastaaruande koos revideeritud institutsioonide vastustega kontrollikoja märkustele, artikli 160c lõike 1 teises lõigus osutatud kinnitava avalduse ja kõik kontrollikoja esitatud asjassepuutuvad eriaruanded."

11) Lisatakse järgmine artikkel:

"Artikkel 204

1. Kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 2 on võetud otsus peatada liikmesriigi valitsuse esindaja hääleõigus, peatatakse see hääleõigus ka käesoleva lepingu suhtes.

2. Peale selle võib nõukogu, kui vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikele 1 on tuvastatud selle lepingu artikli F lõikes 1 osutatud põhimõtete raske ja jätkuv rikkumine mõne liikmesriigi poolt, kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada peatada teatavate käesolevast lepingust tulenevate õiguste kohaldamise kõnealuse liikmesriigi suhtes. Seda tehes võtab nõukogu arvesse sellise peatamise võimalikke tagajärgi füüsiliste ja juriidiliste isikute õigustele ja kohustustele.

Kõnealuse liikmesriigi käesolevast lepingust tulenevad kohustused jäävad sellele riigile igal juhul siduvaks.

3. Edaspidi võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega otsustada vastavalt lõikele 2 võetud meetmeid muuta või tühistada, kui nende võtmise põhjused olukord muutub.

4. Lõigetes 2 ja 3 nimetatud otsuseid tehes jätab nõukogu arvesse võtmata asjassepuutuva liikmesriigi esindaja hääled. Erandina artikli 118 lõikest 2 määratletakse kvalifitseeritud häälteenamuseks sama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, nagu on sätestatud artikli 118 lõikes 2.

Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui hääleõigus peatatakse vastavalt lõikele 1. Niisugustel juhtudel tehakse ühehäälsust nõudev otsus ilma kõnealuse liikmesriigi valitsuse esindaja hääleta."

Artikkel 5

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele lisatud otsestel ja üldistel valimistel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti.

1) Artiklisse 2 lisatakse järgmine lõige:

"Käesoleva artikli muutmise korral peab igast liikmesriigist valitavate esindajate arv tagama ühenduseks liitunud riikide rahvaste vajaliku esindatuse."

2) Artikli 6 lõike 1 viienda taande järele lisatakse järgmine taane:

"-regioonide komitee liikmeks olekuga".

3) Artikli 7 lõige 2 asendatakse järgmisega:

"2. Kuni ühtse valimismenetluse või ühistel põhimõtetel rajaneva menetluse jõustumiseni ning kui käesoleva akti teised sätted ei määra teisiti, reguleerivad valimismenetlust igas liikmesriigis selle siseriiklikud õigusnormid."

4) Artikkel 11 asendatakse järgmisega:

"Kuni artiklis 7 osutatud ühtse valimismenetluse või ühistel põhimõtetel rajaneva menetluse jõustumiseni kontrollib Euroopa Parlament esindajate volikirju. Sel eesmärgil võtab ta teadmiseks liikmesriikide poolt ametlikult teatatud tulemused ja lahendab käesoleva akti sätetest tuleneda võivad vaidlusküsimused, välja arvatud vaidlused, mis tulenevad aktis osutatud siseriiklikest normidest."

5) Artikli 12 lõige 1 asendatakse järgmisega:

"1. Kuni artiklis 7 osutatud ühtse valimismenetluse või ühistel põhimõtetel rajaneva menetluse jõustumiseni ning kui käesoleva akti teised sätted ei määra teisiti, kehtestab iga riik asjakohase menetluse artiklis 3 osutatud viieaastase volituste tähtaja jooksul vabaneva koha täitmiseks ülejäänud tähtajaks."

TEINE OSA

Lihtsustamine

Artikkel 6

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Ühenduse asutamislepingut koos selle lisade ja protokollidega, et kustutada asutamislepingu aegunud sätted ja sellest tulenevalt kohandada mõningate sätete teksti.

I. Asutamislepingu artiklite tekst

1) Artikli 3 punktis a asendatakse sõna "kaotamist" sõnaga "keelamist".

2) Artikkel 7 tunnistatakse kehtetuks.

3) Artiklit 7a muudetakse järgmiselt:

1. esimene ja teine lõik nummerdatakse ja seega saavad neist lõiked 1 ja 2;
2. uues lõikes 1 kustutatakse järgmised viited: "7b", "70 lõike 1" ning "ja 100b"; koma artikli numbri 100a ees asendatakse sõnaga "ja";
3. lisatakse lõige 3 artikli 7b teise lõigu sõnastusega, mis on järgmine:

"3. Komisjoni ettepaneku põhjal määrab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks suunised ja tingimused, mis on vajalikud tasakaalustatud edasimineku tagamiseks kõigis asjassepuutuvates sektorites."

4) Artikkel 7b tunnistatakse kehtetuks.

5) Artiklit 8b muudetakse järgmiselt:

1. lõikes 1 asendatakse sõnad "võtab enne 31. detsembrit 1994 vastu" sõnadega "on vastu võtnud";
2. lõike 2 esimeses lauses asendatakse viide "artikli 138 lõike 3" viitega "artikli 138 lõike 4";
3. lõike 2 teises lauses asendatakse sõnad "võtab enne 31. detsembrit 1993 vastu" sõnadega "on vastu võtnud".

6) Artikli 8c teises lauses asendatakse sõnad "Enne 31. detsembrit 1993 kehtestavad liikmesriigid ..." sõnadega "Liikmesriigid kehtestavad ...".

7) Artikli 8e esimeses lõigus kustutatakse sõnad "Enne 31. detsembrit 1993 ja pärast seda".

8) Artikli 9 lõikes 2 asendatakse sõnad "... 1. peatüki 1. jao ja 2. peatüki sätted ..." sõnadega "... artikli 12 ja 2. peatüki sätted ...".

9) Artikli 10 lõige 2 kustutatakse ja lõige 1 jääb numbrita.

10) Artikkel 11 tunnistatakse kehtetuks.

11) 1. peatükis "Tolliliit" kustutatakse pealkiri "1. jagu - Liikmesriikidevaheliste tollimaksude tühistamine".

12) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

"Artikkel 12

Liikmesriikide vahel on keelatud impordi- ja ekspordimaksud ja samaväärse toimega maksud. See keeld kehtib ka fiskaalsete tollimaksude suhtes."

13) Artiklid 13-17 tunnistatakse kehtetuks.

14) Pealkiri "2. jagu - Ühise tollitariifi sisseseadmine" kustutatakse.

15) Artiklid 18-27 tunnistatakse kehtetuks.

16) Artikkel 28 asendatakse järgmisega:

"Artikkel 28

Ühise tollitariifi maksumäärad kehtestab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal."

17) Artikli 29 sissejuhatavas osas asendatakse sõnad "käesolevas jaos" sõnadega "käesolevas peatükis".

18) 2. peatüki pealkirjas asendatakse sõna "kõrvaldamine" sõnaga "keelamine".

19) Artiklis 30 asendatakse sõnad "Ilma et see piiraks järgnevate sätete kohaldamist, keelatakse ..." sõnaga "Keelatakse ...".

20) Artiklid 31-33 tunnistatakse kehtetuks.

21) Artikli 34 lõige 2 kustutatakse ja lõige 1 jääb numbrita.

22) Artikkel 35 tunnistatakse kehtetuks.

23) Artiklis 36 asendatakse sõnad "Artiklite 30-34 sätted" sõnadega "Artiklite 30 ja 34 sätted".

24) Artiklit 37 muudetakse järgmiselt:

1. lõike 1 esimeses lõigus kustutatakse sõnad "järk-järgult" ja "üleminekuperioodi lõpus";
2. lõikes 2 asendatakse sõna "tühistamist" sõnaga "keelamist";
3. lõiked 3, 5 ja 6 kustutatakse ja lõikest 4 saab lõige 3;
4. uues lõikes 3 kustutatakse sõnad "võttes arvesse võimalikke kohandamisi ja aja jooksul vajalikuks osutuvat spetsialiseerumist" ja sõnale "kindlustamiseks" järgnevast komast saab punkt.

25) Artiklit 38 muudetakse järgmiselt:

1. lõike 3 esimeses lauses asendatakse viide II lisale viitega I lisale ja teine lause, mis algab sõnadega "Kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest ...", kustutatakse;
2. lõikes 4 kustutatakse sõna "liikmesriikide".

26) Artiklit 40 muudetakse järgmiselt:

1. lõige 1 kustutatakse ja lõigetest 2, 3 ja 4 saavad lõiked 1, 2 ja 3;
2. (ei käi eestikeelse teksti kohta)
3. uues lõikes 2 saab viitest "lõikega 2" viide "lõikega 1";
4. uues lõikes 3 saab viitest "lõikes 2" viide "lõikes 1".

27) Artiklit 43 muudetakse järgmiselt:

1. lõike 2 kolmandas lõigus asendatakse sõnad "esimese kahe etapi jooksul ühehäälselt ja edaspidi kvalifitseeritud häälteenamusega" sõnadega "kvalifitseeritud häälteenamusega";
2. lõiges 2 ja 3 saab viitest "artikli 40 lõikes 2" viide "artikli 40 lõikes 1".

28) Artiklid 44 ja 45 ning artikkel 47 tunnistatakse kehtetuks.

29) Artikli 48 lõikes 1 kustutatakse sõnad "hiljemalt üleminekuperioodi lõpuks".

30) Artiklit 49 muudetakse järgmiselt:

1. sissejuhatavas osas asendatakse sõnad "Niipea kui käesolev leping jõustub, annab nõukogu..." sõnadega "Nõukogu annab..." ja kustutatakse sõna "järg-järguliseks";
2. vastavalt kustutatakse punktides b ja c sõnad "süsteemaatiliselt ja järk-järgult".

31) Artikli 52 esimene lõik muudetakse järgmiselt:

1. esimeses lauses asendatakse sõnad "kaotatakse üleminekuperioodi jooksul järk-järgult" sõnaga "keelatakse";
2. teises lauses asendatakse sõnad "järg-järgult kaotatakse" sõnaga "keelatakse".

32) Artikkel 53 tunnistatakse kehtetuks.

33) Artiklit 54 muudetakse järgmiselt:

1. lõige 1 kustutatakse ja lõigetest 2 ja 3 saavad lõiked 1 ja 2;
2. uues lõikes 1 asendatakse sõnad "Selle üldprogrammi rakendamiseks või niisuguse programmi puudumise korral selleks, et jõuda teataval tegevusalal asutamisevabaduse mingisse etappi" sõnadega "Et saavutada asutamisevabadus teataval tegevusalal".

34) Artikli 59 esimeses lõigus asendatakse sõnad "kaotatakse üleminekuperioodil ühenduse piires järk-järgult" sõnadega "keelatakse ühenduse piires".

35) Artiklis 61 lõikes 2 kustutatakse sõna "järgjärgulise".

36) Artikkel 62 tunnistatakse kehtetuks.

37) Artiklit 63 muudetakse järgmiselt:

1. lõige 1 kustutatakse ja lõigetest 2 ja 3 saavad lõiked 1 ja 2;
2. uues lõikes 1 asendatakse sõnad "Selle üldprogrammi rakendamiseks või niisuguse programmi puudumise korral selleks, et jõuda teatava teenuse liberaliseerimisel mingisse etappi" sõnadega "Et saavutada teenuse liberaliseerimine" ja sõnad "esimese etapi lõpuni otsuse ühehäälselt ning pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega" sõnadega "otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega";
3. uues lõikes 2 asendatakse sõnad "Lõigetes 1 ja 2 märgitud ettepanekuid ja otsuseid tehes" sõnadega "Lõikes 1 märgitud direktiivide puhul".

38) Artikli 64 esimeses lõigus asendatakse tekst "artikli 63 lõike 2" tekstiga "artikli 63 lõike 1".

39) Artiklid 67-73a, artikkel 73e ja artikkel 73h tunnistatakse kehtetuks.

40) Artikli 75 lõige 2 kustutatakse ja lõikest 3 saab lõige 2.

41) Artiklis 76 asendatakse sõnad "käesoleva lepingu jõustumise ajal" sõnadega "1. jaanuaril 1958 või ühinevate riikide puhul nende ühinemise kuupäeval".

42) Artiklit 79 muudetakse järgmiselt:

1. lõikes 1 kustutatakse sõnad "hiljemalt enne teise etapi lõppu";
2. lõikes 3 asendatakse sõnad "Kahe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest kehtestab nõukogu" sõnadega "Nõukogu kehtestab".

43) Artikli 80 lõikes 1 kustutatakse sõnad "alates teise etapi algusest".

44) Artiklis 83 asendatakse sõnad "ilma et see piiraks majandus- ja sotsiaalkomitee transpordiosakonna volitusi" sõnadega "ilma et see piiraks majandus- ja sotsiaalkomitee volitusi".

45) Artikli 84 lõike 2 teises lõigus asendatakse sõnad "artikli 75 lõigete 1 ja 3 menetlusnormid" sõnadega "artikli 75 menetlusnormid".

46) Artiklis 87 liidetakse lõike 1 kaks lõiku üheks lõiguks. Uus lõige on järgmine:

"1. Kõik artiklites 85 ja 86 esitatud põhimõtete kohaldamiseks vajalikud määrused või direktiivid kehtestab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga."

47) Artikli 89 lõikes 1 kustutatakse sõnad "oma kohustuste täitmisele asumisest peale".

48) Artikli 90 järel kustutatakse pealkiri "2. jagu - Dumping".

49) Artikkel 91 tunnistatakse kehtetuks.

50) Artikli 92 ees asendatakse pealkiri "3. jagu" pealkirjaga "2. jagu".

51) Artikli 92 lõike 3 punkti c teine lause, mis algab sõnadega "1957. aasta 1. jaanuari seisuga..." ja lõpeb sõnadega "kolmandate riikide suhtes", kustutatakse ning ülejäänud punkt c lõpeb semikooloniga.

52) Artiklis 95 kustutatakse kolmas lõik.

53) Artikkel 97 ja artikkel 100b tunnistatakse kehtetuks.

54) Artikli 101 teises lõigus asendatakse sõnad "esimese etapi jooksul ühehäälselt ning pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega" sõnadega "kvalifitseeritud häälteenamusega".

55) Artikli 109e lõike 2 punkti a esimeses taandes kustutatakse sõnad "ilma et see piiraks artikli 73e kohaldamist" koos nende ees ja järel asetseva komaga.

56) Artiklit 109f muudetakse järgmiselt:

1. lõike 1 teises lõigus asendatakse sõnad "kas liikmesriikide keskpankade juhatajate komitee (edaspidi "juhatajate komitee") või ERI nõukogu soovitusel" sõnadega "ERI nõukogu soovitusel";
2. lõikes 1 kustutatakse neljas lõik, milles märgitakse: "Juhatajate komitee tegevus lõpetatakse teise etapi alguses";
3. lõikes 8 kustutatakse teine lõik, milles märgitakse: "Juhtudel, kui käesolev leping näeb ERI-le ette nõuandva osa, loetakse enne 1. jaanuari 1994 viiteid ERI-le kui viiteid juhatajate komiteele."

57) Artiklit 112 muudetakse järgmiselt:

1. lõike 1 esimeses lõigus kustutatakse sõnad "enne üleminekuperioodi lõppu";
2. lõike 1 teises lõigus asendatakse sõnad "üleminekuperioodi teise etapi lõpuni ühehäälselt ja pärast seda kvalifitseeritud häälteenamusega" sõnadega "kvalifitseeritud häälteenamusega".

58) Artikli 129c lõike 1 esimese lõigu kolmandas taandes asendatakse sõnad "Ühtekuuluvusfondi kaudu, mis luuakse artikli 130d kohaselt hiljemalt 31. detsembril 1993" sõnadega "artikli 130d kohaselt loodud Ühtekuuluvusfondi kaudu".

59) Artikli 130d teises lõigus asendatakse sõnad "Sama menetlust kasutades asutab nõukogu enne 31. detsembril 1993 Ühtekuuluvusfondi, et anda" sõnadega "Sama menetluse kohaselt nõukogu asutatud Ühtekuuluvusfond annab".

60) Artikli 130s lõike 5 teises taandes asendatakse sõnad "Ühtekuuluvusfondist, mis luuakse artikli 130d kohaselt hiljemalt 31. detsembril 1993" sõnadega "artikli 130d kohaselt loodud Ühtekuuluvusfondist".

61) Artikli 130w lõikes 3 asendatakse sõnad "AKV-EMÜ konventsiooni" sõnadega "AKV-EÜ konventsiooni".

62) Artikli 131 esimeses lõigus kustutatakse sõnad "Belgia" ja "Itaalia" ning viide IV lisale asendatakse viitega II lisale.

63) Artiklit 133 muudetakse järgmiselt:

1. lõikes 1 asendatakse sõnad "kaotatakse täielikult" sõnaga "keelatakse" ning sõnad "järgjärgulisele kaotamisele" sõnaga "keelamisele";

2. lõikes 2 asendatakse sõnad "kaotatakse järk-järgult" sõnaga "keelatakse" ning viited artiklitele 13, 14, 15 ja 17 kustutatakse, mille tulemusena lõige lõpeb sõnadega "kooskõlas artikli 12 sätetega";
3. lõike 3 teises lõigus asendatakse sõnad "vähendatakse siiski järk-järgult" sõnadega "ei või ületada" ja kustutatakse teine lause, mis algab sõnadega "Käesoleva lepinguga ettenähtud vähenemisprotsendid..." ja lõpeb sõnadega "importivale maale või territooriumile";
4. lõikes 4 kustutatakse sõnad "käesoleva lepingu jõustumisel".

64) Artikkel 136 asendatakse järgmisega:

"*Artikkel 136*

Nõukogu määrab maade ja territooriumide ühendusega assotsieerimisel omandatud kogemuste ja käesolevas lepingus esitatud põhimõtete alusel ühehäälselt kindlaks sätted, mis käsitlevad maade ja territooriumide ühendusega assotsieerimise üksikasjalikke eeskirju ja menetlusi."

65) Artiklit 138 muudetakse järgmiselt, nõnda et see hõlmaks nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele lisatud otsesel ja üldistel valimistel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitleva akti artikli 1, artikli 2, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 5, ja artikli 3 lõike 1; nimetatud akti II lisa kohaldatakse jätkuvalt:

a) lõigete 1 ja 2 asemel, mis kaotasid kehtivuse kooskõlas Euroopa Parlamendi esindajate valimist käsitleva akti artikliga 14, lisatakse nimetatud akti artiklite 1 ja 2 tekst lõigetena 1 ja 2; uued lõiked 1 ja 2 on järgmised:

"1. Ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajad valitakse Euroopa Parlamenti otsesel ja üldistel valimistel.

2. Igast liikmesriigist valitavate esindajate arv on järgmine:

Belgia	25	Luksemburg	6
Taani	16	Madalmaad	31
Saksamaa	99	Austria	21
Kreeka	25	Portugal	25
Hispaania	64	Soome	16
Prantsusmaa	87	Rootsi	22
Iirimaa	15	Ühendkuningriik	87
Itaalia	87		

Käesoleva lõike muutmisel peab igast liikmesriigist valitavate esindajate arv tagama ühenduseks liitunud riikide rahvaste vajaliku esindatuse";

b) uute lõigete 1 ja 2 järele lisatakse eespool nimetatud akti artikli 3 lõike 1 tekst lõikena 3; uus lõige 3 on järgmine:

"3. Esindajad valitakse viieaastaseks tähtjaks";

c) senisest lõikest 3, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 2, saab lõige 4;

d) lõikest 4, mis on lisatud käesoleva lepingu artikliga 2, saab lõige 5.

66) Artikli 158 lõige 3 kustutatakse.

67) Artikli 166 esimeses lõigus asendatakse sõna "Ühinemiskuupäevast" sõnadega "1. jaanuarist 1995".

68) Artikli 188b lõike 3 teine lõik, mis algab sõnadega "Kontrollikoda esimest korda ametisse määrates ...", kustutatakse.

69) Artikli 197 teine lõik, mis algab sõnadega "Eelkõige on selles ...", kustutatakse.

70) Artikli 207 teine, kolmas, neljas ja viies lõik kustutatakse.

71) Artikli 212 asemele lisatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu artikli 24 lõike 1 teise lõigu tekst; uus artikkel 212 on vastavalt järgmine:

"*Artikkel 212*

Komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist teiste asjaomaste institutsioonidega kinnitab nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ning ühenduste muude teenistujate teenistustingimused."

72) Artikli 218 asemele lisatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu artikli 28 esimese lõigu kohandatud tekst; uus artikkel 218 on vastavalt järgmine:

"Artikkel 218

Ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immuuniteedid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immuuniteetide protokollis. Seesama kehtib Euroopa Keskpanga, Euroopa Rahainstituudi ja Euroopa Investeerimispanega kohta."

73) Artiklis 221 asendatakse sõnad "Kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist annavad liikmesriigid" sõnadega "Liikmesriigid annavad...".

74) Artiklis 223 liidetakse lõiked 2 ja 3 ning asendatakse järgmisega:

"2. Nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt muuta nimekirja, mille ta koostas 15. aprillil 1958 niisugustest toodetest, mille suhtes kohaldatakse lõike 1 punkti b sätteid."

75) Artikkel 226 tunnistatakse kehtetuks.

76) Artiklit 227 muudetakse järgmiselt:

1. lõikes 3 asendatakse viide IV lisale viitega II lisale;
2. lõike 4 järele lisatakse järgmine uus lõige:

"5. Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Ahvenamaa suhtes kooskõlas sätetega, mis on fikseeritud Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste aktile lisatud protokollis nr 2";

3. endisest lõikest 5 saab lõige 6 ja selle punkt d, mis käsitleb Ahvenamaad, kustutatakse; punkt c lõpeb punktiga.

77) Artikli 229 esimeses lõigus asendatakse sõnad "Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, selle spetsialiseeritud asutuste ning Üldise Tolli- ja Kaubanduskokkuleppe organitega" sõnadega "Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni organite ja spetsialiseeritud asutustega".

78) Artikli 234 esimeses lõigus asendatakse sõnad "enne käesoleva lepingu jõustumist" sõnadega "enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende ühinemise kuupäeva".

79) Artiklile 241 eelnev pealkiri "Institutsioonide töölerakendamine" kustutatakse.

80) Artiklid 241-246 tunnistatakse kehtetuks.

81) Artiklile 248 lisatakse järgmine uus lõik:

"Ühinemislepingute kohaselt on ka käesoleva lepingu hispaania-, iiri-, inglise-, kreeka-, portugali-, rootsi-, soome- ja taanikeelne tekst autentne."

II. Lisad

1. I lisa "Asutamislepingu artiklites 19 ja 20 nimetatud nimekirjad A-G" kustutatakse.
2. II lisast "Asutamislepingu artiklis 38 nimetatud nimekirja" saab I lisa ja viitest "Asutamislepingu II lisas" numbrite ex 22.08 ja ex 22.09 all saab viide "Asutamislepingu I lisas".
3. III lisa "Asutamislepingu artiklis 73h nimetatud nähtamatute tehingute nimekirja" kustutatakse.
4. IV lisast "Ülemeremaad ja -territooriumid, mille puhul kehtivad asutamislepingu IV osa sätteid" saab II lisa. See ajakohastatakse ja on järgmine:

"II LISA

Ülemeremaad ja -territooriumid,
mille puhul kehtivad asutamislepingu IV osa sätteid

- Gröönimaa;
- Uus-Kaledoonia ja sõltkonnad;
- Prantsuse Polüneesia;
- Prantsuse Lõuna- ja Antarktika-territooriumid;
- Wallis ja Futuna;
- Mayotte;
- Saint-Pierre ja Miquelon;
- Aruba;
- Hollandi Antillid:
- Bonaire;
- Curaçao;
- Saba;
- Sint Eustatius;
- Sint Maarten;
- Anguilla;
- Kaimanisaared;
- Falklandi saared;
- Lõuna-Georgia ja Lõuna-Sandwichi saared;
- Montserrat;
- Pitcairn;
- Saint Helena ja sõltkonnad;
- Briti Antarktise ala;
- Briti India ookeani ala;
- Turks ja Caicos;
- Briti Neitsisaared;
- Bermuda."

III. Protokollid ja muud aktid

1) Järgmised protokollid ja aktid tunnistatakse kehtetuks:

1. protokoll Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll muutmise kohta;
2. protokoll Saksamaa sisekaubanduse ja sellega seotud probleemide kohta;
3. protokoll teatavate Prantsusmaad käsitlevate sätete kohta;
4. protokoll Luksemburgi Suurhertsogiriigi kohta;
5. protokoll Euroopa Sõe- ja Terasühenduse toodete puhul Prantsuse Vabariigi ülemeredepartemangude ja Alžeeria suhtes rakendatava režiimi kohta;
6. protokoll mineraalõlide ja nende teatavate derivaatide kohta;
7. protokoll Euroopa Ühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopaväliste osade suhtes;

8. ülemeremaade ja -territooriumide ühendusega assotsieerimise rakenduskonventsioon;

- protokoll banaanide impordi tariifikvoodi kohta (Brüsseli nomenklatuuris ex 08.01);
- protokoll röstimata kohviubade impordi tariifikvoodi kohta (Brüsseli nomenklatuuris ex 09.01).

2) Protokollis Euroopa Investeerimispannga põhikirja kohta kustutatakse lõppu paigutatud allakirjutanute nimekiri.

3) Protokollis Euroopa Ühenduse Kohtu põhikirja kohta muudetakse järgmiselt:

1. sõnad "ON sel eesmärgil MÄÄRANUD oma täievolilisteks esindajateks" ja riigipeade ning nende täievoliliste esindajate nimekiri kustutatakse;
2. sõnad "KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused," kustutatakse;
3. artiklile 3 lisatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artikli 21 kohandatud tekst neljanda lõiguna; nimetatud uus neljas lõik on vastavalt järgmine:

"Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artikleid 12-15 ja 18 kohaldatakse Euroopa Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretäri ja kõrvalettekandjate suhtes, ilma et see piiraks eelmistes lõikudes fikseeritud kohtunike puutumatust käsitlevate sätete kohaldamist";

4. artikkel 57 tunnistatakse kehtetuks;
5. lõppvormel "SELLE TÕENDUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile oma allkirja andnud" kustutatakse;
6. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

4) Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja protokollis artiklis 40 kustutatakse sõnad "Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingule lisatud".

5) Euroopa Rahainstituudi põhikirja protokollis artiklis 21 kustutatakse sõnad "Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingule lisatud".

6) Protokollis Itaalia kohta muudetakse järgmiselt:

1. viimases lõigus, mis algab sõnadega "TÕDEVAD, et juhul kui", asendatakse viide artiklitele 108 ja 109 viitega artiklitele 109h ja 109i;
2. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

7) Protokollis kauba kohta, mis pärineb ja on toodud teatavatest riikidest ning mille suhtes kohaldatakse liikmesriiki importimisel erirežiimi, muudetakse järgmiselt:

1. jaotise 1 sissejuhatavas osas:

-asendatakse sõnad "kehtib käesoleva lepingu jõustumise ajal" sõnadega "kehtib 1. jaanuaril 1958";

-1. jaotise sissejuhatavale osale järgneb vahetult punkti a tekst; selle tulemusena on tekst järgmine:

"... importides Beneluxi riikidesse Suriname'ist või Hollandi Antillidest pärinevat ja sealtoodud kaupa";

2. jaotises 1 kustutatakse punktid a, b ja c;
3. jaotises 3 asendatakse sõnad "Liikmesriigid edastavad enne esimese aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest ..." sõnaga "Liikmesriigid";
4. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

8) Protokollis Hollandi Antillidel rafineeritud naftasaaduste Euroopa Ühendusse importimise kohta muudetakse järgmiselt:

1. lõppvormel "SELLE TÕENDUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile oma allkirja andnud" kustutatakse;

2. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

9) Gröönimaa suhtes kehtiva erikorra protokollis tunnistatakse artikkel 3 kehtetuks.

Artikkel 7

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingut koos selle lisade, protokollide ja muude lisatud aktidega, et kustutada asutamislepingu aegunud sätted ja sellest tulenevalt kohandada mõningate sätete teksti.

I. Asutamislepingu artiklite tekst

1) Artikli 2 teises lõigus kustutatakse sõna "järk-järgult".

2) Artikli 4 sissejuhatavas osas kustutatakse sõnad "kaotatakse ja".

3) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

1. esimeses taandes asendatakse sõnad "ülemamet (edaspidi "komisjon")" sõnaga "KOMISJON";
2. teises taandes asendatakse sõnad "ÜHISASSAMBLEE (edaspidi "Euroopa Parlament")" sõnadega "EUROOPA PARLAMENT";
3. kolmandas taandes asendatakse sõnad "MINISTRITE ERINÕUKOGU (edaspidi "nõukogu")" sõnaga "NÕUKOGU".

4) Artikli 10 lõige 3 kustutatakse.

5) Artiklis 16 kustutatakse esimene ja teine lõik.

6) Artiklit 21 muudetakse järgmiselt, nõnda et see hõlmaks nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele lisatud Euroopa Parlamendi esindajate valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitleva akti artiklit 1, artiklit 2, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 5, ja artikli 3 lõiget 1; nimetatud akti II lisa kohaldatakse jätkuvalt:

1. lõigete 1 ja 2 asemele, mis kaotasid kehtivuse kooskõlas Euroopa Parlamendi esindajate valimist käsitleva akti artikliga 14, lisatakse nimetatud akti artiklite 1 ja 2 tekst lõigetena 1 ja 2; uued lõiked 1 ja 2 on järgmised:

"1. Ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajad valitakse Euroopa Parlamenti otsestel ja üldistel valimistel.

2. Igast liikmesriigist valitavate esindajate arv on järgmine:

Belgia	25	Luksemburg	6
Taani	16	Madalmaad	31
Saksamaa	99	Austria	21
Kreeka	25	Portugal	25
Hispaania	64	Soome	16
Prantsusmaa	87	Rootsi	22
Iiri	15	Ühendkuningriik	87
Itaalia	87		

Käesoleva lõike muutmisel peab igast liikmesriigist valitavate esindajate arv tagama ühenduseks liitunud riikide rahvaste vajaliku esindatuse";

2. uute lõigete 1 ja 2 järele lisatakse eespool nimetatud akti artikli 3 lõike 1 tekst lõikena 3; uus lõige 3 on järgmine:

"3. Esindajad valitakse viieaastaseks tähtjaks";

c) senisest lõikest 3, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 3, saab lõige 4;

d) lõikest 4, mis on lisatud käesoleva lepingu artikliga 3, saab lõige 5.

7) Artikli 32a esimeses lõigus asendatakse sõna "ühinemiskuupäevast" sõnadega "1. jaanuarist 1995".

8) Artikli 45b lõike 3 teine lõik, mis algab sõnadega "Kontrollikoda esimest korda ametisse määrates ...", kustutatakse.

9) Artiklile 50 lisatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu artikli 20 lõigete 2 ja 3 kohandatud tekst lõigetena 4 ja 5; uued lõiked 4 ja 5 on vastavalt järgmised:

"4. Artiklis 49 sätestatud maksude arvelt kaetavate ühenduste eelarvekulude osaks kinnitatakse 18 miljonit arvestusühikut.

Komisjon esitab igal aastal nõukogule aruande, mille põhjal nõukogu kontrollib, kas on põhjust kohandada nimetatud arvu seoses muudatustega ühenduste eelarves. Nõukogu teeb otsuse hääle-enamusega, mis on sätestatud artikli 28 neljanda lõigu esimeses lauses. Korrigeerimisel võetakse aluseks hinnang käesoleva asutamislepingu kohaldamisest tulenevate kulude arengu kohta.

5. Maksude osa, mis eraldatakse kulude katmiseks ühenduste eelarvest, määrab komisjon selle eelarve rakendamiseks kooskõlas ajakavaga, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 209 punkti b ja Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 183 punkti b kohaselt vastuvõetud finantsmääruses."

10) Artikkel 52 tunnistatakse kehtetuks.

11) Artikli 76 asemele lisatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu artikli 28 esimese lõigu kohandatud tekst; uus artikkel 76 on vastavalt järgmine:

"*Artikkel 76*

Ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis."

12) Artiklit 79 muudetakse järgmiselt:

1. esimese lõigu teises lauses kustutatakse lauseosa, mis algab sõnadega "Saarimaa puhul..." ja semikoolon asendatakse punktiga;
2. esimese lõigu järele lisatakse järgmine teine lõik:

"Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Ahvenamaa suhtes kooskõlas Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste aktile lisatud protokoll nr 2 sätetega.";

3. senise teise lõigu sissejuhatavas osas asendatakse sõnad "Olenemata eelmisest lõigust:" sõnadega "Olenemata eelmistest lõikudest:";
4. senises teises lõigus kustutatakse punkt d, mis käsitleb Ahvenamaad.

13) Artiklis 84 asendatakse sõnad "asutamislepingu ja selle lisade, sellele lisatud protokollide ning üleminekusätete konventsiooni" sõnadega "asutamislepingu ja selle lisade ning sellele lisatud protokollide".

14) Artikkel 85 tunnistatakse kehtetuks.

15) Artiklis 93 asendatakse sõnad "Euroopa Majanduskoostöö Organisatsioon" sõnadega "Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon".

16) Artikli 95 kolmandas lõigus asendatakse sõnad "Kui pärast üleminekusätete konventsioonis sätestatud üleminekuperioodi lõppu ettenägematud raskused..." sõnadega "Kui ettenägematud raskused...".

17) Artiklis 97 asendatakse sõnastus "Käesolev asutamisleping sõlmitakse 50 aastaks alates selle jõustumisest" sõnastusega "Käesolev leping lõpeb 23. juulil 2002".

II. III lisa "Eriterased" tekst

III lisa lõpust kustutatakse riigipeade ja valitsusjuhtide täievoliliste esindajate initialsialid.

III. Asutamislepingule lisatud protokollid ja muud aktid

1) Järgmised aktid tunnistatakse kehtetuks:

1. Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Prantsuse Vabariigi valitsuse vaheline kirjavahetus, mis käsitleb Saarimaad;

2. üleminekusätete konventsioon.

2) Protokolli Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Kohtu põhikirja kohta muudetakse järgmiselt:

1. protokolli I ja II jaotis asendatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Euroopa Ühenduse Kohtu põhikirja käsitleva protokolli I ja II jaotise tekstiga;
2. artikkel 56 tunnistatakse kehtetuks ja sellele eelnev pealkiri "Üleminekusäte" kustutatakse;
3. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

3) Protokolli suhete kohta Euroopa Nõukoguga muudetakse järgmiselt:

1. artikkel 1 tunnistatakse kehtetuks;
2. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

Artikkel 8

Vastavalt käesoleva artikli sätetele muudetakse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut koos selle lisade ja protokollidega, et kustutada asutamislepingu aegunud sätted ja sellest tulenevalt kohandada mõningate sätete teksti.

I. Asutamislepingu artiklite tekst

1) Artikli 76 teises lõigus asendatakse sõnad "pärast käesoleva lepingu jõustumist" sõnadega "pärast 1. jaanuari 1958".

2) Artikli 93 esimese lõigu sissejuhatavas osas asendatakse sõnad "Üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist kaotavad liikmesriigid omavahelises kaubanduses kõik impordi- ja ekspordimaksud" sõnadega "Liikmesriigid keelustavad omavahelises kaubanduses kõik impordi- ja ekspordimaksud".

3) Artiklid 94 ja 95 tunnistatakse kehtetuks.

4) Artikli 98 teises lõigus asendatakse sõnad "Kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist annab nõukogu ..." sõnadega "Nõukogu annab ...".

5) Artikkel 100 tunnistatakse kehtetuks.

6) Artiklit 104 muudetakse järgmiselt:

1. esimeses lõigus asendatakse sõnad "pärast käesoleva lepingu jõustumist" sõnadega "pärast 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul pärast ühinemiskuupäeva";
2. teises lõigus asendatakse sõnad "pärast käesoleva lepingu jõustumist selle mõjualas" sõnadega "pärast esimeses lõigus nimetatud kuupäevi käesoleva lepingu reguleerimisalas".

7) Artiklit 105 muudetakse järgmiselt:

1. esimeses lõigus asendatakse sõnad "enne selle jõustumist" sõnadega "enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne ühinemiskuupäeva sõlmitud". Kõnealuse lõigu lõpus asendatakse sõnad "enne käesoleva lepingu jõustumist sõlmitud" sõnadega "eespool nimetatud kuupäevi";
2. teises lõigus asendatakse sõnad "käesoleva lepingu allakirjutamise ja selle jõustumise vahel" sõnadega "25. märtsi 1957. aasta ja 1. jaanuari 1958. aasta vahel või ühinevate riikide puhul ühinemisdokumendile allakirjutamise ja ühinemiskuupäeva vahel".

8) Artikli 106 esimeses lõigus asendatakse sõnad "enne käesoleva lepingu jõustumist" sõnadega "enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne ühinemiskuupäeva".

9) Artiklit 108 muudetakse järgmiselt, nõnda et see hõlmaks nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele lisatud otsustel ja üldistel valimistel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitleva akti artiklit 1, artiklit 2, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 5, ja artikli 3 lõiget 1; nimetatud akti II lisa kohaldatakse jätkuvalt:

a) lõigete 1 ja 2 asemele, mis kaotasid kehtivuse kooskõlas esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitleva akti artikliga 14, lisatakse nimetatud akti artiklite 1 ja 2 tekst lõigetena 1 ja 2; uued lõiked 1 ja 2 on järgmised:

"1. Ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajad valitakse Euroopa Parlamenti otsestel ja üldistel valimistel.

2. Igast liikmesriigist valitavate esindajate arv on järgmine:

Belgia	25	Luksemburg	6
Taani	16	Madalmaad	31
Saksamaa	99	Austria	21
Kreeka	25	Portugal	25
Hispaania	64	Soome	16
Prantsusmaa	87	Rootsi	22
Iiri	15	Ühendkuningriik	87
Itaalia	87		

Käesoleva lõike muutmisel peab igast liikmesriigist valitavate esindajate arv tagama ühenduseks liitunud riikide rahvaste vajaliku esindatuse.";

b) uute lõigete 1 ja 2 järele lisatakse ülalnimetatud akti artikli 3 lõike 1 tekst lõikena 3; uus lõige 3 on järgmine:

"3. Esindajad valitakse viieaastaseks tähtjaks.";

3. senisest lõikest 3, mida on muudetud käesoleva lepingu artikliga 4, saab lõige 4;

4. lõikest 4, mis on lisatud käesoleva lepingu artikliga 4, saab lõige 5.

10) Artiklis 127 kustutatakse lõige 3.

11) Artikli 138 esimeses lõigus asendatakse sõna "ühinemiskuupäevast" sõnadega "1. jaanuarist 1995".

12) Artikli 160b lõike 3 teine lõik, mis algab sõnadega "Kontrollikoda esimest korda ametisse määrates ...", kustutatakse.

13) Artikli 181 teine, kolmas ja neljas lõik kustutatakse.

14) Artikli 191 asemele lisatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu artikli 28 esimese lõigu kohandatud tekst; uus artikkel 191 on vastavalt järgmine:

"*Artikkel 191*

Ühendusel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immuuniteedid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immuuniteetide protokollis."

15) Artiklit 198 muudetakse järgmiselt:

a) teise lõigu järele lisatakse järgmine kolmas lõik:

"Käesoleva lepingu sätteid kohaldatakse Ahvenamaa saarestiku suhtes kooskõlas sätetega, mis on fikseeritud Austria Vabariigi, Soome Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi ühinemistingimuste aktile lisatud protokollis nr 2";

b) senises kolmandas lõigus kustutatakse punkt e, mis käsitleb Ahvenamaa saarestikku.

16) Artikli 199 esimeses lõigus asendatakse sõnad "ning Üldise Tolli- ja Kaubanduskokkuleppe" sõnadega "ning Maailma Kaubandusorganisatsiooni".

17) VI jaotis "Sätted algperioodi kohta", mis hõlmab 1. jao "Institutsioonide tööerakendamine", 2. jao "Sätted käesoleva lepingu esialgse kohaldamise kohta" ja 3. jao "Üleminekusätted" ning artiklid 209 ja 223, tunnistatakse kehtetuks.

18) Artiklile 225 lisatakse järgmine uus lõik:

"Kooskõlas ühinemislepingutega on ka käesoleva lepingu hispaania-, iiri-, inglise-, kreeka-, portugali-, rootsi-, soome- ja taanikeelne versioon autentne."

II. Lisad

V lisa "Käesoleva lepingu artiklis 215 nimetatud esialgne teadus- ja koolitusprogramm" koos tabeliga "...

jaotus peamiste kululahtrite kaupa" kustutatakse.

III. Protokollid

1) Protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu kohaldamise kohta Madalmaade Kuningriigi Euroopa-väliste osade suhtes tunnistatakse kehtetuks.

2) Protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse Kohtu põhikirja kohta muudetakse järgmiselt:

1. sõnad "ON sel eesmärgil MÄÄRANUD oma täievolilisteks esindajateks:" ja riigipeade ning nende täievoliliste esindajate nimekiri kustutatakse;
2. sõnad "KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused," kustutatakse;
3. artiklile 3 lisatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll artikli 21 kohandatud tekst neljanda lõiguna; nimetatud uus neljas lõik on vastavalt järgmine:

"Euroopa Ühenduse privileegide ja immunitetide protokoll artikleid 12-15 ja 18 kohaldatakse Euroopa Kohtu kohtunike, kohtujuristide, kohtusekretäri ja kaasettekandjate suhtes, ilma et see piiraks eelmistes lõikudes fikseeritud kohtunike puutumatus käsitlevate sätete kohaldamist";

4. artikkel 58 tunnistatakse kehtetuks;
5. lõppvormel "SELLE TÕENDUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale protokollile oma allkirja andnud." kustutatakse;
6. allakirjutanute nimekiri kustutatakse.

Artikkel 9

1) Ilma et see piiraks järgnevate lõigete kohaldamist, mille eesmärk on säilitada kõnealuste dokumentide sätete olulised elemendid, tunnistatakse kehtetuks 25. märtsi 1957. aasta konventsioon Euroopa ühenduste teatavate ühiste institutsioonide kohta ja 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamisleping, välja arvatud lõikes 5 nimetatud protokoll.

2) Euroopa Ühenduse asutamislepinguga, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepinguga ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, Euroopa Kohtule ja kontrollikojale antud volitusi kasutavad ühtsed institutsioonid tingimustel, mis on sätestatud vastavalt nimetatud asutamislepingutes ja käesolevas artiklis.

Euroopa Ühenduse asutamislepinguga ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga majandus- ja sotsiaalkomiteele antud volitusi kasutab ühtne komitee tingimustel, mis on sätestatud vastavalt nimetatud asutamislepingutes. Kõnealuse komitee suhtes kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 193 ja 197 sätteid.

3) Euroopa ühenduste ametnikud ja muu personal moodustavad osa nende ühenduste ühtsest administratsioonist ja nende tegevust reguleerivad Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 212 alusel vastuvõetud sätted.

4) Euroopa ühendustel on liikmesriikide territooriumil oma ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid vastavalt tingimustele, mis on sätestatud lõikes 5 nimetatud protokollis. Sama kehtib Euroopa Keskpanga, Euroopa Rahainstituudi ja Euroopa Investeeringupanga kohta.

5) 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollile lisatakse kõnealuse protokollile muutmisprotokolliga kehtestatud artikkel 23; nimetatud artikkel on järgmine:

"Artikkel 23

Käesolevat protokollile kohaldatakse ka Euroopa Keskpanga, selle organite liikmete ja selle personali suhtes, ilma et see piiraks Euroopa Keskpankade Süsteemi ning Euroopa Keskpanga põhikirja käsitleva protokollile sätete kohaldamist.

Peale selle on Euroopa Keskpank vabastatud mis tahes kujul maksustamisest või muust sellelaadsest kohustusest tema kapitali mis tahes suurenemise korral ning mitmesugustest formaalsustest, mida võidakse sellega siduda riigis, kus on kõnealuse panga asukoht. Kõnealuse panga ja selle organite tegevust, mis on kooskõlas Euroopa Keskpankade Süsteemi ning Euroopa Keskpanga põhikirjaga, ei

maksustata käibemaksuga.

Eespool sätestatu kehtib ka Euroopa Rahainstituudi puhul. Tema tegevuse lõpetamine või likvideerimine ei loo alust mingiks maksustamiseks."

6) Euroopa Ühenduse tulud ja kulud, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse halduskulud ja nendega seotud tulud ning Euroopa Aatomienergiaühenduse tulud ja kulud, välja arvatud tarneagentuuri ja ühissettevõtete omad, esitatakse Euroopa ühenduste eelarves tingimustel, mis on sätestatud vastavalt kolme ühenduse asutamislepingutes.

7) Ilma et see piiraks Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 216, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artikli 77, Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 189 ja Euroopa Investeerimispanka põhikirja käsitleva protokolli artikli 1 teise lõigu kohaldamist, võtavad liikmesriikide valitsuste esindajad ühisel kokkuleppel vastu vajalikud eeskirjad, et reguleerida Luksemburgi Suurhertsogiriigi eriprobleeme, mis tulenevad Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni moodustamisest.

Artikkel 10

1) Käesoleva osaga Euroopa Ühenduse asutamislepingu, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu enne Amsterdami lepingu jõustumist kehtinud redaktsioonide aegunud sätete kehtetuks tunnistamine või kustutamine ning nende lepingute teatavate sätete kohandamine ei too kaasa muutusi nende asutamislepingute ega ühinemislepingute sätete õiguslikes tagajärgedes, eriti nimetatud asutamislepingutega kehtestatud tähtaegade õiguslikes tagajärgedes.

2) Nimetatud asutamislepingute alusel vastuvõetud kehtivate aktide õiguslikud tagajärjed ei muutu.

3) Sama kehtib 25. märtsi 1957. aasta Euroopa ühenduste teatavate ühiste institutsioonide konventsiooni kehtetuks tunnistamise ja 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu kehtetuks tunnistamise kohta.

Artikkel 11

Euroopa Ühenduse asutamislepingu, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad Euroopa Ühenduste Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist, kohaldatakse käesoleva osa sätete ja artikli 9 lõikes 5 viidatud privileegide ja immuuniteetide protokolli suhtes.

KOLMAS OSA

Üld- ja lõppsätted

Artikkel 12

1) Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklid, jaotised ja jaod, nagu need on muudetud käesoleva lepingu sätetega, nummerdatakse ümber kooskõlas käesoleva lepingu lisa sätestatud vastavustabeliga, mis moodustab lepingu lahutamatu koostisosa.

2) Ristviited artiklitele, jaotistele ja jagudele Euroopa Liidu lepingus ja Euroopa Ühenduse asutamislepingus ning nendevahelised viited kohandatakse vastavalt. Sama kehtib viidete kohta kõnealuste lepingute artiklitele, jaotistele ja jagudele ühenduse teistes lepingutes.

3) Muudes dokumentides ja aktides sisalduvaid viiteid lõikes 2 osutatud lepingute artiklitele, jaotistele ja jagudele loetakse viideteks lepingute artiklitele, jaotistele ja jagudele ümbernummerdatuna lõike 1 kohaselt ning vastavalt kõnealuste artiklite lõigetele ümbernummerdatuna artikli 6 teatavate sätete kohaselt.

4) Muudes dokumentides ja aktides sisalduvaid viiteid artiklites 7 ja 8 osutatud asutamislepingute artiklite lõigetele loetakse viideteks neile lõigetele ümbernummerdatuna nimetatud artiklite 7 ja 8 teatavate sätete kohaselt.

Artikkel 13

Käesolev leping on sõlmitud määramata tähtajaks.

Artikkel 14

- 1) Käesoleva lepingu ratifitseerivad kõrged lepinguosalised kooskõlas nende riikide põhiseadusest tulenevate nõuetega. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsusele.
- 2) Käesolev leping jõustub viimase allakirjutanud riigi poolt ratifitseerimiskirja hoiuleandmisele järgneva teise kuu esimesel kuupäeval.

Artikkel 15

Käesolev leping, mille originaal on koostatud hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja taani keeles, kusjuures kõigis nendes keeltes on tekstid võrdselt autentset, antakse hoiule Itaalia Vabariigi valitsuse arhiivi ja see valitsus edastab tõestatud koopia kõikide teiste allakirjutanud riikide valitsustele.

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

[lepingukeeltes]

Sõlmitud Amsterdams teisel oktoobril tuhande üheksasaja üheksakümne seitsmendal aastal.

[lepingukeeltes]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

Erik Derycke

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Niels Helveg PETERSEN

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus KINKEL

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Theodoros PANGALOS

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Abel MATUTES

Pour le Président de la République française

Hubert VÉDRINE

Thar ceann an Choimisióin arna ádarús le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh

For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Raphael P. BURKE

Per il Presidente della Repubblica italiana

Lamberto DINI

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Jacques F. POOS

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans van MIERLO

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang SCHÜSSEL

Pelo Presidente da República Portuguesa

Jaime GAMA

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta

För Republiken Finlands President

Tarja HALONEN

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena HJELM-WALLÉN

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas HENDERSON

LISA

Amsterdami lepingu artiklis 12 osutatud vastavustabelid

A. Euroopa Liidu leping

Varasem numeratsioon	Uus numeratsioon
I jaotis	I jaotis
Artikkel A	Artikkel 1
Artikkel B	Artikkel 2
Artikkel C	Artikkel 3
Artikkel D	Artikkel 4
Artikkel E	Artikkel 5
Artikkel F	Artikkel 6
Artikkel F.1 (*)	Artikkel 7
II jaotis	II jaotis
Artikkel G	Artikkel 8
III jaotis	III jaotis
Artikkel H	Artikkel 9
IV jaotis	IV jaotis
Artikkel I	Artikkel 10
V jaotis (***)	V jaotis
Artikkel J.1	Artikkel 11
Artikkel J.2	Artikkel 12
Artikkel J.3	Artikkel 13
Artikkel J.4	Artikkel 14
Artikkel J.5	Artikkel 15
Artikkel J.6	Artikkel 16
Artikkel J.7	Artikkel 17
Artikkel J.8	Artikkel 18
Artikkel J.9	Artikkel 19
Artikkel J.10	Artikkel 20
Artikkel J.11	Artikkel 21
Artikkel J.12	Artikkel 22
Artikkel J.13	Artikkel 23
Artikkel J.14	Artikkel 24
Artikkel J.15	Artikkel 25
Artikkel J.16	Artikkel 26
Artikkel J.17	Artikkel 27
Artikkel J.18	Artikkel 28
VI jaotis (***)	VI jaotis
Artikkel K.1	Artikkel 29
Artikkel K.2	Artikkel 30
Artikkel K.3	Artikkel 31
Artikkel K.4	Artikkel 32
Artikkel K.5	Artikkel 33
Artikkel K.6	Artikkel 34
Artikkel K.7	Artikkel 35
Artikkel K.8	Artikkel 36
Artikkel K.9	Artikkel 37
Artikkel K.10	Artikkel 38
Artikkel K.11	Artikkel 39
Artikkel K.12	Artikkel 40
Artikkel K.13	Artikkel 41
Artikkel K.14	Artikkel 42
VIa jaotis (**)	VII jaotis
Artikkel K.15 (*)	Artikkel 43
Artikkel K.16 (*)	Artikkel 44
Artikkel K.17 (*)	Artikkel 45
VII jaotis	VIII jaotis
Artikkel L	Artikkel 46
Artikkel M	Artikkel 47
Artikkel N	Artikkel 48
Artikkel O	Artikkel 49
Artikkel P	Artikkel 50
Artikkel Q	Artikkel 51
Artikkel R	Artikkel 52

B. Euroopa Ühenduse asutamisleping

Varasem numeratsioon	Uus numeratsioon
Esimene osa	Esimene osa
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 3a	Artikkel 4
Artikkel 3b	Artikkel 5
Artikkel 3c (*)	Artikkel 6
Artikkel 4	Artikkel 7
Artikkel 4a	Artikkel 8
Artikkel 4b	Artikkel 9
Artikkel 5	Artikkel 10
Artikkel 5a (*)	Artikkel 11
Artikkel 6	Artikkel 12
Artikkel 6a (*)	Artikkel 13
Artikkel 7 (kehtetu)	-
Artikkel 7a	Artikkel 14
Artikkel 7b (kehtetu)	-
Artikkel 7c	Artikkel 15
Artikkel 7d (*)	Artikkel 16
Teine osa	Teine osa
Artikkel 8	Artikkel 17
Artikkel 8a	Artikkel 18
Artikkel 8b	Artikkel 19
Artikkel 8c	Artikkel 20
Artikkel 8d	Artikkel 21
Artikkel 8e	Artikkel 22
Kolmas osa	Kolmas osa
I jaotis	I jaotis
Artikkel 9	Artikkel 23
Artikkel 10	Artikkel 24
Artikkel 11 (kehtetu)	-
1. peatükk	1. peatükk
1. jagu (kustutatud)	-
Artikkel 12	Artikkel 25
Artikkel 13 (kehtetu)	-
Artikkel 14 (kehtetu)	-
Artikkel 15 (kehtetu)	-
Artikkel 16 (kehtetu)	-
Artikkel 17 (kehtetu)	-
2. jagu (kustutatud)	-
Artikkel 18 (kehtetu)	-
Artikkel 19 (kehtetu)	-
Artikkel 20 (kehtetu)	-
Artikkel 21 (kehtetu)	-
Artikkel 22 (kehtetu)	-
Artikkel 23 (kehtetu)	-
Artikkel 24 (kehtetu)	-
Artikkel 25 (kehtetu)	-
Artikkel 26 (kehtetu)	-
Artikkel 27 (kehtetu)	-
Artikkel 28	Artikkel 26
Artikkel 29	Artikkel 27
2. peatükk	2. peatükk
Artikkel 30	Artikkel 28
Artikkel 31 (kehtetu)	-
Artikkel 32 (kehtetu)	-
Artikkel 33 (kehtetu)	-
Artikkel 34	Artikkel 29

Artikkel 35 (kehtetu)	-
Artikkel 36	Artikkel 30
Artikkel 37	Artikkel 31
II jaotis	II jaotis
Artikkel 38	Artikkel 32
Artikkel 39	Artikkel 33
Artikkel 40	Artikkel 34
Artikkel 41	Artikkel 35
Artikkel 42	Artikkel 36
Artikkel 43	Artikkel 37
Artikkel 44 (kehtetu)	-
Artikkel 45 (kehtetu)	-
Artikkel 46	Artikkel 38
Artikkel 47 (kehtetu)	-
III jaotis	III jaotis
1. peatükk	1. peatükk
Artikkel 48	Artikkel 39
Artikkel 49	Artikkel 40
Artikkel 50	Artikkel 41
Artikkel 51	Artikkel 42
2. peatükk	2. peatükk
Artikkel 52	Artikkel 43
Artikkel 53 (kehtetu)	-
Artikkel 54	Artikkel 44
Artikkel 55	Artikkel 45
Artikkel 56	Artikkel 46
Artikkel 57	Artikkel 47
Artikkel 58	Artikkel 48
3. peatükk	3. peatükk
Artikkel 59	Artikkel 49
Artikkel 60	Artikkel 50
Artikkel 61	Artikkel 51
Artikkel 62 (kehtetu)	-
Artikkel 63	Artikkel 52
Artikkel 64	Artikkel 53
Artikkel 65	Artikkel 54
Artikkel 66	Artikkel 55
4. peatükk	4. peatükk
Artikkel 67 (kehtetu)	-
Artikkel 68 (kehtetu)	-
Artikkel 69 (kehtetu)	-
Artikkel 70 (kehtetu)	-
Artikkel 71 (kehtetu)	-
Artikkel 72 (kehtetu)	-
Artikkel 73 (kehtetu)	-
Artikkel 73a (kehtetu)	-
Artikkel 73b	Artikkel 56
Artikkel 73c	Artikkel 57
Artikkel 73d	Artikkel 58
Artikkel 73e (kehtetu)	-
Artikkel 73f	Artikkel 59
Artikkel 73g	Artikkel 60
Artikkel 73h (kehtetu)	-
IIIa jaotis (**)	IV jaotis
Artikkel 73i (*)	Artikkel 61
Artikkel 73j (*)	Artikkel 62
Artikkel 73k (*)	Artikkel 63
Artikkel 73l (*)	Artikkel 64
Artikkel 73m (*)	Artikkel 65
Artikkel 73n (*)	Artikkel 66
Artikkel 73o (*)	Artikkel 67
Artikkel 73p (*)	Artikkel 68

Artikkel 73q (*)

IV jaotis

Artikkel 74

Artikkel 75

Artikkel 76

Artikkel 77

Artikkel 78

Artikkel 79

Artikkel 80

Artikkel 81

Artikkel 82

Artikkel 83

Artikkel 84

V jaotis

1. peatükk

1. jagu

Artikkel 85

Artikkel 86

Artikkel 87

Artikkel 88

Artikkel 89

Artikkel 90

2. jagu (kustutatud)

Artikkel 91 (kehtetu)

3. jagu

Artikkel 92

Artikkel 93

Artikkel 94

2. peatükk

Artikkel 95

Artikkel 96

Artikkel 97 (kehtetu)

Artikkel 98

Artikkel 99

3. peatükk

Artikkel 100

Artikkel 100a

Artikkel 100b (kehtetu)

Artikkel 100c (kehtetu)

Artikkel 100d (kehtetu)

Artikkel 101

Artikkel 102

VI jaotis

1. peatükk

Artikkel 102a

Artikkel 103

Artikkel 103a

Artikkel 104

Artikkel 104a

Artikkel 104b

Artikkel 104c

2. peatükk

Artikkel 105

Artikkel 105a

Artikkel 106

Artikkel 107

Artikkel 108

Artikkel 108a

Artikkel 109

3. peatükk

Artikkel 109a

Artikkel 109b

Artikkel 109c

Artikkel 109d

Artikkel 69

V jaotis

Artikkel 70

Artikkel 71

Artikkel 72

Artikkel 73

Artikkel 74

Artikkel 75

Artikkel 76

Artikkel 77

Artikkel 78

Artikkel 79

Artikkel 80

VI jaotis

1. peatükk

1. jagu

Artikkel 81

Artikkel 82

Artikkel 83

Artikkel 84

Artikkel 85

Artikkel 86

-

-

2. jagu

Artikkel 87

Artikkel 88

Artikkel 89

2. peatükk

Artikkel 90

Artikkel 91

-

Artikkel 92

Artikkel 93

3. peatükk

Artikkel 94

Artikkel 95

-

-

-

Artikkel 96

Artikkel 97

VII jaotis

1. peatükk

Artikkel 98

Artikkel 99

Artikkel 100

Artikkel 101

Artikkel 102

Artikkel 103

Artikkel 104

2. peatükk

Artikkel 105

Artikkel 106

Artikkel 107

Artikkel 108

Artikkel 109

Artikkel 110

Artikkel 111

3. peatükk

Artikkel 112

Artikkel 113

Artikkel 114

Artikkel 115

4. peatükk
Artikkel 109e
Artikkel 109f
Artikkel 109g
Artikkel 109h
Artikkel 109i
Artikkel 109j
Artikkel 109k
Artikkel 109l
Artikkel 109m
VIa jaotis (**)
Artikkel 109n (*)
Artikkel 109o (*)
Artikkel 109p (*)
Artikkel 109q (*)
Artikkel 109r (*)
Artikkel 109s (*)
VII jaotis
Artikkel 110
Artikkel 111 (kehtetu)
Artikkel 112
Artikkel 113
Artikkel 114 (kehtetu)
Artikkel 115
VIIa jaotis (**)
Artikkel 116 (*)
VIII jaotis
1. peatükk (***)
Artikkel 117
Artikkel 118
Artikkel 118a
Artikkel 118b
Artikkel 118c
Artikkel 119
Artikkel 119a
Artikkel 120
Artikkel 121
Artikkel 122
2. peatükk
Artikkel 123
Artikkel 124
Artikkel 125
3. peatükk
Artikkel 126
Artikkel 127
IX jaotis
Artikkel 128
X jaotis
Artikkel 129
XI jaotis
Artikkel 129a
XII jaotis
Artikkel 129b
Artikkel 129c
Artikkel 129d
XIII jaotis
Artikkel 130
XIV jaotis
Artikkel 130a
Artikkel 130b
Artikkel 130c
Artikkel 130d

4. peatükk
Artikkel 116
Artikkel 117
Artikkel 118
Artikkel 119
Artikkel 120
Artikkel 121
Artikkel 122
Artikkel 123
Artikkel 124
VIII jaotis
Artikkel 125
Artikkel 126
Artikkel 127
Artikkel 128
Artikkel 129
Artikkel 130
IX jaotis
Artikkel 131
-
Artikkel 132
Artikkel 133
-
Artikkel 134
X jaotis
Artikkel 135
XI jaotis
1. peatükk
Artikkel 136
Artikkel 137
Artikkel 138
Artikkel 139
Artikkel 140
Artikkel 141
Artikkel 142
Artikkel 143
Artikkel 144
Artikkel 145
2. peatükk
Artikkel 146
Artikkel 147
Artikkel 148
3. peatükk
Artikkel 149
Artikkel 150
XII jaotis
Artikkel 151
XIII jaotis
Artikkel 152
XIV jaotis
Artikkel 153
XV jaotis
Artikkel 154
Artikkel 155
Artikkel 156
XVI jaotis
Artikkel 157
XVII jaotis
Artikkel 158
Artikkel 159
Artikkel 160
Artikkel 161

Artikkel 130e	Artikkel 162
XV jaotis	XVIII jaotis
Artikkel 130f	Artikkel 163
Artikkel 130g	Artikkel 164
Artikkel 130h	Artikkel 165
Artikkel 130i	Artikkel 166
Artikkel 130j	Artikkel 167
Artikkel 130k	Artikkel 168
Artikkel 130l	Artikkel 169
Artikkel 130m	Artikkel 170
Artikkel 130n	Artikkel 171
Artikkel 130o	Artikkel 172
Artikkel 130p	Artikkel 173
Artikkel 130q (kehtetu)	-
XVI jaotis	XIX jaotis
Artikkel 130r	Artikkel 174
Artikkel 130s	Artikkel 175
Artikkel 130t	Artikkel 176
XVII jaotis	XX jaotis
Artikkel 130u	Artikkel 177
Artikkel 130v	Artikkel 178
Artikkel 130w	Artikkel 179
Artikkel 130x	Artikkel 180
Artikkel 130y	Artikkel 181
Neljas osa	Neljas osa
Artikkel 131	Artikkel 182
Artikkel 132	Artikkel 183
Artikkel 133	Artikkel 184
Artikkel 134	Artikkel 185
Artikkel 135	Artikkel 186
Artikkel 136	Artikkel 187
Artikkel 136a	Artikkel 188
Viies osa	Viies osa
I jaotis	I jaotis
1. peatükk	1. peatükk
1. jagu	1. jagu
Artikkel 137	Artikkel 189
Artikkel 138	Artikkel 190
Artikkel 138a	Artikkel 191
Artikkel 138b	Artikkel 192
Artikkel 138c	Artikkel 193
Artikkel 138d	Artikkel 194
Artikkel 138e	Artikkel 195
Artikkel 139	Artikkel 196
Artikkel 140	Artikkel 197
Artikkel 141	Artikkel 198
Artikkel 142	Artikkel 199
Artikkel 143	Artikkel 200
Artikkel 144	Artikkel 201
2. jagu	2. jagu
Artikkel 145	Artikkel 202
Artikkel 146	Artikkel 203
Artikkel 147	Artikkel 204
Artikkel 148	Artikkel 205
Artikkel 149 (kehtetu)	-
Artikkel 150	Artikkel 206
Artikkel 151	Artikkel 207
Artikkel 152	Artikkel 208
Artikkel 153	Artikkel 209
Artikkel 154	Artikkel 210
3. jagu	3. jagu
Artikkel 155	Artikkel 211
Artikkel 156	Artikkel 212
Artikkel 157	Artikkel 213
Artikkel 158	Artikkel 214

Artikkel 159
Artikkel 160
Artikkel 161
Artikkel 162
Artikkel 163
4. jagu
Artikkel 164
Artikkel 165
Artikkel 166
Artikkel 167
Artikkel 168
Artikkel 168a
Artikkel 169
Artikkel 170
Artikkel 171
Artikkel 172
Artikkel 173
Artikkel 174
Artikkel 175
Artikkel 176
Artikkel 177
Artikkel 178
Artikkel 179
Artikkel 180
Artikkel 181
Artikkel 182
Artikkel 183
Artikkel 184
Artikkel 185
Artikkel 186
Artikkel 187
Artikkel 188
5. jagu
Artikkel 188a
Artikkel 188b
Artikkel 188c
2. peatükk
Artikkel 189
Artikkel 189a
Artikkel 189b
Artikkel 189c
Artikkel 190
Artikkel 191
Artikkel 191a (*)
Artikkel 192
3. peatükk
Artikkel 193
Artikkel 194
Artikkel 195
Artikkel 196
Artikkel 197
Artikkel 198
4. peatükk
Artikkel 198a
Artikkel 198b
Artikkel 198c
5. peatükk
Artikkel 198d
Artikkel 198e
II jaotis
Artikkel 199
Artikkel 200 (kehtetu)
Artikkel 201
Artikkel 201a

Artikkel 215
Artikkel 216
Artikkel 217
Artikkel 218
Artikkel 219
4. jagu
Artikkel 220
Artikkel 221
Artikkel 222
Artikkel 223
Artikkel 224
Artikkel 225
Artikkel 226
Artikkel 227
Artikkel 228
Artikkel 229
Artikkel 230
Artikkel 231
Artikkel 232
Artikkel 233
Artikkel 234
Artikkel 235
Artikkel 236
Artikkel 237
Artikkel 238
Artikkel 239
Artikkel 240
Artikkel 241
Artikkel 242
Artikkel 243
Artikkel 244
Artikkel 245
5. jagu
Artikkel 246
Artikkel 247
Artikkel 248
2. peatükk
Artikkel 249
Artikkel 250
Artikkel 251
Artikkel 252
Artikkel 253
Artikkel 254
Artikkel 255
Artikkel 256
3. peatükk
Artikkel 257
Artikkel 258
Artikkel 259
Artikkel 260
Artikkel 261
Artikkel 262
4. peatükk
Artikkel 263
Artikkel 264
Artikkel 265
5. peatükk
Artikkel 266
Artikkel 267
II jaotis
Artikkel 268
-
Artikkel 269
Artikkel 270

Artikkel 202	Artikkel 271
Artikkel 203	Artikkel 272
Artikkel 204	Artikkel 273
Artikkel 205	Artikkel 274
Artikkel 205a	Artikkel 275
Artikkel 206	Artikkel 276
Artikkel 206a (kehtetu)	-
Artikkel 207	Artikkel 277
Artikkel 208	Artikkel 278
Artikkel 209	Artikkel 279
Artikkel 209a	Artikkel 280
Kuues osa	Kuues osa
Artikkel 210	Artikkel 281
Artikkel 211	Artikkel 282
Artikkel 212 (*)	Artikkel 283
Artikkel 213	Artikkel 284
Artikkel 213a (*)	Artikkel 285
Artikkel 213b (*)	Artikkel 286
Artikkel 214	Artikkel 287
Artikkel 215	Artikkel 288
Artikkel 216	Artikkel 289
Artikkel 217	Artikkel 290
Artikkel 218 (*)	Artikkel 291
Artikkel 219	Artikkel 292
Artikkel 220	Artikkel 293
Artikkel 221	Artikkel 294
Artikkel 222	Artikkel 295
Artikkel 223	Artikkel 296
Artikkel 224	Artikkel 297
Artikkel 225	Artikkel 298
Artikkel 226 (kehtetu)	-
Artikkel 227	Artikkel 299
Artikkel 228	Artikkel 300
Artikkel 228a	Artikkel 301
Artikkel 229	Artikkel 302
Artikkel 230	Artikkel 303
Artikkel 231	Artikkel 304
Artikkel 232	Artikkel 305
Artikkel 233	Artikkel 306
Artikkel 234	Artikkel 307
Artikkel 235	Artikkel 308
Artikkel 236 (*)	Artikkel 309
Artikkel 237 (kehtetu)	-
Artikkel 238	Artikkel 310
Artikkel 239	Artikkel 311
Artikkel 240	Artikkel 312
Artikkel 241 (kehtetu)	-
Artikkel 242 (kehtetu)	-
Artikkel 243 (kehtetu)	-
Artikkel 244 (kehtetu)	-
Artikkel 245 (kehtetu)	-
Artikkel 246 (kehtetu)	-
Löppsätted	Löppsätted
Artikkel 247	Artikkel 313
Artikkel 248	Artikkel 314

(*) Amsterdami lepinguga lisatud uus artikkel.

(**) Amsterdami lepinguga lisatud uus jaotis.

(***) Amsterdami lepinguga ümbersõnastatud jaotis.

PROTOKOLLID

A. EUROOPA LIIDU LEPINGULE LISATUD PROTOKOLL

PROTOKOLL

Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

PIDADES SILMAS vajadust täielikult rakendada Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 lõike 1 teise lõigu ja lõike 3 sätteid,

PIDADES SILMAS asjaolu, et artikli J.7 kohaselt ei mõjuta liidu poliitika teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära, arvestab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühise kaitse teostumist NATOs, ja ühtib selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES SÄTTES, mis on lisatud Euroopa Liidu lepingule.

Aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist töötab Euroopa Liit koos Lääne-Euroopa Liiduga välja omavahelise tõhustatud koostöö korra.

B. EUROOPA LIIDU LEPINGULE JA EUROOPA ÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGULE LISATUD PROTOKOLLID

PROTOKOLL
Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MÄRKIDES, et mõne Euroopa Liidu liikmesriigi poolt Schengenis 14. juunil 1985 ja 19. juunil 1990 alla kirjutatud lepingud ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nagu ka nendega seotud lepingud ja kõnealuste lepingute alusel vastuvõetud eeskirjad on seadnud oma eesmärgiks tugevdada Euroopa integratsiooni ning eriti võimaldada Euroopa Liidul areneda kiiremini vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks,

SOOVIDES inkorporeerida eespool mainitud lepinguid ja eeskirju Euroopa Liidu raamistikku,

KINNITADES, et Schengeni *acquis'* sätted on kohaldatavad ainult siis ning niivõrd, kuivõrd nad ühtivad Euroopa Liidu ja ühenduse õigusega,

VÕTTES ARVESSE Taani eriseisukohta,

VÕTTES ARVESSE asjaolu, et Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei ole eespool mainitud lepingute osalised ega ole neile alla kirjutanud, et nendele liikmesriikidele tuleks siiski võimaldada mõningad või kõik nende lepingute sätted vastu võtta,

TUNNISTADES, et seetõttu on vaja kasutada Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu sätteid, mis käsitlevad tihedamat koostööd teatud liikmesriikide vahel, ja et need sätted tuleks kasutusele võtta üksnes viimase abinõuna,

VÕTTES ARVESSE vajadust säilitada erisuhteid Islandi Vabariigiga ja Norra Kuningriigiga, sest mõlemad riigid on teatanud oma kavatsusest siduda end eespool mainitud sätetega 19. detsembril 1996 Luxembourgis allakirjutatud lepingu alusel,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Artikkel 1

Belgia Kuningriik, Taani Kuningriik, Saksamaa Liitvabariik, Kreeka Vabariik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Itaalia Vabariik, Luksemburgi Suurhertsogiriik, Madalmaade Kuningriik, Austria Vabariik, Portugali Vabariik, Soome Vabariik ja Rootsi Kuningriik kui Schengeni lepingutele allakirjutanud on volitatud omavahel sisse seadma tihedama koostöö nende lepingute ja nendega seotud sätete kehtivusalas, mis on loetletud käeoleva protokollis lisas (edaspidi "Schengeni *acquis'*"). Seda koostööd tehakse Euroopa Liidu institutsioonilises ja õiguslikus raamistikus ning Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu asjakohaseid sätteid arvesse võttes.

Artikkel 2

1. Amsterdami lepingu jõustumise kuupäevast alates kohaldatakse artiklis 1 nimetatud kolmeteistkümne liikmesriigi suhtes Schengeni *acquis'*d, sealhulgas Schengeni lepingutega asutatud täidesaatva komitee otsuseid, mis on vastu võetud enne seda kuupäeva, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 sätete kohaldamist. Samast kuupäevast alates asendab nõukogu mainitud täidesaatvat komiteed.

Nõukogu võtab artiklis 1 nimetatud liikmete ühehäälsel otsusega kõik vajalikud meetmed käesoleva lõike rakendamiseks. Nõukogu määrab ühehäälselt ja vastavalt asutamislepingute asjakohastele sätetele iga Schengeni *acquis'*d moodustava sätte või otsuse õigusliku aluse.

Euroopa Ühenduste Kohus kasutab selliste sätete ja otsuste suhtes ja kooskõlas sellise määramisega volitusi, mida annavad talle asutamislepingute asjakohased kohaldatavad sätted. Mingil juhul ei ole kohtu pädevuses meetmed või otsused, mis on seotud avaliku korra säilitamise ning sisejulgeoleku kaitsmisega.

Niikaua kui eespool osutatud meetmeid ei ole võetud ning ilma et see piiraks artikli 5 lõike 2 kohaldamist, käsitatakse Schengeni *acquis'* moodustavaid sätteid ja otsuseid Euroopa Liidu lepingu VI jaotisel põhinevate aktidena.

2. Lõike 1 sätteid kohaldatakse Schengeni lepingutega ühinemise protokollidele alla kirjutanud liikmesriikide suhtes alates kuupäevast, mille artiklis 1 nimetatud liikmete ühehäälsel otsusega määrab nõukogu,

kui sellise riigi Schengeni *acquis*'ga ühinemise tingimused ei ole täidetud enne Amsterdamis lepingu jõustumise kuupäeva.

Artikkel 3

Taani säilitab pärast artikli 2 lõike 1 teises lõigus osutatud määramist nende Schengeni *acquis*' osade puhul, mille õiguslikuks aluseks on määratud Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotis, samad õigused ja kohustused teiste Schengeni lepingutele allakirjutanute suhtes nagu enne mainitud määramist.

Nende Schengeni *acquis*' osade puhul, mille õiguslikuks aluseks määratakse Euroopa Liidu lepingu VI jaotis, on Taanil endiselt samad õigused ja kohustused nagu teistel Schengeni lepingutele allakirjutanutel.

Artikkel 4

Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, kes ei ole seotud Schengeni *acquis*'ga, võivad igal ajal taotleda osalemist mõningates või kõigis selle *acquis*' sätetes.

Nõukogu kiidab taotluse heaks artiklis 1 nimetatud liikmete ja asjaomase riigi valitsuse esindaja ühehäälsel otsusega.

Artikkel 5

1. Schengeni *acquis*'i põhinevad ettepanekud ja algatused vastavad asutamislepingute asjakohastele sätetele.

Kui selles kontekstis kas Iirimaa või Ühendkuningriik või mõlemad ei ole põhjendatava aja jooksul teatanud kirjalikult nõukogu eesistujale oma soovist osaleda, siis Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 5a või Euroopa Liidu lepingu artiklis K.12 osutatud luba loetakse antuks artiklis 1 nimetatud liikmesriikidele ning Iirile või Ühendkuningriigile, kui kumbki neist soovib osaleda kõnealustes koostöövaldkondades.

2. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud lepingute asjakohaseid sätteid kohaldatakse isegi siis, kui nõukogu ei ole võtnud artikli 2 lõike 1 teises lõigus osutatud meetmeid.

Artikkel 6

Islandi Vabariik ja Norra Kuningriik seotakse Schengeni *acquis*' rakendamise ja selle edasise arenguga 19. detsembril 1996 Luxembourgis allakirjutatud lepingu alusel. Asjakohased menetlused määratakse sel eesmärgil kindlaks lepingus, mille nõukogu artiklis 1 mainitud liikmete ühehäälsel otsusega sõlmib nende riikidega. Selline leping sisaldab sätteid Islandi ja Norra osalemise kohta käesoleva protokolli rakendamise tulenevate finantseerimisvajaduste katmises.

Nõukogu sõlmib ühehäälselt eraldi lepingu Islandi ja Norraga, et kehtestada ühelt poolt Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ning teiselt poolt Islandi ja Norra vahel õigused ja kohustused Schengeni *acquis*' valdkondades, mida kohaldatakse nende riikide suhtes.

Artikkel 7

Nõukogu kiidab kvalifitseeritud häälteenamusega heaks üksikasjaliku korra Schengeni sekretariaadi liitmiseks nõukogu peasekretariaadiga.

Artikkel 8

Läbirääkimistel uute liikmesriikide Euroopa Liitu vastuvõtmise üle käsitatakse Schengeni *acquis*'d ja selle rakendusala institutsioonide võetud edasisi meetmeid kui *acquis*'d, mida kõik kandidaatriigid peavad liitu astumiseks täielikult aktsepteerima.

LISA

Schengeni *acquis*

1. 14. juunil 1985 Schengenis Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel allakirjutatud lepingu kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende ühispiiridel.

2. 19. juunil 1990 Schengenis Belgia Kuningriigi, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsuse Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi ja Madalmaade Kuningriigi vahel allakirjutatud konventsioon, millega rakendatakse 14. juunil 1985 Schengenis allakirjutatud lepingut kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende

ühispiiridel, koos selle juurde kuuluva lõppakti ja ühisdeklaratsioonidega.

3. 1985. aasta lepingu ja 1990. aasta rakenduskonventsiooni juurde kuuluvad ühinemisprotokollid ja -lepingud, mis on sõlmitud Itaaliaga (alla kirjutatud Pariisis 27. novembril 1990), Hispaania ja Portugaliga (alla kirjutatud Bonnias 25. juunil 1991), Kreekaga (alla kirjutatud Madridis 6. novembril 1992), Austriaga (alla kirjutatud Brüsselis 28. aprillil 1995) ning Taani, Soome ja Rootsi (alla kirjutatud Luxembourgis 19. detsembril 1996), koos nende juurde kuuluvate lõppaktide ja deklaratsioonidega.

4. 1990. aasta rakenduskonventsiooniga loodud täidesaatva komitee vastuvõetud otsused ja deklaratsioonid, samuti konventsiooni rakendamiseks vajalikud aktid, mille on vastu võtnud organid, kellele täidesaatev komitee on andnud otsustamisõiguse.

PROTOKOLL
Euroopa Ühenduse asutamislepingu
artikli 7a teatavate aspektide kohaldamise kohta
Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid Ühendkuningriigi ja Iirimaa seotud küsimusi,

PIDADES SILMAS Ühendkuningriigi ja Iirimaa vahelise reisimise erikorra olemasolu paljude aastate jooksul,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule ja Euroopa Liidu lepingule.

Artikkel 1

Olenemata Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 7a, mis tahes muust selle lepingu või Euroopa Liidu lepingu sättest, nende lepingute alusel võetud meetmest, ühenduse või ühenduse ja selle liikmesriikide poolt ühe või mitme kolmanda riigiga sõlmitud rahvusvahelisest lepingust, on Ühendkuningriigil õigus teostada oma piiridel teiste liikmesriikidega sellist kontrolli Ühendkuningriiki siseneda soovivate isikute suhtes, nagu ta võib pidada vajalikuks, selleks et:

1. kontrollida Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriikide kodanike ning nende ühenduse õigusega antud õigusi kasutavate ülalpeetavate, samuti Ühendkuningriiki siduva lepinguga sellised õigused saanud teiste riikide kodanike õigust siseneda Ühendkuningriiki ja
2. otsustada, kas teistele isikutele Ühendkuningriiki sisenemise luba anda või mitte.

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 7a või mõni muu selle lepingu või Euroopa Liidu lepingu säte või nende lepingute alusel võetud meede ei piira Ühendkuningriigi õigust kehtestada või teostada sellist kontrolli. Viited Ühendkuningriigile käesolevas artiklis hõlmavad territooriume, mille välissuhete eest vastutab Ühendkuningriik.

Artikkel 2

Ühendkuningriik ja Iirimaa võivad omavahel jätkuvalt hoida jõus korda, mis on seotud isikute liikumisega nende territooriumide vahel ("ühine reisipiirkond"), kui nad täielikult austavad käesoleva protokollis artikli 1 lõike 1 alapunktis a osutatud isikute õigusi. Sellele vastavalt kohaldatakse niikaua kui nad säilitavad sellise korra, käesoleva protokollis artikli 1 sätteid Iirimaa suhtes samadel tingimustel kui Ühendkuningriigi suhtes. Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 7a või mõni muu selle lepingu või Euroopa Ühenduse lepingu säte või nende lepingute alusel võetud meede ei mõjuta sellist korda.

Artikkel 3

Teistel liikmesriikidel on õigus selliselt kontrollida oma piiridel või igas muus nende territooriumile sisenemise kohas isikuid, kes soovivad siseneda nende territooriumile Ühendkuningriigist või territooriumilt, mille välissuhete eest Ühendkuningriik vastutab käesoleva protokollis artiklis 1 sätestatud eesmärkidel, või Iirimaa suhtes, niikaua kui käesoleva protokollis artikli 1 sätteid kohaldatakse Iirimaa suhtes.

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 7a või mõni muu selle lepingu või Euroopa Liidu lepingu säte või nende lepingute alusel võetud meede ei piira teiste liikmesriikide õigust kehtestada või teostada sellist kontrolli.

PROTOKOLL Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid Ühendkuningriigi ja Iirimaaaga seotud küsimusi,

PIDADES SILMAS protokollis Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7a teatavate aspektide kohaldamise kohta Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule ja Euroopa Liidu lepingule.

Artikkel 1

Kui artiklist 3 ei tulene teisiti, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotisele ettepannud meetmete vastuvõtmisel nõukogus. Erandina Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikest 2 määratletakse kvalifitseeritud häälteenamuseks seesama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, mis on sätestatud mainitud artikli 148 lõikes 2. Nõukogu otsuste puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, välja arvatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa valitsuste esindajate hääled.

Artikkel 2

Artiklis 1 sätestatu kohaselt ja kui artiklitest 3, 4 ja 6 ei tulene teisiti, ei ole Ühendkuningriigile või Iirimaaale siduv ega nende riikide suhtes kohaldatav ükski Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise säte, ükski selle jaotise alusel võetud meede, ükski selle jaotise alusel ühenduse poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil nende riikide pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil *acquis communautaire*'i ega moodusta osa ühenduse õigusest, mida kohaldatakse Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes.

Artikkel 3

1. Ühendkuningriik või Iirimaa võib kolme kuu jooksul pärast Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alusel ettepaneku või algatuse esitamist nõukogule teatada kirjalikult nõukogu eesistujale, et ta soovib osaleda mis tahes sellise kavandatud meetme võtmisel ja kohaldamisel, misjärel sellel riigil on õigus nii toimida. Erandina Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikest 2 määratletakse kvalifitseeritud häälteenamuseks seesama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, mis on sätestatud mainitud artikli 148 lõikes 2.

Nõukogu otsuste puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, kaasa arvamata liiget, kes ei ole sellist teadet edastanud. Käesoleva lõike alusel võetud meede on siduv kõikidele liikmesriikidele, kes osalesid selle võtmisel.

2. Kui põhjendatava ajavahemiku möödudes ei saa lõikes 1 osutatud meedet võtta Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalusel, siis võtab nõukogu sellise meetme vastavalt artiklile 1 ilma Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalemiseta. Sel juhul kohaldatakse artiklit 2.

Artikkel 4

Ühendkuningriik või Iirimaa võib mis tahes ajal pärast Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alusel meetme võtmist nõukogu poolt teatada nõukogule ja komisjonile, et ta soovib võtta sellist meedet. Sel juhul kohaldatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 5a lõikes 3 sätestatud menetlust *mutatis mutandis*.

Artikkel 5

Liikmesriik, kes ei ole seotud Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alusel võetud meetmega, ei vastuta selle meetme finantstagajärgede eest peale institutsioonide halduskulude.

Artikkel 6

Kui käesolevas protokollis osutatud juhtudel Ühendkuningriik või Iirimaa on seotud nõukogu poolt Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alusel võetud meetmega, siis seoses selle meetmega kohaldatakse kõnealuse riigi suhtes selle lepingu asjakohaseid sätteid, kaasa arvatud artikkel 73p.

Artikkel 7

Artiklid 3 ja 4 ei piira Schengeni *acquis*' Euroopa Liitu integreerimise protokolliga kohaldamist.

Artikkel 8

Iirimaa võib teatada kirjalikult nõukogu eesistujale oma soovist, et tema suhtes ei kohaldataks enam käesoleva protokolliga tingimusi. Sel juhul kohaldatakse Iirimaa suhtes tavalisi lepingusätteid.

PROTOKOLL Taani seisukoha kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEELDE TULETAKES 12. detsembril 1992 Edinburghis Euroopa Ülemkogus kohtunud riigipeade ja valitsusjuhtide otsust, mis käsitles Taani poolt tõstatatud teatavaid Euroopa Liidu lepinguga seotud probleeme,

OLLES TÄHELE PANNUD Taani seisukohta kodakondsuse, majandus- ja rahaliidu, kaitsepoliitika, justiits- ja siseküsimuste suhtes, nagu see on sätestatud Edinburghi otsuses,

PIDADES SILMAS Schengeni *acquis*' Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artiklit 3,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule ja Euroopa Liidu lepingule.

I OSA

Artikkel 1

Taani ei osale Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise alusel ettepanud meetmete võtmisel nõukogus. Erandina Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 148 lõikest 2 määratletakse kvalifitseeritud häälteenamuseks seesama võrdeline osa asjaomaste nõukogu liikmete arvestatud häältest, mis on sätestatud mainitud artikli 148 lõikes 2. Nõukogu otsuste puhul, mis tuleb vastu võtta ühehäälselt, on vajalik nõukogu liikmete ühehäälsus, kaasa arvamata Taani valitsuse esindajat.

Artikkel 2

Taanile ei ole siduv ega tema suhtes kohaldatav ükski Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise säte, ükski selle jaotise alusel võetud meede, ükski selle jaotise alusel ühenduse poolt sõlmitud rahvusvaheline leping ega ükski mõnda sellist sätet tõlgendav Euroopa Kohtu otsus; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil tema pädevust, õigusi ja kohustusi; ükski selline säte, meede või otsus ei mõjuta mingil viisil *acquis communautaire*'i ega moodusta osa ühenduse õigusest, mida kohaldatakse Taani suhtes.

Artikkel 3

Taani ei vastuta artiklis 1 osutatud meetmete finantstagajärgede eest peale institutsioonide halduskulude.

Artikkel 4

Artikleid 1, 2 ja 3 ei kohaldata meetmete suhtes, mis määravad kindlaks kolmandad riigid, kelle kodanikel peab olema viisa liikmesriikide välispiiride ületamiseks, või ühtse viisavormiga seotud meetmete suhtes.

Artikkel 5

1. Taani otsustab kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on teinud Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotise sätete alusel otsuse Schengeni *acquis*'i põhineva ettepaneku või algatuse kohta, kas ta rakendab seda otsust oma siseriiklikus õiguses. Kui ta otsustab seda teha, siis loob see otsus kohustuse rahvusvahelise õiguse alusel Taani ning Schengeni *acquis*' Euroopa Liitu integreerimise protokollis 1 nimetatud teiste liikmesriikide vahel, samuti Iirimaa või Ühendkuningriigi suhtes, kui need liikmesriigid osalevad kõnealustes koostöö valdkondades.

2. Kui Taani otsustab mitte rakendada lõikes 1 osutatud nõukogu otsust, siis Schengeni *acquis*' Euroopa Liitu integreerimise protokollis 1 nimetatud liikmesriigid kaaluvad, missuguseid meetmeid võtta.

II OSA

Artikkel 6

Nõukogu poolt Euroopa Liidu lepingu artikli J.3 lõike 1 ja artikli J.7 valdkonnas võetud meetmete suhtes ei osale Taani liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuste ja meetmete väljatöötamises ning rakendamises, kuid ei takista liikmesriikidevahelise tihedama koostöö arengut sellel alal. Seepärast ei osale Taani nende meetmete võtmisel. Taani ei ole kohustatud aitama finantseerida sellistest meetmetest tulenevaid tegevuskulusid.

III OSA

Artikkel 7

Taani võib kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega mis tahes ajal informeerida teisi liikmesriike, et ta ei soovi enam kasutada kogu käesolevat protokollis või selle osa. Sel juhul kohaldab Taani täielikult kõiki asjakohaseid, sel ajal kehtivaid Euroopa Liidu raames võetud meetmeid.

C. EUROOPA ÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGULE LISATUD PROTOKOLLID

PROTOKOLL

Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele
varjupaiga andmise kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

ARVESTADES, ET:

vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli F lõike 2 sätetele respektseb liit põhiõigusi, nagu need tagab 4. novembril 1950 Roomas allakirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon;

Euroopa Ühenduste Kohus on pädev tagama, et Euroopa Liidu lepingu artikli F lõike 2 tõlgendamisel ja kohaldamisel järgib Euroopa Ühenduse seadust;

vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile O peab iga Euroopa riik liidu liikmeks saamist taotledes respektseerima Euroopa Liidu lepingu artikli F lõikes 1 sätestatud põhimõtteid;

PIDADES SILMAS, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 236 kehtestab teatud õiguste peatamise juhul, kui liikmesriik neid põhimõtteid raskelt ja jätkuvalt rikub;

MEELDE TULETADES, et iga liikmesriigi kodanikul on liidu kodanikuna eriline seisund ja kaitse, mille tagavad liikmesriigid vastavuses Euroopa Ühenduse asutamislepingu II osa sätetega;

PIDADES SILMAS, et Euroopa Ühenduse asutamisleping rajab sisepiirideta ala ja annab igale liidu kodanikule õiguse vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil;

MEELDE TULETADES, et küsimust liidu liikmesriikide kodanike väljaandmisest käsitletakse 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioonis ja 27. septembri 1996. aasta konventsioonis, mis on

koostatud Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 põhjal ja käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist väljaandmist;

SOOVIDES takistada varjupaiga institutsiooni kasutamist teistel eemärkidel kui need, mille jaoks see on kavandatud;

ARVESTADES, ET käesolev protokoll respektseb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni otstarvet ja eesmärgi,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Ainus artikkel

Arvestades põhiõiguste ja -vabaduste kaitse taset Euroopa Liidu liikmesriikides, peetakse liikmesriike seoses varjupaigaküsimustega kõigis juriidilistes ja praktilistes tähendustes üksteise suhtes ohututeks päritolumaadeks. Sellest tulenevalt võib liikmesriik teise liikmesriigi kodaniku varjupaigataotluse arvesse võtta või vastuvõetavaks kuulutada ainult järgmistel juhtudel:

1. kui liikmesriik, mille kodanik taotleja on, võtab pärast Amsterdami lepingu jõustumist, kasutades inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 15, oma territooriumil meetmeid, mis erinevad tema kohustustest selle konventsiooni alusel;
2. kui on algatatud Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõikes 1 sätestatud menetlus ja kuni nõukogu võtab selle suhtes vastu otsuse;
3. kui nõukogu on Euroopa Liidu lepingu artikli F.1 lõike 1 alusel kindlaks teinud, et liikmesriigis, mille kodanik taotleja on, eksisteerib raske ja jätkuv, artikli F lõikes 1 osutatud põhimõtete rikkumine;
4. kui liikmesriik otsustab seda ühepoolselt teise liikmesriigi kodaniku taotluse suhtes; sel juhul teavitatakse viivitamatult komisjoni; taotluse käsitlemisel eeldatakse, et see on selgelt alusetu, ilma et see ükskõik millisel viisil kuidagi mõjutaks liikmesriigi otsustamisõigust.

PROTOKOLL
subsidiiaarsuse ja proportsionaalsuse
põhimõtte kohaldamise kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

OTSUSTADES luua tingimused Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 3b nimetatud subsidiiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamiseks, pidades silmas nende kohaldamiskriteeriumide täpsemat määratlemist ning nende range järgimise ja järjepideva rakendamise tagamist kõigis institutsioonides;

SOOVIDES, et otsused tehtaks võimalikult lähedal liidu kodanikele;

ARVESTADES 25. oktoobri 1993. aasta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni institutsioonidevahelist lepingut subsidiiaarsuse põhimõtte rakendamise kohta,

ON KINNITANUD, et 16. oktoobri 1992. aasta Birminghami Euroopa Ülemkogu järeldused ja üldine lähenemine subsidiiaarsuse põhimõtte rakendamisele, milles lepiti kokku Euroopa Ülemkogu 11.-12. detsembri 1992. aasta istungjärgul Edinburghis, jäävad suunama nii liidu institutsioonide tegevust kui ka subsidiiaarsuse põhimõtte kohaldamise arengut, ja sel eesmärgil

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

1. Talle antud volituste kasutamisel tagab iga institutsioon subsidiiaarsuse põhimõtte järgimise. Samuti tagab ta, et järgitaks proportsionaalsuse põhimõtet, mille kohaselt ükski ühenduse meede ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik lepingu eesmärkide saavutamiseks.
2. Subsidiiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamine respektseb asutamislepingu üldsätteid ja eesmärgi, eriti *acquis communautaire*'i ja institutsioonide tasakaalu täieliku säilitamise asjus; see ei mõjuta Euroopa Kohtu poolt välja töötatud põhimõtteid siseriikliku ja ühenduse õiguse omavahelise suhte kohta ning peaks arvestama Euroopa Liidu lepingu artikli F lõiget 4, mille kohaselt "liit varustab ennast vahenditega, mis on vajalikud tema eesmärkide

saavutamiseks ning poliitika elluviimiseks".

3. Subsidiaarsuse põhimõte ei muuda küsitavaks asutamislepinguga Euroopa Ühendusele antud volitusi, nagu neid tõlgendab Euroopa Kohus. Lepingu artikli 3b teises lõigus osutatud kriteeriumid kehtivad valdkondades, kus ühendus ei ole ainupädev. Subsidiaarsuse põhimõte annab juhendid nende volituste kasutamiseks ühenduse tasandil. Subsidiaarsus on dünaamiline mõiste ja selle kohaldamisel tuleb arvesse võtta lepingus seatud eesmärgid. See võimaldab ühenduse meetet tema volituste piires laiendada, kui asjaolud seda nõuavad, ja vastupidi, piirata või lõpetada, kui see ei ole enam õigustatud.
4. Iga kavandatava ühenduse õigusakti puhul tuleb ära märkida põhjused, millel see rajaneb, pidades silmas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega sobivuse põhjendamist; põhjusi järelduseks, et ühenduse eesmärgi saavutab paremini ühendus, tuleb põhjendada kvalitatiivsete või võimaluse korral kvantitatiivsete näitajatega.
5. Et ühenduse meede oleks õigustatud, peavad olema täidetud mõlemad subsidiaarsuse põhimõtte aspektid: kavandatava meetme eesmärgid ei saa piisavalt saavutada liikmesriikide meetmega nende riikide põhiseaduse süsteemi raames ja neid on parem saavutada ühenduse meetmega.

Eespool nimetatud tingimustele vastavuse uurimisel tuleb kasutada järgmisi suuniseid:

1.
  - o kõnealusel küsimusel on mitut liikmesriiki mõjutavaid aspekte, mida ei saa rahuldavalt korraldada liikmesriikide meetmega;
  - o ainult liikmesriikide meede või ühenduse meetme puudumine oleks vastuolus asutamislepingu nõuetega (nagu vajadus korrigeerida konkurentsi kahjustamist või vältida varjatud kaubanduspiiranguid või tugevdada majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust) või kahjustaks muul viisil märkimisväärselt liikmesriikide huve;
  - o ühenduse tasandil võetav meede tooks selget kasu oma ulatuse või toime poolest võrrelduna meetmega liikmesriikide tasandil.
2. Ühenduse meetme vorm on võimalikult lihtne, kooskõlas meetme eesmärgi rahuldava saavutamise ja vajadusega meede tõhusalt ellu viia. Ühendus annab õigusakte ainult vajalikul määral. Muude seikade võrdsuse korral tuleks eelistada direktiive määrustele ja raamdirektiive üksikasjalikele meetmetele. Kuigi direktiivid on saavutatava tulemuse poolest siduvad liikmesriikidele, kellele need on adresseeritud, jätavad need riikide ametiasutustele vormi ja meetodi valiku, nagu on sätestatud asutamislepingu artiklis 189.
3. Pidades silmas ühenduse meetme laadi ja ulatust, peaksid ühenduse meetmed kooskõlas meetme eesmärgi saavutamise ja asutamislepingu nõuete järgimisega jätma riigi otsustele võimalikult suure mõjuulatuse. Respekterides ühenduse õigust, tuleks kanda hoolt, et respekteritaks ka riikides kinnistunud korda ning liikmesriikide õigussüsteemide korraldust ja toimimist. Kui on vajalikud ühenduse meetmed, peaksid need tagama liikmesriikidele alternatiivsed moodused meetmete eesmärkide saavutamiseks, arvestades vajadust need nõuetekohaselt ellu viia.
4. Kui subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamine tingib ühenduse meetme ärajätmise, peavad liikmesriigid oma meetmes järgima asutamislepingu artiklis 5 sätestatud üldreegleid, võttes kõik vajalikud meetmed oma lepingujärgsete kohustuste täitmise tagamiseks ja hoidudes kõigist meetmetest, mis võiksid asutamislepingu eesmärkide saavutamise ohtu seada.
5. Ilma et see piiraks komisjoni algatusõigust, peaks komisjon:
  - enne õigusaktide kohta ettepaneku tegemist laialdaselt konsulteerima ja konsultatsiooni dokumendid igal sobival juhul avaldama, välja arvatud eriti kiired või konfidentsiaalsed juhud;
  - põhjendama oma ettepanekute asjakohasust, pidades silmas subsidiaarsuse põhimõtet; vajaduse korral annab põhjenduse üksikasjad ettepanekule lisatav selgitav märgukiri. Ühenduse meetmete täielik või osaline rahastamine ühenduse eelarvest vajab selgitust;
  - võtma nõuetekohaselt arvesse vajadust, et iga finants- või halduskoorem, mis langeb ühendusele, riikide valitsustele, kohalikele organitele, majandustegevuses osalejatele või kodanikele, oleks minimaalne ja võrdeline taotletava eesmärgiga;

- esitama Euroopa Ülemkogule, Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande asutamislepingu artikli 3b kohaldamise kohta. See aastaaruanne saadetakse ka regioonide komiteele ning majandus- ja sotsiaalkomiteele.

10) Euroopa Ülemkogu võtab lõike 9 neljandas taandes osutatud komisjoni aruannet arvesse oma aruandes liidu edusammude kohta, mille ta peab vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile D esitama Euroopa Parlamendile.

11) Täielikult järgides kohaldatavaid menetlusi, kontrollivad Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni ettepanekute üldise läbivaatamise lahutamatu osana nende vastavust asutamislepingu artiklile 3b. See kehtib nii komisjoni esialgse ettepaneku kui ka paranduste kohta, mida Euroopa Parlament ja nõukogu ettepanekusse kavatsevad teha.

12) Asutamislepingu artiklites 189b ja 189c sätestatud menetluste käigus teatatakse Euroopa Parlamendile nõukogu seisukohast asutamislepingu artikli 3b kohaldamise kohta teatisega põhjustest, mis viisid nõukogu ühise seisukoha võtmiseni. Nõukogu teatab Euroopa Parlamendile põhjustest, mille alusel komisjoni ettepanek või selle osa loetakse kokkusobimatuks asutamislepingu artikliga 3b.

13) Subsidiaarsuse põhimõtte järgimine vaadatakse üle vastavalt asutamislepingus sätestatud reeglitele.

PROTOKOLL
liikmesriikide välissuhete kohta,
pidades silmas välispiiride ületamist

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE liikmesriikide vajadust tagada oma välispiiridel tõhus kontroll, vajaduse korral koostöös kolmandate riikidega,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sättes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Asutamislepingu IIIa jaotise artikli 73j lõike 2 punktis a sisalduvad sätted välispiiride ületamisega seotud meetmete kohta ei piira liikmesriikide pädevust läbi rääkida või sõlmida lepinguid kolmandate riikidega, kui need lepingud respekteerivad ühenduse õigust ja teisi asjakohaseid rahvusvahelisi lepinguid.

PROTOKOLL
liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

VÕTTES ARVESSE, et liikmesriikide avalik-õiguslik ringhääling on otseselt seotud iga ühiskonna demokraatlike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajadustega ning vajadusega säilitada meedia pluralism,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes tõlgendavates sätetes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Euroopa Ühenduse asutamislepingu sätted ei piira liikmesriikide pädevust rahastada avalik-õiguslikku ringhäälingut niivõrd, kuivõrd need summad määratakse ringhäälinguorganisatsioonidele avaliku teenuse osutamiseks, nagu selle teeb ülesandeks, määratleb ja korraldab iga liikmesriik, ja niivõrd, kuivõrd selline rahastamine ei mõjuta kaubandustingimusi ega konkurentsi ühenduses määral, mis oleks vastuolus üldiste huvidega, kusjuures arvesse võetakse avaliku teenuse osutamist.

PROTOKOLL
loomade kaitse ja heaolu kohta

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES tagada loomade kui aistimisvõimeliste olendite parema kaitse ja nende heaolu respekteerimise,

ON LEPPINUD KOKKU järgmises sättes, mis lisatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingule.

Ühenduse põllumajandus-, transpordi-, siseturu- ja teaduspoliitika kavandamisel ning rakendamisel pööravad ühendus ja liikmesriigid täit tähelepanu loomade heaolu nõuetele, respektides samal ajal liikmesriikide õigus- või haldusnorme ja tavasid, mis iseäranis käsitlevad riitusi, kultuuritraditsioone ja piirkondlikku pärandit.

D. EUROOPA LIIDU LEPINGULE NING EUROOPA SÖE- JA TERASEÜHENDUSE
JA EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUSE ASUTAMISLEPINGUTELE
LISATUD PROTOKOLLID

PROTOKOLL
institutsioonide kohta,
pidades silmas Euroopa Liidu laienemist

KÕRGED LEPINGUOSALISED

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa ühenduste asutamislepingutele.

Artikkel 1

Olenemata Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 157 lõikest 1, Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artikli 9 lõikest 1 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 126 lõikest 1, kuulub liidu esimese laienemise jõustumise kuupäevast komisjoni igast liikmesriigist üks kodanik, tingimusel et selleks kuupäevaks on häälte arvestamist nõukogus muudetud kas häälte ümberarvestamise või topeltenamuse abil kõigile liikmesriikidele vastuvõetaval viisil, võttes arvesse kõik asjakohased seigad, eelkõige tagades hüvituse neile liikmesriikidele, kes loobuvad teise komisjoniliikme nimetamise võimalusest.

Artikkel 2

Vähemalt üks aasta enne seda, kui Euroopa Liidu liikmeskond ületab kahekümne, kutsutakse kokku liikmesriikide valitsuste esindajate konverents, et põhjalikult läbi vaadata lepingute sätted institutsioonide koosseisu ja toimimise kohta.

PROTOKOLL
Euroopa Ühenduste teatud institutsioonide
ja talituste ning Eurooli asukoha kohta

LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

VÕTTES ARVESSE Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklit 216, Euroopa Söe- ja Teraseühenduse asutamislepingu artiklit 77 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 189,

VÕTTES ARVESSE Euroopa Liidu lepingut,

MEELDE TULETADES JA KINNITADES 8. aprilli 1965. aasta otsust ja ilma et see piiraks otsuseid tulevaste institutsioonide ja talituste asukoha kohta,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa ühenduste asutamislepingutele.

Ainus artikkel

1. Euroopa Parlamendi asukoht on Strasbourgis, kus peetakse 12 igakuist täisistungjärku, sealhulgas eelarveistungjark. Lisatäisistungjärgud peetakse Brüsselis. Euroopa Parlamendi

komiteed käivad koos Brüsselis. Euroopa Parlamendi peasekretariaat ja selle talitused jäävad Luxembourgis.

2. Nõukogu asukoht on Brüsselis. Aprillis, juunis ja oktoobris peab nõukogu oma istungeid Luxembourgis.
3. Komisjoni asukoht on Brüsselis. 8. aprilli 1965. aasta otsuse artiklites 7, 8 ja 9 loetletud talitused seatakse sisse Luxembourgis.
4. Euroopa Kohtu ja esimese astme kohtu asukoht on Luxembourgis.
5. Kontrollikoja asukoht on Luxembourgis.
6. Majandus- ja sotsiaalkomitee asukoht on Brüsselis.
7. Regioonide komitee asukoht on Brüsselis.
8. Euroopa Investeerimispanka asukoht on Luxembourgis.
9. Euroopa Rahainstituudi ja Euroopa Keskpanka asukoht on Frankfurtis.
10. Euroopa Politsei ameti (Europoli) asukoht on Haagis.

PROTOKOLL
riikide parlamentide funktsiooni kohta
Euroopa Liidus

KÕRGED LEPINGUOSALISED,

MEELDE TULETADES, et riikide valitsuste jälgimine nende oma parlamentide poolt liidu tegevuse suhtes on iga liikmesriigi konkreetse põhiseadusliku korralduse ja tava küsimus,

SOOVIDES aga ergutada riikide parlamente rohkem osalema Euroopa Liidu tegevuses ja tugevdada nende võimet avaldada oma vaateid küsimustes, mis võivad neid eriti huvitada,

ON LEPPINUD KOKKU järgmistes sätetes, mis lisatakse Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa ühenduste asutamislepingutele.

I. Teave liikmesriikide parlamentidele

1. Kõik komisjoni konsulteerimisdokumendid (rohelistes ja valged raamatud ning teatised) edastatakse viivitamata liikmesriikide parlamentidele.
2. Komisjoni ettepanekud õigusaktideks, nagu need määratleb nõukogu vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 151 lõikele 3, tehakse aegsasti kättesaadavaks, et iga liikmesriigi valitsus saaks vajaduse korral tagada nende kättesaadavuse parlamendile.
3. Õigusakti või vastavalt Euroopa Liidu lepingu VI jaotisele võetava meetme kohta tehtud komisjoni ettepaneku Euroopa Parlamendile ja nõukogule kõigis keeltes kättesaadavaks tegemise ja kuupäeva vahele, mil see võetakse nõukogu päevakorda kas õigusakti vastuvõtmiseks või ühise seisukoha vastuvõtmiseks vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklitele 189b ja 189c, peab jääma vähemalt kuus nädalat, mille puhul kehtivad erandid kiireloomulisuse alusel, mille põhjused sedastatakse õigusaktis või ühises seisukohas.

II. Euroasjade komisjonide konverents

4. Euroasjade komisjonide konverents (edaspidi "COASAC"), mis asutati Pariisis 16.-17. novembril 1989, võib väljendada iga seisukohta, millele ta peab kohaseks pöörata Euroopa Liidu institutsioonide tähelepanu, eriti õigusaktide eelnõude põhjal, mida liikmesriikide valitsuste esindajad võivad ühisel kokkuleppel talle saata, pidades silmas nende sisu iseloomu.
5. COASAC võib seoses vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisega läbi vaadata iga seadusandliku ettepaneku või algatuse, millel võib olla otseseid tagajärgi üksikisikute õigustele ja vabadustele. Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile teatatakse kõigist selle punkti kohaselt väljen-

datud COASACi seisukohtadest.

6. COASAC võib esitada Euroopa Parlamendile, nõukogule ja komisjonile iga seisukoha, mida ta peab ühenduse seadusandlikus tegevuses kohaseks, eriti seoses subsidiaarsuse põhimõtte rakendamise, vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomise ja põhiõigusi käsitlevate küsimustega.

7. COASACi seisukohad ei seo mingil viisil riikide parlamente ega otsusta ette nende seisukohta.

LÖPPAKT

LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJATE KONVERENTS, mis tuli kokku märtsikuu kahekümne üheksandal päeval tuhande üheksasaja üheksakümne kuuendal aastal Torinos, et ühisel kokkuleppel võtta vastu muudatused, mis tehakse Euroopa Liidu lepingus ning Euroopa Ühenduse, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingus ja teatavates nendega seotud aktides, on vastu võtnud järgmised tekstid:

I. Amsterdami leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut, Euroopa ühenduste asutamislepinguid ja teatavaid nendega seotud akte

II. Protokollid

A. Euroopa Liidu lepingule lisatud protokoll

1. Protokoll Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 kohta

B. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokollid

2. Protokoll Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise kohta

3. Protokoll Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7a teatavate aspektide kohaldamise kohta Ühendkuningriigi ja Iirimaa suhtes

4. Protokoll Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta

5. Protokoll Taani seisukoha kohta

C. Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud protokollid

6. Protokoll Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise kohta

7. Protokoll subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta

8. Protokoll liikmesriikide välissuhete kohta, pidades silmas välispiiride ületamist

9. Protokoll liikmesriikide avalik-õigusliku ringhäälingu kohta

10. Protokoll loomade kaitse ja heaolu kohta

D. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokollid

11. Protokoll institutsioonide kohta, pidades silmas Euroopa Liidu laienemist

12. Protokoll Euroopa ühenduste teatud institutsioonide ja talituste ning Europoli asukoha kohta

13. Protokoll riikide parlamentide funktsiooni kohta Euroopa Liidus

III. Deklaratsioonid

Konverents võttis vastu järgmised käesolevale lõppaktile lisatud deklaratsioonid:

1. Deklaratsioon surmanuhtluse kaotamise kohta

2. Deklaratsioon Euroopa Liidu ja Lääne-Euroopa Liidu vahelise tõhustatud koostöö kohta

3. Deklaratsioon Lääne-Euroopa Liidu kohta

4. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artiklite J.14 ja K.10 kohta
5. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli J.15 kohta
6. Deklaratsioon poliitika planeerimise ja varajase hoiatamise üksuse loomise kohta
7. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.2 kohta
8. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 punkti e kohta
9. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.6 lõike 2 kohta
10. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.7 kohta
11. Deklaratsioon kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse kohta
12. Deklaratsioon keskkonnamõju hindamise kohta
13. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7d kohta
14. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 44 kehtetuks tunnistamise kohta
15. Deklaratsioon Schengeni *acquis*'ga tagatud kaitse- ja julgeolekutaseme säilitamise kohta
16. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73j lõike 2 punkti b kohta
17. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73k kohta
18. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73k lõike 3 punkti a kohta
19. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73l lõike 1 kohta
20. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73m kohta
21. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73o kohta
22. Deklaratsioon puuetega isikute kohta
23. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 109r nimetatud stimuleerivate meetmete kohta
24. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 109r kohta
25. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118 kohta
26. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118 lõike 2 kohta
27. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118b lõike 2 kohta
28. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 119 lõike 4 kohta
29. Deklaratsioon spordi kohta
30. Deklaratsioon saarealade kohta
31. Deklaratsioon nõukogu 1987. aasta 13. juuli otsuste kohta
32. Deklaratsioon komisjoni korralduse ja toimimise kohta
33. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 188c lõike 3 kohta
34. Deklaratsioon kaasotsustamismenetluse tähtaegadest kinnipidamise kohta
35. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 191a lõike 1 kohta
36. Deklaratsioon ülemeremaade ja territooriumide kohta
37. Deklaratsioon Saksamaa avalik-õiguslike krediidiasutuste kohta
38. Deklaratsioon vabatahtliku teenistuse kohta

39. Deklaratsioon ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi kohta
40. Deklaratsioon Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse rahvusvaheliste lepingute sõlmimise menetluse kohta
41. Deklaratsioon läbipaistvust, dokumentide kättesaadavust ja pettusevastast võitlust käsitlevate sätete kohta
42. Deklaratsioon lepingute konsolideerimise kohta
43. Deklaratsioon subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise protokolliga
44. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artikli 2 kohta
45. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artikli 4 kohta
46. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artikli 5 kohta
47. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artikli 6 kohta
48. Deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokolliga
49. Deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokolliga ainsa artikli punktid
50. Deklaratsioon institutsioonide protokolliga, pidades silmas Euroopa Liidu laienemist
51. Deklaratsioon Amsterdami lepingu artikli 10 kohta

Konverents võttis teatavaks ka järgmised käesolevale lõppaktile lisatud deklaratsioonid:

1. Austria ja Luksemburgi deklaratsioon krediitiasutuste kohta
2. Taani deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.14 kohta
3. Saksamaa, Austria ja Belgia deklaratsioon subsidiaarsuse kohta
4. Iirimaa deklaratsioon Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolliga artikli 3 kohta
5. Belgia deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokolliga
6. Belgia, Prantsusmaa ja Itaalia deklaratsioon institutsioonide protokolliga, pidades silmas Euroopa Liidu laienemist
7. Prantsusmaa deklaratsioon ülemeredepartemangude olukorra kohta Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga silmas pidades
8. Kreeka deklaratsioon kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse deklaratsiooni kohta

Lõpuks leppis konverents kokku lisada käesolevale lõppaktile informatiivsel otstarbel Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu teksti koos käesoleva konverentsi tehtud muudatustega.

Sõlmitud ühe tuhande üheksasaja üheksakümne seitsmenda aasta oktoobrikuu teisel päeval Amsterdamis.

[lepingukeeltes]

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

Erik DERYCKE

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die

Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Niels Helveg PETERSEN

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus KINKEL

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Theodoros PANGALOS

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Abel MATUTES

Pour le Président de la République française

Hubert VÉDRINE

Thar ceann an Choimisiúin arna ádarús le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh

For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Raphael P. BURKE

Per il Presidente della Repubblica italiana

Lamberto DINI

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

Jacques F. POOS

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Hans van MIERLO

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang SCHÜSSEL

Pelo Presidente da República Portuguesa

Jaime GAMA

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta

För Republiken Finlands President

Tarja HALONEN

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena HJELM-WALLÉN

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Douglas HENDERSON

KONVERENTSIL VASTUVÕETUD DEKLARATSIOONID

1. Deklaratsioon surmanuhtluse kaotamise kohta

Viidates Euroopa Liidu lepingu artikli F lõikele 2, meenutab konverents, et 4. novembril 1950 Roomas

allakirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni protokoll nr 6, mille on alla kirjutanud ja ratifitseerinud suurem osa liikmesriikidest, näeb ette surmanuhtluse kaotamise.

Sellela seoses märgib konverents, et pärast eespool mainitud protokollide allakirjutamist 28. aprillil 1983 on surmanuhtlus enamikus liidu liikmesriikides kaotatud ning seda ei ole kohaldatud üheski neist.

2. Deklaratsioon Euroopa Liidu ja Lääne-Euroopa Liidu vahelise tihustatud koostöö kohta

Pidades silmas Euroopa Liidu ja Lääne-Euroopa Liidu vahelist tihustatud koostööd, kutsus konverents nõukogu üles taotlema nõukogu peasekretariaadi töötajate usaldatavuse väljaselgitamiseks vajaliku korra kiiret vastuvõtmist.

3. Deklaratsioon Lääne-Euroopa Liidu kohta

Konverents võtab arvesse järgmise deklaratsiooni, mille Lääne-Euroopa Liidu ministrite nõukogu võttis vastu 22. juulil 1997:

"Lääne-Euroopa Liidu deklaratsioon Lääne-Euroopa Liidu funktsioonist ning selle suhetest Euroopa Liidu ja Atlandi Liiduga

SISSEJUHATUS

1. Lääne-Euroopa Liidu (WEU) liikmesriigid leppisid 1991. aastal Maastrichtis kokku vajaduses arendada välja tõeline Euroopa julgeoleku- ja kaitseidentiteet ning suurendada Euroopa vastutust kaitseküsimustes. Seoses Amsterdami lepinguga kinnitavad nad veel kord nende jõupingutuste jätkamise ja tugevdamise tähtsust. WEU on Euroopa Liidu (EL) arengu lahutamatu osa, kindlustades liidu operatsioonivõimelisuse, eriti Petersbergis määratletud ülesannete kontekstis, ning on oluline osa Euroopa julgeoleku- ja kaitseidentiteedi arengust Atlandi liidus vastavalt Pariisi deklaratsioonile ja NATO ministrite Berliinis vastuvõetud otsustele.

2. Praegu ühendab WEU nõukogu kõiki Euroopa Liidu liikmesriike ja kõiki Atlandi liidu Euroopa riikidest liikmeid kooskõlas nende vastava staatusega. Samuti kohtuvad need riigid nõukogus Euroopa Liiduga assotsiatsioonilepingu sõlminud Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega, kes taotleavad nii Euroopa Liidu kui ka Atlandi liidu liikmeks saamist. WEU moodustab seega asjakohase raamistiku Euroopa riikide vahelisele dialoogile ja koostööle, mis puudutab Euroopa julgeoleku- ja kaitseküsimusi laiemas tähenduses.

3. Sellela seoses pöörab WEU tähelepanu Euroopa Liidu lepingu V jaotisele EL ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta, eriti artikli J.3 lõikele 1, artiklile J.7 ja protokollile artikli J.7 kohta, milles on kirjas:

Artikkel J.3, lõige 1

"1. Euroopa Ülemkogu määratleb ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhimõtted ning üldsuunised, sealhulgas kaitsepoliitilise tähendusega küsimustes."

Artikkel J.7

"1. Ühine välis- ja julgeolekupoliitika hõlmab kõiki liidu julgeolekuga seotud küsimusi, sealhulgas vastavalt teisele lõigule ühise kaitsepoliitika järkjärgulist kujundamist, mis võib viia ühiskaitseni, kui Euroopa Ülemkogu niiviisi otsustab. Sel juhul soovib ta igal liikmesriigil võtta selline otsus vastu kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Lääne-Euroopa Liit (WEU) on Euroopa Liidu arengu lahutamatu osa, kindlustades liidu operatiivse tegutsemisvõime eelkõige seoses lõikega 2. Ta toetab liitu ühise välis- ja julgeolekupoliitika kaitseaspektide kujundamisel, nagu on sätestatud käesolevas artiklis. Liit edendab sellele vastavalt tihedaid institutsioonilisi suhteid WEUga, pidades silmas võimalust integreerida WEU liitu, kui Euroopa Ülemkogu niiviisi otsustab. Sel juhul soovib ta igal liikmesriigil võtta selline otsus vastu kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Käesolevas artiklis silmas peetud liidu poliitika ei mõjuta teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära ning arvestab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühiskaitse teostumist Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonis (NATO); liidu poliitika on kooskõlas selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga.

Ühise kaitsepoliitika järkjärgulist kujundamist toetavad liikmesriigid, nii nagu nad seda asjakohaseks peavad, omavahelise koostööga relvastuse alal.

2. Käesolevas artiklis osutatud küsimused hõlmavad humanitaar- ja päästeülesandeid, rahuvalvet ja lahinguüksuste ülesandeid kriiside ohjeldamisel, sealhulgas rahusobitamist.

3. Liit kasutab WEUd, et töötada välja ja rakendada liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuseid ja meetmeid.

Euroopa Ülemkogu pädevus kehtestada üldsuuniseid vastavalt artiklile J.3 puudutab ka WEUd nende küsimuste puhul, mille jaoks liit kasutab WEUd.

Kui liit kasutab WEUd, et töötada välja ja rakendada lõikes 2 osutatud ülesannetega seotud otsuseid, siis on kõigil liidu liikmesriikidel õigus osaleda täiel määral kõnealuste ülesannete täitmisel. Kokkuleppel WEU institutsioonidega kehtestab nõukogu vajaliku tegutsemiskorra, et võimaldada kõigil kõnealuste ülesannete täitmisele kaasa aitaval liikmesriikidel täielikult ja võrdsetel alustel võtta osa planeerimisest ja otsuste tegemisest WEUs.

Käesolevas lõikes käsitletud kaitsepoliitilise tähendusega otsuste tegemine ei mõjuta lõike 1 kolmandas lõigus osutatud poliitikat ja kohustusi.

4. Käesoleva artikli sätted ei takista tihedama kahepoolse koostöö arengut kahe või enama liikmesriigi vahel nii WEU kui ka Atlandi liidu raames, kui niisugune koostöö ei ole vastuolus käesolevas jaotises sätestatud koostööga ega takista seda.

5. Käesoleva artikli eesmärkide edendamiseks vaadatakse selle artikli sätted läbi vastavalt artiklile N."

Protokoll artikli J.7 kohta

"KÕRGED LEPINGUOSALISED,

PIDADES SILMAS vajadust täielikult rakendada Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 lõike 1 teise lõigu ja lõike 3 sätteid,

PIDADES SILMAS asjaolu, et artikli J.7 kohaselt ei mõjuta liidu poliitika teatavate liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära, arvestab nende liikmesriikide Põhja-Atlandi lepingu järgseid kohustusi, kes näevad oma ühiskaitse teostumist NATOs, ja ühtib selle lepingu raames kehtestatud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES SÄTTES, mis lisatakse Euroopa Liidu lepingule:

"Aasta jooksul pärast Amsterdami lepingu jõustumist töötab Euroopa Liit koos Lääne-Euroopa Liiduga välja omavahelise tõhustatud koostöö korra.""

A. LÄÄNE-EUROOPA LIIDU SUHTED EUROOPA LIIDUGA:
OSALEMINE AMSTERDAMI LEPINGU RAKENDAMISES

4. 10. detsembril 1991 vastuvõetud deklaratsioonis Lääne-Euroopa Liidu funktsiooni kohta ning suhete kohta Euroopa Liidu ja Atlandi liiduga seadsid WEU liikmesriigid oma eesmärgiks "arendada WEU järkjärgult Euroopa Liidu kaitsekomponendiks". Täna taaskinnitavad nad seda eesmärki, nagu seda on edasi arendatud Amsterdami lepingus.

5. Kui liit kasutab WEUd, töötab WEU välja ja rakendab EL kaitsepoliitilise tähendusega otsused ja meetmed.

Nende EL otsuste ja meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel, mille tarvis liit kasutab WEUd, tegutseb WEU kooskõlas Euroopa Ülemkogu antud suunistega.

WEU toetab liitu ühise välis- ja julgeolekupoliitika kaitseaspektide kavandamisel, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis J.7.

6. WEU kinnitab, et kui Euroopa Liit kasutab WEUd Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 lõikes 2 osutatud ülesannetega seotud liidu otsuste väljatöötamiseks ja rakendamiseks, on kõigil liidu liikmesriikidel õigus täielikult osaleda kõnealuste ülesannete täitmisel vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 lõikele 3.

WEU arendab vaatlejate funktsiooni WEUs kooskõlas artikli J.7 lõike 3 sätetega ja kehtestab vajaliku tegutsemiskorra, et võimaldada kõigil EL taotlusel WEU poolt ettevõetud ülesannete täitmisele kaasa aitaval EL liikmesriikidel täielikult ja võrdsetel alustel osa võtta planeerimisest ja otsuste tegemisest WEUs.

7. Vastavalt protokollile Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 kohta kavandab WEU koos Euroopa Liiduga nendevahelise tõhustatud koostöö korra. Sellega seoses võib juba nüüd nimetada hulka meetmeid, millest mõnda uuritakse WEUs. Muu hulgas on nendeks:

- kord, mille eesmärk on parandada mõlemas organisatsioonis konsulteerimis- ja otsustamisprotsesside kooskõlastamist eriti kriisiolukordades;
- mõlema organisatsiooni vastavate asutuste ühiskoosolekute korraldamine;
- nii WEU ja EL eesistumisjärjestuse kui ka mõlema organisatsiooni halduseeskirjade ja -tavade võimalikult suur ühtlustamine;
- WEU peasekretariaadi ja EL nõukogu peasekretariaadi personali töö tihe kooskõlastamine, sealhulgas töötajate vahetuse ja lähetamise kaudu;
- kord, mis lubaks EL vastavatel asutustel, sealhulgas tema poliitika planeerimise ja varajase hoiatamise üksusel kasutada WEU planeerimisstaabi, kriisivaatluskeskuse ja satelliidikeskuse ressursse;
- vastavalt vajadusele EL ja WEU koostöö relvastuse alal Lääne-Euroopa Relvastusgrupi kui Euroopa relvastuskoostöö foorumi raames seoses Euroopa relvastusturu ratsionaliseerimise ja Euroopa Relvastusagentuuri loomisega;
- tegutsemiskord, mis tagaks koostöö Euroopa Komisjoniga ja mis peegeldab komisjoni osa ühises välis- ja julgeolekupoliitikas, nagu see on määratletud Euroopa Liidu lepingus selle muudetud kujul;
- parandatud julgeolekukorraldus suhetes Euroopa Liiduga.

B. WEU JA NATO VAHELISED SUHTED ATLANDI LIIDUS ARENDATAVA EUROOPA JULGEOLEKU- JA KAITSEIDENTITEEDI RAAMES

8. Atlandi liit on jätkuvalt Põhja-Atlandi lepingule vastava kollektiivse kaitse aluseks. Ta jääb edasi liitlaste oluliseks konsulteerimiskohaks ning raamistikuks, milles nad lepivad kokku poliitikas, mis on seotud nende julgeoleku- ja kaitsekohustustega Washingtoni lepingu alusel. Atlandi liit on alustanud kohandamis- ja reformiprotsessi selliselt, et ta saaks tõhusamalt täita kõiki oma ülesandeid. See protsess on suunatud transatlantilise partnerluse tugevdamisele ja uuendamisele, sealhulgas Euroopa julgeoleku- ja kaitseidentiteedi rajamisele Atlandi liidu raames.

9. WEU on oluline osa Euroopa julgeoleku ja kaitseidentiteedi arengust Atlandi liidu raames ja ta taotleb jätkuvalt NATOga tehtava institutsioonilise ja praktilise koostöö tugevdamist.

10. Lisaks ühise kaitse toetamisele vastavalt Washingtoni lepingu artiklile 5 ja muudetud Brüsseli lepingu V artiklile on WEU-I aktiivne funktsioon konfliktide ärahoidmisel ja kriiside ohjeldamisel, nagu on ette nähtud Petersbergi deklaratsioonis. Sellega seoses võtab WEU kohustuse täita täiel määral oma funktsiooni, austades nende kahe organisatsiooni vahelist täielikku läbipaistvust ja vastastikust täiendavust.

11. WEU kinnitab, et see identiteet rajaneb usaldusväärsetel sõjalistel põhimõtetel ja seda toetab asjakohane sõjaline planeerimine ning see võimaldab luua sõjaliselt ühtsed ja efektiivsed relvajõud, kes on võimelised tegutsema WEU poliitilise kontrolli ja strateegilise juhtimise all.

12. Sel eesmärgil edendab WEU oma koostööd NATOga eelkõige järgmistes valdkondades:

- WEU ja NATO vahelised konsultatsioonimehhanismid kriisiolukorras;
- WEU aktiivne osalemine NATO kaitse planeerimises;
- WEU ja NATO operatiivühendus selliste operatsioonide planeerimiseks, ettevalmistamiseks ja juhtimiseks, milles kasutatakse NATO vahendeid ja varustust WEU poliitilise kontrolli ja strateegilise juhtimise all, kaasa arvatud:
  - sõjaline planeerimine, mida korraldab NATO koostöös WEUga, ning õppused;
  - raamleping NATO vahendite ja varustuse üleandmise, jälgimise ja tagastamise kohta;
- WEU ja NATO kontaktid seoses Euroopa väejuhtimiskorraga.

See koostöö areneb edasi, eriti võttes arvesse Atlandi liidu kohandumist.

C. WEU OPERATIIVFUNKTSIOON EUROOPA JULGEOLEKU- JA KAITSEIDENTITEEDI ARENGUS

13. WEU arendab oma funktsiooni Euroopa poliitilise ja sõjalise kriisihjeldamisorganina, kes kasutab WEU riikide poolt ühe- või mitmepoolselt kättesaadavaks tehtud vahendeid ja varustust ning kes väljatöötamisel oleva korra kohaselt toetub vajaduse korral NATO vahenditele ja varustusele. Sellega seoses toetab WEU samuti ÜROd ja OSCEd nende kriisihjeldamisülesannetes.

WEU aitab Euroopa Liidu lepingu artikli J.7 raames kaasa ühise kaitsepoliitika järk-järgulisele kavandamisele ja hoolitseb selle konkreetse elluviimise eest oma operatiivfunktsiooni edasiarendamise kaudu.

14. Sel eesmärgil jätkab WEU tööd järgmistes valdkondades:

- WEU on arendanud kriisihjeldamismehhanisme ja -menetlusi, mida kaasajastatakse, kui WEU kogemused õppuste ja operatsioonidega kasvavad. Petersbergis määratletud ülesannete täitmine nõuab paindlikke tegutsemisviise, mis on kohandatud erinevateks kriisiolukordadeks ja kasutavad optimaalselt kriisihjeldamiseks loovutatavat varustust; selle hulka kuulub toetumine riiklikule peakorterile, mille võib olla kasutamiseks andnud tegevust juhtiv riik, või WEU ees vastutavale riikidevahelisele peakorterile või NATO vahenditele ja varustusele;
- WEU on juba välja töötanud eelotsused Euroopa ühise kaitsepoliitika määratlemise kohta, mis on esimene panus Euroopa ühise kaitsepoliitika eesmärkide, ulatuse ja vahendite edendamisse.

WEU jätkab seda tööd eelkõige Pariisi deklaratsiooni alusel ja arvestades Birminghami kohtumise järel peetud WEU ja NATO tippkohtumiste ja ministrite nõupidamiste otsuste asjakohaseid osi. Ta keskendub järgmistele valdkondadele:

- määratleb põhimõtted, mida järgitakse WEU riikide relvajõudude kasutamisel WEU Petersbergis määratletud operatsioonides Euroopa ühiste julgeolekuhuvide kaitsmiseks;
- organiseerib Petersbergis määratletud ülesannete täitmiseks vajalikud operatiivvahendid, nagu üld- ja situatsioonplaneerimine ning õppused, relvajõudude ettevalmistamine ja koostöövõime, sealhulgas vajaduse korral WEU asjakohane osavõtt NATO kaitse planeerimisest;
- strateegiline mobiilsus WEU jooksva töö alusel;
- kaitsealane luuretegevus planeerimisstaabi, kriisivaatluskeskuse ja satelliidikeskuse kaudu;
- WEU on võtnud arvukalt meetmeid, tugevdamaks oma operatiivfunktsiooni (planeerimisstaap, kriisivaatluskeskus ja satelliidikeskus). WEU peakorteri sõjaliste üksuste tegutsemise parandamine ja sõjalise komitee loomine nõukogu loal lisavad tuge struktuuridele, mis on olulised WEU operatsioonide edukaks ettevalmistamiseks ja juhtimiseks;
- selleks et muuta osalemine kõigis oma operatsioonides avatuks assotsieerunud liikmetele ja vaatlajariikidele, vaatab WEU samuti läbi vajalikud korraldused, et lubada assotsieerunud liikmetel ja vaatlajariikidel osaleda täielikult ja kooskõlas nende staatusega kõigis WEU operatsioonides;
- WEU meenutab, et assotsieerunud liikmed osalevad samal alusel kui täisliikmed operatsioonides, mille elluviimisele nad kaasa aitavad, nagu ka vastavil õppustel ja planeerimistel. WEU vaatab samuti läbi küsimuse vaatlajate võimalikult täielikust osalemisest kooskõlas nende staatusega planeerimisel ja otsuste tegemisel WEUs kõigi nende operatsioonide puhul, mille elluviimisele nad kaasa aitavad;
- WEU vaatab läbi, konsulteerides vajaduse korral asjaomaste asutustega, assotsieerunud liikmete ja vaatlajariikide maksimaalse osalemise võimalused kooskõlas nende staatusega. Ta käsitleb eriti tegevust relvastuse, kosmose ja sõjaliste uuringute valdkonnas;
- WEU uurib, kuidas tugevdada assotsieerunud partnerite osalemist üha laienevas tegevuses."

4. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artiklite J.14 ja K.10 kohta

Euroopa Liidu lepingu artiklite J.14 ja K.10 sätted ning neist tulenevad lepingud ei tähenda pädevuse üleandmist liikmesriikidelt Euroopa Liidule.

5. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli J.15 kohta

Konverents lepib kokku, et liikmesriigid tagavad Euroopa Liidu lepingu artiklis J.15 osutatud poliitilise

komitee võime igal ajal rahvusvahelise kriisi või muu kiireloomulise küsimuse korral väga lühikese etteteatamisaja järel koguneda poliitikaosakondade juhatajate või nende asetäitjate tasandil.

6. Deklaratsioon poliitika planeerimise ja varajase hoiatamise üksuse loomise kohta

Konverents lepib kokku järgmises.

1. Nõukogu peasekretariaati luuakse poliitika planeerimise ja varajase hoiatamise üksus peasekretäri, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja alluvuses. Luuakse asjakohane koostöö komisjoniga, et tagada täielik koosõla liidu välismajandus- ja arengupoliitikaga.

2. Üksuse ülesanded on järgmised:

1. vaadelda ja analüüsida ühise välis- ja julgeolekupoliitika vastavate valdkondade arengut;
2. anda hinnanguid liidu välis- ja julgeolekupoliitilistele huvidele ning kindlaks teha need alad, millele ühine välis- ja julgeolekupoliitika võiks tulevikus keskenduda;
3. anda õigel ajal hinnanguid ja teha varajasi hoiatusi selliste sündmuste või olukordade kohta, sealhulgas võimalike poliitiliste kriiside kohta, mis võivad anda märkimisväärsed tagasilööke liidu välis- ja julgeolekupoliitikale;
4. nõukogu või eesistujariigi taotlusel või omal algatusel töötada välja argumenteeritud poliitika- valikuid käsitlevaid dokumente, mida eesistujariigi vastutusel esitatakse kui panust poliitika määratlemisse nõukogus ning mis võivad sisaldada analüüsi, soovitusi ja strateegiaid ühise välis- ja julgeolekupoliitika jaoks.

3. Üksus moodustub peasekretariaadi, liikmesriikide, komisjoni ja WEU töötajaist.

4. Liikmesriigid ja komisjon võivad üksusele teha ettepanekuid võetavate ülesannete kohta.

5. Liikmesriigid ja komisjon osalevad poliitika planeerimises, andes võimalikult palju asjakohast, sealhulgas konfidentsiaalset teavet.

7. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.2 kohta

Politseikoostööd Euroopa Liidu lepingu artikli K.2 alusel, sealhulgas Europoli tegevust käsitlev meede kuulub asjakohasele kohtulikule läbivaatamisele pädevates siseriiklikes ametiasutustes vastavalt igas liikmesriigis kohaldatavatele eeskirjadele.

8. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli k.3 punkti e kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 punkti e sätteid ei kohusta liikmesriike, kelle õigussüsteem ei näe ette miinimumkaristusi, neid kasutusele võtma.

9. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.6 lõike 2 kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Liidu lepingu artikli K.6 lõikes 2 osutatud meetmete algatamine ja nende alusel vastuvõetud nõukogu aktid avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas vastavalt nõukogu ja komisjoni kodukorra asjakohastele sätetele.

10. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.7 kohta

Konverents märgib, et liikmesriik, esitades deklaratsiooni vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli K.7 lõikele 2, võib jätta endale õiguse kehtestada sätteid oma siseriiklikus õiguses selleks, et kui asja arutamise käigus kerkib artikli K.7 lõikes 1 osutatud akti kehtivuse või tõlgendamise küsimus sellises siseriiklikus kohtus, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, võidaks sellelt kohtult nõuda asja suunamist Euroopa Kohtusse.

11. Deklaratsioon kirikute ja mitteusulistele organisatsioonide staatuse kohta

Euroopa Liit austab siseriikliku õigusega kehtestatud liikmesriikide kirikute ja usuühenduste või -koguduste staatust ega kahjusta seda.

Euroopa Liit austab samavõrdselt ka filosoofiliste ja mitteusulistele organisatsioonide staatust.

12. Deklaratsioon keskkonnamõju hindamise kohta

Konverents märgib, et kui komisjon teeb ettepanekuid, millel võib olla märkimisväärne mõju keskkonnale, kohustub ta korraldama keskkonnamõju uuringuid.

13. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7d kohta

Avalikke teenuseid käsitleva Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7d sätete rakendamisel respektieritakse täiel määral Euroopa Kohtu pädevust, muu hulgas selliste teenuste võrdõiguslikkust järgiva osutamise, kvaliteedi ja järjepidevuse põhimõtteid.

14. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 44 kehtetuks tunnistamise kohta

Seoses miinimumhindade kehtestamisega üleminekuperioodil liikmesriikidevahelisi loomulikke eelistusi nimetava Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 44 kehtetuks tunnistamine ei mõjuta ühenduse eelistamise põhimõtet, nagu see on määratletud Euroopa Kohtu pretsedendiõigusega.

15. Deklaratsioon Schengeni acquis'ga tagatud kaitse- ja julgeolekutaseme säilitamise kohta

Konverents lepib kokku, et nõukogu võetavad meetmed, mis asendavad 1990. aasta Schengeni konventsioonis sisalduvaid sätteid ühispiiridel kontrolli kaotamise kohta, peaksid tagama kaitse ja julgeoleku vähemalt samal tasemel kui eespool nimetatud Schengeni konventsiooni sätted.

16. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73j lõike 2 punkti b kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73j lõike 2 punkti b kohaldamisel võetakse arvesse liidu ja liikmesriikide välispoliitilisi kaalutlusi.

17. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73k kohta

Varjupaigapoliitikat käsitlevais küsimustes seatakse sisse konsultatsioonid ÜRO Pagulaste Ülemkomissari Ameti ja teiste pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

18. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73k lõike 3 punkti a kohta

Konverents lepib kokku, et liikmesriigid võivad pidada läbirääkimisi ja sõlmida lepinguid kolmandate riikidega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73k lõike 3 punktiga a hõlmatud valdkondades, kui need lepingud respektierivad ühenduse õigust.

19. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73l lõike 1 kohta

Konverents lepib kokku, et liikmesriigid võivad oma Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73l lõikest 1 tulenevaid kohustusi täites arvesse võtta välispoliitilisi kaalutlusi.

20. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73m kohta

Vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 73m võetud meetmed ei takista ühtki liikmesriiki kohaldamast oma riigiõiguslikke norme, mis käsitlevad ajakirjandusvabadust ja sõnavabadust muudes massiteabevahendites.

21. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 73o kohta

Konverents lepib kokku, et nõukogu vaatab enne Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 73o nimetatud viie aasta pikkuse ajavahemiku lõppu läbi artikli 73o lõike 2 teises taandes nimetatud otsuse elemendid, pidades silmas selle otsuse vastuvõtmist ja kohaldamist kohe pärast kõnealuse ajavahemiku lõppu.

22. Deklaratsioon puuetega isikute kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 100a põhjal meetmeid kavandades võtavad ühenduse institutsioonid arvesse puuetega isikute vajadusi.

23. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 109r nimetatud stimuleerivate meetmete kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 109r nimetatud stimuleerivad meetmed peavad alati täpsustama järgmisi üksikasju:

- meetmete võtmise põhjused, mis rajanevad nende vajalikkuse ja nendega ühenduse tasandil loodava lisandväärtuse objektiivsel hinnangul;

- nende kestus, mis ei tohiks ületada viit aastat;
- nende rahastamise maksimumsumma, mis peaks kajastama selliste meetmete stimuleerivat toimet.

24. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 109r kohta

Ollakse seisukohal, et kõik Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 109r tulenevad kulud kuuluvad finantsperspektiivide rubriiki 3.

25. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118 kohta

Ollakse seisukohal, et kõik Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklist 118 tulenevad kulud kuuluvad finantsperspektiivide rubriiki 3.

26. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118 lõike 2 kohta

Kõrged lepinguosalisel märgivad, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118 lõike 2 arutusel lepiti kokku, et töötajate ohutuse ja tervise kaitse miinimumnõudeid määrates ei kavatse ühendus diskrimineerida väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete töötajaid, kui asjaolud seda ei õigusta.

27. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118b lõike 2 kohta

Kõrged lepinguosalisel kuulutavad, et esimeses kokkuleppes tööturu osapoolte vaheliste kokkulepete kohaldamiseks ühenduse tasandil, millele on viidatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 118b lõikes 2, arendatakse vastavalt iga liikmesriigi reeglitele toimuvatele kollektiivlääbirääkimistele välja nende kokkulepete sisu, ning seega ei sea kõnealune kokkulepe liikmesriikidele ühtegi kohustust kohaldada neid kokkuleppeid vahetult ega töötada välja reegleid nende ülevõtmiseks ega ühtegi kohustust muuta kehtivaid siseriiklikke õigusakte, et hõlbustada nende kokkulepete rakendamist.

28. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 119 lõike 4 kohta

Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 119 lõikes 4 nimetatud meetmete võtmisel peaksid liikmesriigid esmajärjekorras eesmärgiks seadma naiste tööolude parandamise.

29. Deklaratsioon spordi kohta

Konverents rõhutab spordi sotsiaalset tähtsust, eriti selle osa identiteedi loomisel ja inimeste ühendamisel. Seetõttu kutsub konverents Euroopa Liidu organeid kuulama spordiühinguid, kui kõne all on tähtsad sporti mõjutavad küsimused. Sellega seoses tuleks erilist tähelepanu pöörata harrastusspordi eripärale.

30. Deklaratsioon saarealade kohta

Konverents märgib, et saarealad kannatavad struktuuriliselt ebasoodsate olude all, mis tulenevad nende saarelisest asendist ja mille püsivus piirab nende majanduslikku ja sotsiaalset arengut.

Seetõttu tunnistab konverents, et ühenduse õigusaktid peavad neid ebasoodsaid olusid arvestama ja õigustatud juhtudel võib võtta konkreetseid meetmeid nende alade kasuks, et neid õiglastel tingimustel paremini siseturuga integreerida.

31. Deklaratsioon nõukogu 13. juuli 1987. aasta otsuse kohta

Konverents kutsub komisjoni edastama hiljemalt 1998. aasta lõpuks nõukogule ettepaneku parandada nõukogu 13. juuli 1987. aasta otsust, milles sätestatakse komisjonile antud rakendamisoluliste kasutamise kord.

32. Deklaratsioon komisjoni korralduse ja toimimise kohta

Konverents märgib, et komisjon kavatseb valmistada aegsasti ette kolleegiumisese ülesannete ümberkorralduse komisjoni jaoks, kes astub ametisse aastal 2000, et tagada parim jaotus tavaportfellide ja eri-ülesannete vahel.

Seetõttu leiab konverents, et nii ülesannete jagamisel kolleegiumis kui ka nende ülesannete ümberjaotamisel komisjoni ametiaja kestel peab komisjoni presidendil olema laialdane otsustamisõigus.

Konverents märgib samuti, et komisjon kavatseb paralleelselt ümber korraldada oma talitused. Eriti peab

konverents soovitavaks välissuhete toomist asepresidendi võimupädevusse.

33. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 188c lõike 3 kohta

Konverents kutsub kontrollikoda, Euroopa Investeeringuspanka ja komisjoni säilitama praeguse kolme-poolse lepingu kehtivust. Kui mõni osaline nõuab uut või muudetud teksti, püüavad nad sellise teksti suhtes kokkuleppele jõuda, võttes arvesse lepinguosaliste huve.

34. Deklaratsioon kaasotsustamismenetluse tähtaegadest kinnipidamise kohta

Konverents kutsub Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni tegema jõupingutusi, et tagada kaasotsustamismenetluse võimalikult tõrgeteta sujumine. Konverents meenutab Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 189b sätestatud tähtaegade range järgimise tähtsust ja kinnitab, et selle artikli lõikes 7 ettenähtud kõnealuste ajavahemike pikendamist tuleks kaaluda ainult äärmise vajaduse korral. Mingil juhul ei tohiks tegelik ajavahemik alates teisest lugemisest Euroopa Parlamendis kuni lepituskomitee menetluse tulemuseni ületada üheksat kuud.

35. Deklaratsioon Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 191a lõike 1 kohta

Konverents lepib kokku, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 191a lõikes 1 nimetatud põhimõtted ja tingimused võimaldavad liikmesriigil taotleda, et komisjon või nõukogu ei edastaks sellest riigist pärinevat dokumenti kolmandatele isikutele ilma selle riigi eelneva nõusolekuta.

36. Deklaratsioon ülemeremaade ja -territooriumide kohta

Konverents tunnistab, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu neljandas osas sätestatud ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise erikord oli kavandatud suure hulga maade ja territooriumide jaoks, mis hõlmasid laiu alasid ja kus oli suur rahvaarv. Pärast 1957. aastat on see kord vähe muutunud.

Konverents märgib, et tänapäeval on ainult 20 ülemeremaad ja -territooriumi ning need on äärmiselt hajusalt asetsevad saareterritooriumid, mille rahvaarv kokku on umbes 900 000. Pealegi on enamiku ülemeremaade ja -territooriumide areng oma eriti ebasoodsatest geograafilistest ja majanduslikest oludest tingituna struktuuriliselt maha jäänud. Neis oludes ei saa 1957. aastal sätestatud assotsieerimise erikord enam tõhusalt lahendada ülemeremaade ja -territooriumide arengu probleeme.

Konverents kinnitab taas pidulikult, et assotsieerimise eesmärk on edendada nende maade ja territooriumide majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning seada sisse tihedad majandussidemed nende ja ühenduse kui terviku vahel.

Konverents kutsub nõukogu, kes teeb otsuse vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 136 sätetele, 2000. aasta veebruariks assotsieerimiskorda läbi vaatama, pidades silmas nelja eesmärki:

- tõhusamini edendada ülemeremaade ja -territooriumide majanduslikku ja sotsiaalset arengut;
- arendada majandussuhteid ülemeremaade ja -territooriumide ning ühenduse vahel;
- võtta rohkem arvesse üksikute ülemeremaade ja -territooriumide erinevust ning konkreetset eripära, sealhulgas asutamisevabadusega seotud aspekte;
- tagada rahastamisvahendi tõhustamine.

37. Deklaratsioon Saksamaa avalik-õiguslike krediitiasutuste kohta

Konverents märgib ära komisjoni arvamuse selle kohta, et ühenduse praegused konkurentsireeglid lubavad täielikult arvesse võtta Saksamaa praeguste avalik-õiguslike krediitiasutuste poolt üldistes majandushuvides osutatavaid teenuseid ja neile selliste teenustega seotud kulude kompenseerimiseks antud soodustusi. Sellega seoses on viis, kuidas Saksamaa võimaldab kohalikel organitel täita oma ülesannet teha oma piirkonnas kättesaadavaks laiahaardeline ja tõhusalt toimiv rahanduse infrastruktuur, nimetatud liikmesriigi enda organisatsiooniline asi. Sellised soodustused ei tohi avaldada konkurentsi tingimustele rohkem ebasoovitavat mõju, kui on vaja nende konkreetsete ülesannete täitmiseks, ega olla vastuolus ühenduse huvidega.

Konverents meenutab, et Euroopa Ülemkogu on kutsunud komisjoni uurima, kas samalaadseid juhtumeid esineb teistes liikmesriikides, kohaldama vastavalt vajadusele samasugustel juhtudel samu norme ning informeerima majandus- ja rahandusministrite nõukogu.

38. Deklaratsioon vabatahtliku teenistuse kohta

Konverents tõdeb vabatahtliku teenistuse tähtsat panust sotsiaalse solidaarsuse arendamisse.

Ühendus soodustab vabatahtlike organisatsioonide Euroopa-möödet, rõhutades eriti informatsiooni ja kogemuste vahetamist ning noorte ja vanemate inimeste osavõttu vabatahtlikust tööst.

39. Deklaratsioon ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi kohta

Konverents märgib, et ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedil on otsustav tähtsus, selleks et pädevad siseriiklikud asutused neid nõuetekohaselt rakendada võiksid ning et üldsus ja äriühingud nendest paremini aru saaksid. Konverents meenutab Edinburghis 11. ja 12. detsembril 1992 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi poolt kõnealusel teemal tehtud järeldusi ning 8. juunil 1993 vastuvõetud nõukogu resolutsiooni ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi kohta (Euroopa Ühenduste Teataja C 166, 17.6.1993, lk 1).

Konverents leiab, et kolm ühenduse õigusaktide vastuvõtmisel osalevat institutsiooni - Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon - peaksid kehtestama nimetatud õigusaktide väljatöötamise kvaliteedi suunised. Konverents rõhutab ka, et ühenduse õigusaktid tuleks teha kättesaadavamaks, ning tervitab õigusaktide ametliku kodifitseerimise kiirendatud töömeetodi vastuvõtmist ja esmakordset rakendamist 20. detsembri 1994. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega (Euroopa Ühenduste Teataja C 102, 4.4.1996, lk 2).

Seetõttu deklareerib konverents, et Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon peaksid:

- ühisel kokkuleppel kehtestama suunised, et parandada ühenduse õigusaktide väljatöötamise kvaliteeti, ja järgima neid suuniseid ühenduse õigusaktide või õigusaktide eelnõude ettepanekute kaalumisel, võttes tarvitusele sisemisi organisatsioonilisi meetmeid, mida nad peavad vajalikuks, et tagada nende suuniste nõuetekohane kohaldamine;
- tegema kõik endast sõltuva, et kiirendada õigusaktide kodifitseerimist.

40. Deklaratsioon Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse rahvusvaheliste lepingute sõlmimise menetluse kohta

Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingule lisatud üleminekusätete konventsiooni artikli 14 kehtetuks tunnistamine ei muuda Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse poolt rahvusvaheliste lepingute sõlmimisel kehtivaid tavasid.

41. Deklaratsioon läbipaistvust, dokumentide kättesaadavust ja pettusevastast võitlust käsitlevate sätete kohta

Konverents leiab, et Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu ja Euratomi asutamislepingu alusel toimides peaksid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon juhinduma Euroopa Ühenduse asutamislepingu raames kehtivatest sätetest, mis käsitlevad läbipaistvust, dokumentide kättesaadavust ning pettusevastast võitlust.

42. Deklaratsioon lepingute konsolideerimise kohta

Kõrged lepinguosalisel leppisid kokku, et käesoleva valitsustevahelise konverentsi käigus alustatud tehnilist tööd tuleb jätkata nii kiiresti kui võimalik, selleks et töötada välja kõigi asjakohaste lepingute, sealhulgas Euroopa Liidu lepingu konsolideeritud redaktsioon.

Nad leppisid kokku, et selle tehnilise töö lõpptulemus, mis avalikustatakse selgituslikel eesmärkidel nõukogu peasekretäri vastutusel, ei oma mingit juriidilist jõudu.

43. Deklaratsioon subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise protokolliga

Kõrged lepinguosalisel kinnitavad ühelt poolt Euroopa Liidu lepingu lõppaktile lisatud ühenduse õiguse rakendamise deklaratsiooni ja teiselt poolt Essenis kokku tulnud Euroopa Ülemkogu järeldusi, milles deklareeritakse, et ühenduse õiguse halduslik rakendamine on põhimõtteliselt liikmesriikide endi vastutusel kooskõlas nende põhiseadusliku korraga. See ei mõjuta ühenduse institutsioonide järelevalve-, seire- ja rakendusvolitusi, mis on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklites 145 ja 155.

44. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga artikli 2 kohta

Kõrged lepinguosalisel lepivad kokku, et nõukogu võtab vastu kõik Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu

integreerimise protokollis artiklis 2 osutatud vajalikud meetmed Amsterdami lepingu jõustumise kuupäeval. Sel eesmärgil võetakse vajalikud ettevalmistustööd ette õigel ajal, et need lõpeksid enne nimetatud kuupäeva.

45. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artikli 4 kohta

Kõrged lepinguosaliselid kutsuvad nõukogu üles enne Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artikli 4 alusel Iirimaa või Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi poolt esitatud mõnedes või kõikides Schengeni *acquis'* sätetes osalemise taotluse kohta otsuse langetamist küsima komisjoni arvamust. Nad kohustuvad ka tegema oma parima, selleks et lubada Iiril või Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigil soovi korral kasutada kõnealuse protokollis artiklit 4, et nõukogul oleks võimalik langetada nimetatud artiklis osutatud otsuseid kõnealuse protokollis jõustumise kuupäeval või mis tahes ajal pärast seda.

46. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artikli 5 kohta

Kõrged lepinguosaliselid kohustuvad tegema endast sõltuvalt, et teha võimalikuks kõikide liikmesriikide vaheline tegevus Schengeni *acquis'* valdkonnas, eriti siis, kui Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik on kooskõlas Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artikliga 4 nõustunud nimetatud *acquis'* mõnede või kõikide sätetega.

47. Deklaratsioon Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artikli 6 kohta

Kõrged lepinguosaliselid lepivad kokku, et astuvad kõik vajalikud sammud, et Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokollis artiklis 6 osutatud kokkulepped võiksid jõustuda samal kuupäeval, kui jõustub Amsterdami leping.

48. Deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokollis kohta

Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokoll ei piira ühegi liikmesriigi õigust võtta organisatsioonilisi meetmeid, mida ta peab vajalikuks, et täita oma 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni järgseid kohustusi.

49. Deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokollis ainsa artikli punktid kohta

Konverents deklareerib, et tõdedes Euroopa ühenduste sisserände eest vastutavate ministrite 30. novembri - 1. detsembri 1992. aasta ilmselt alusetute varjupaigataotluste resolutsiooni ja nõukogu 20. juuni 1995. aasta varjupaigamenetluste miinimumtagatiste resolutsiooni tähtsust, tuleks varjupaigamenetluste kuritarvitamise ja ilmselt alusetute taotluste lahendamiseks sobivate kiirmenetluste küsimust täpsemalt arutada, et kehtestada parandusi nende menetluste kiirendamiseks.

50. Deklaratsioon institutsioonide protokollis kohta, pidades silmas Euroopa Liidu laienemist

On kokku lepitud, et kuni esimese laienemise jõustumiseni pikendatakse nõukogu 29. märtsi 1994. aasta otsust ("Ioannina kompromissi") ning selleks kuupäevaks leitakse lahendus Hispaania erijuhtumi jaoks.

51. Deklaratsioon Amsterdami lepingu artikli 10 kohta

Amsterdami lepinguga tunnistatakse kehtetuks ja kustutatakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingu ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu aegunud sätted, mis kehtisid enne Amsterdami lepingu jõustumist, ja kohandatakse nende teatavaid sätteid; sealhulgas kaasatakse Euroopa ühenduste ühtse nõukogu ja ühtse komisjoni asutamislepingu ning otsestel ja üldistel valimistel Euroopa Parlamenti esindajate valimist käsitleva akti teatavad sätted. Kõnealused muudatused ei mõjuta *acquis communautaire'*i.

KONVERENTSIL TEATAVAKS VÕETUD DEKLARATSIOONID

1. Austria ja Luksemburgi deklaratsioon krediidasutuste kohta

Austria ja Luksemburg leiavad, et deklaratsioon Saksamaa avalik-õiguslike krediidasutuste kohta on kohaldatav ka samalaadse organisatsioonilise struktuuriga Austria ja Luksemburgi krediidasutuste suhtes.

2. Taani deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli K.14 kohta

Euroopa Liidu lepingu artikkel K.14 nõuab kõikide Euroopa Liidu nõukogu liikmete, s.o kõikide liikmesriikide ühehäälsust iga otsuse vastuvõtmiseks, mis käsitleb Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotises esitatud viisa-, varjupaiga- ja sisserändepoliitikat ning muid isikute vaba liikumisega seotud põhimõtteid käsitlevate sätete kohaldamist meetmete suhtes artiklis K.1 osutatud valdkondades. Peale selle peab kõik üksmeelsed nõukogu otsused enne jõustumist olema vastu võetud igas liikmesriigis kooskõlas selle põhiseadusest tulenevate nõuetega. Taanis nõuab selline vastuvõtmine Taani põhiseaduses määratletud suveräänsuse üleandmise puhul kas Folketingi liikmete viiekuuendikulist enamust või nii Folketingi liikmete enamust kui ka häälteenamust rahvahääletusel.

3. Saksamaa, Austria ja Belgia deklaratsioon subsidiaarsuse kohta

Saksa, Austria ja Belgia valitsus peavad endastmõistetavaks, et Euroopa Ühenduse sammud kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ei puuduta mitte üksnes liikmesriike, vaid ka nende üksusi sel määral, mil neil on oma riigioigusega antud seadusandlikud volitused.

4. Iirimaa deklaratsioon Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolliga

Iirimaa deklareerib, et oma õigust võtta osa meetmete kehtestamisest vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu IIIa jaotisele kavatab ta Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta protokolliga artikli 3 alusel kasutada nii suures ulatuses, kui on ühitatav Ühendkuningriigiga ühise reisiipiirkonna säilitamisega. Iirimaa meenutab, et osalemine Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 7a teatavate aspektide kohaldamise protokollis peegeldab tema soovi säilitada ühine reisiipiirkond Ühendkuningriigiga, et laiendada maksimaalselt Iirimaa välja- ja Iirimaa sissesõidu vabadust.

5. Belgia deklaratsioon Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokolliga

Kiites heaks Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise protokolliga, deklareerib Belgia, et kooskõlas oma kohustustega 1951. aasta Genfi konventsiooni ja 1967. aasta New Yorgi protokolliga alusel vaatab ta kõnealuse protokolliga ainsa artikli punktis d fikseeritud sätete kohaselt üksikjuhtudel läbi iga teise liikmesriigi kodaniku esitatud varjupaigataotluse.

6. Belgia, Prantsusmaa ja Itaalia deklaratsioon institutsioonide protokolliga, pidades silmas Euroopa Liidu laienemist

Belgia, Prantsusmaa ja Itaalia täheldavad, et valitsustevahelise konverentsi tulemuste alusel ei vasta Amsterdami leping Euroopa Ülemkogu Madridi kohtumisel veel kord kinnitatud vajadusele saavutada olulist edu institutsioonide tugevdamisel.

Need riigid leiavad, et selline tugevdamine on esimeste ühinemisläbirääkimiste lõpetamise vältimatu tingimus. Nad on kindlalt otsustanud rakendada protokolliga täielikult komisjoni koosseisu ja häälte arvestamise suhtes ning leiavad, et kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamise oluline laiendamine moodustab osa asjakohastest teguritest, mida tuleks arvesse võtta.

7. Prantsusmaa deklaratsioon ülemeredepartemangude olukorra kohta Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga

Prantsusmaa võtab arvesse, et Schengeni *acquis'* Euroopa Liitu integreerimise protokolliga rakendamine ei mõjuta 19. juunil 1990. aastal Schengenis allakirjutatud 14. juuni 1985. aasta Schengeni kokkuleppe rakendamise konventsiooni geograafilist ulatust, nagu on määratletud kõnealuse konventsiooni artikli 138 esimeses lõigus.

8. Kreeka deklaratsioon kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse deklaratsiooni kohta

Viidates kirikute ja mitteusuliste organisatsioonide staatuse deklaratsioonile, tuleb Kreeka meelde Kreeka Euroopa Ühendustega ühinemise lepingu lõppaktile lisatud Athose mäe ühisdeklaratsiooni.